

EIERSKAPSKONTROLL OG FORVALTNINGSREVISJON

HÅLOGALAND TEATER AS

Troms og Finnmark fylkeskommune

Rapport 2021

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Troms og Finnmark fylkeskommune har KomRev NORD gjennomført eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon rettet mot Hålogaland Teater AS. Kontrollutvalgets plikt til å påse at eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner §§ 23-4 og 23-3. En eierskapskontroll innebærer i henhold til kommuneloven § 23-4 (1) å kontrollere om den som utøver fylkeskommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Ifølge kommuneloven § 23-3 (1) innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra fylkestingets vedtak.

Krav til revisors uavhengighet følger av kommuneloven § 24-4 og av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16, 17, 18 og 19. Før igangsetting av forvaltningsrevisjonen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Troms og Finnmark fylkeskommune og Hålogaland Teater AS. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Troms og Finnmark fylkeskommune og Hålogaland Teater AS for samarbeidet i forbindelse med eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen.

Finnsnes/Bodø/Tromsø 26.8.2021

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Bjørnar Johansen og Ida Simonsen
Prosjektledere, forvaltningsrevisorer

SAMMENDRAG

KomRev NORD har på bestilling fra kontrollutvalget i Troms og Finnmark fylkeskommune gjennomført eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon rettet mot Hålogaland Teater AS. Kontrollutvalgets formål med *eierskapskontrollen* har vært å bidra til å sikre at fylkeskommunens eierskap i selskapet ivaretas på en forsvarlig måte, og som legger til rette for at målsetningen med etableringen av selskapet følges opp. Foruten undersøkelse av fylkeskommunens kontroll med sine eierinteresser i selskapet, har formålet også vært å undersøke om eierinteressene utøves i samsvar med fylkeskommunens vedtak og forutsetninger, om eierinteressene utøves i tråd med lov, samt etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse. Formålet med *forvaltningsrevisjonen* har vært å få undersøkt og vurdert hvorvidt selskapet ved sine innkjøp overholder gjeldende bestemmelser om offentlige anskaffelser.

Eierskapskontroll:

Eierskapskontrollen er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstillinger:

- 1) *Fører Troms og Finnmark fylkeskommune kontroll med sine eierinteresser i Hålogaland Teater AS?*
- 2) *Utøves fylkeskommunens eierinteresser i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?*

For å gjøre vurderinger av Troms og Finnmark fylkeskommunes eierkontroll og eierutøvelse har revisor utledet kriterier fra; *KS (2020): Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll; Troms og Finnmark fylkeskommune – Eierskapsmelding 2020; Reglement for fylkesrådet i Troms og Finnmark fylkeskommune; aksjeloven; kommuneloven; og vedtekter for Hålogaland Teater AS*. Enkelte av kriteriene det er gjort vurderinger mot, retter seg mot generalforsamlingen og selskapets styre. Som majoritetseier i Hålogaland Teater AS kan Troms og Finnmark fylkeskommune gjennom generalforsamlingen ha stor påvirkning på både styresammensetningen og saker som skal behandles på generalforsamlingen – herunder vedta instruks for selskapets styre.

Våre funn er basert på Troms og Finnmark fylkeskommunes rutiner for eierstyring og eierutøvelse vedtatt av fylkeskommunen etter fylkessammenslåingen. Fem overordnede prinsipper for eierstyring fremkommer av *Eierskapsmelding 2020* som er vedtatt av fylkestinget. Eierskapsmeldingen er det overordnede politiske styringsdokumentet for fylkestinget der premissene for forvaltningen av fylkeskommunens selskaper og eierandeler fremgår samt krav fylkeskommunen setter til seg selv. Revisor har også innhentet opplysninger gjennom egenerklæringskjemaer fra fylkeskommunens eierrepresentant, selskapets styre og fra direktør i Hålogaland Teater AS. I tillegg har vi basert våre beskrivelser på informasjon i dokumenter som vedtekter, innkallinger og protokoller fra møter i selskapets styre og generalforsamling samt selskapets egne dokumenter styrende for selskapsledelsen.

Revisors konklusjoner i eierskapskontrollen er at:

1. *Troms og Finnmark fylkeskommune fører kontroll med sine eierinteresser i Hålogaland Teater AS.*
2. *Fylkeskommunens eierinteresser i stor grad utøves i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.*

Våre konklusjoner bygger på følgende oppsummerte vurderinger av Troms og Finnmark fylkeskommune som eier av Hålogaland Teater AS knyttet til «eierstyring»:*Valg av selskapsform*

- kriteriet om at fylkeskommunen som eier bør sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket er **oppfylt**

Selskapsvedtekter

- kriteriet om krav til vedtektene om å angi selskapets foretaksnavn, selskapets virksomhet, aksjekapitalens størrelse og aksjenes pålydende, jf. aksjelovens § 2-2 første ledd er **oppfylt**. Vi har vurdert at kriteriet etter aksjeloven § 2-2 andre ledd om å vedtektsfeste anvendelse av overskudd og formuen ved oppløsning (for selskaper som ikke skal betale utbytte) **ikke er oppfylt**

Kompetanseutvikling til folkevalgte

- kriteriet om å styrke det fylkeskommunale eierskapet gjennom å gi fylkestinget tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminar for samtlige folkevalgt tidlig i perioden er **i stor grad oppfylt**

Eierskapsmelding

- kriteriet om at fylkeskommunen minst én gang i valgperioden utarbeider og vedtar eierskapsmelding som inneholder; a) fylkeskommunens prinsipper for eierstyring, b) oversikt over selskaper fylkeskommunen har eierinteresser i, og c) fylkeskommunens formål med sine eierinteresser er **oppfylt**

Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter

- kriteriet om å utarbeide og jevnlig revidere styringsdokumenter og avtaler som regulerer styringen av selskapet (eierskapsmelding, vedtekter samt aksjonær- og selskapsavtaler) er **oppfylt**

Eierrepresentant og eiermøter

- kriteriet om at fylkestinget oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentant i eierorganet (generalforsamlingen) er **oppfylt**

- kriteriet om at det jevnlig bør gjennomføres eiermøter mellom fylkeskommunen og Hålogaland Teater AS for å bidra til god kunnskap om og god dialog med selskapet er **oppfylt**

Generalforsamlingen og aktiv eierstyring

- kriteriet om at vedtektene bør angi bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen, av hensyn til fylkeskommunens/eiernes behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker er **ikke oppfylt**
- kriteriet om at generalforsamlingen skal *innkalles* av styret i skriftlig form, og at innkallingen inneholder opplysninger om tid, sted og saksliste for de saker som skal behandles i generalforsamlingen er **oppfylt**, men kriteriet om at innkalling til generalforsamlingen skal være sendt senest en uke før møtet skal holdes, om ikke vedtektene setter en lengre frist er **delvis oppfylt**
- kriteriet om at ordinær generalforsamling skal holdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår, og behandle og avgjøre saker om; 1) godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning, og 2) andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen er **oppfylt**
- kriteriet om at møteleder skal sørge for at det føres *protokoll* for generalforsamlingen med fortegnelse over de møtende, og signert av møteleder og minst en annen person valgt av generalforsamlingen blant de som er til stede er **oppfylt**
- kriteriet om at fylkesrådet representerer fylkeskommunen i generalforsamlingen, og utøver eierskapspolitikken utformet av fylkestinget i Troms og Finnmark fylkeskommune gjennom aktiv bruk av generalforsamlingen, eiermøter og bevisst oppnevning av styrerepresentanter er **oppfylt**

Styrets sammensetning og kompetanse

- kriteriet om at bruk av valgkomité ved valg av styre i Hålogaland Teater AS bør fastsettes i vedtektene er **ikke oppfylt**
- kriteriet om at eier gjennom selskapets eierorgan bør sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset Hålogaland Teater AS sitt formål og virksomhet er **oppfylt**
- kriteriet om at eierorganet skal etterstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret og blant varamedlemmer til styret er **i stor grad oppfylt**
- kriteriet om at eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet er **oppfylt**
- kriteriet om at styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse er **oppfylt**

Revisor har ikke tilstrekkelig grunnlag for å gi noen sikker vurdering av kriteriet om habilitetsspørsmål er vurdert ved valg av styremedlemmer.

Bruk av numeriske vararepresentanter

- kriteriet om at det bør oppnevnes varamedlemmer til styret i Hålogaland Teater AS er **oppfylt**
- kriteriet om at det bør benyttes ordning med numeriske varamedlemmer for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret er **ikke oppfylt**

Våre konklusjoner bygger videre på følgende oppsummerte vurderinger knyttet til «styret»:*Rutiner for habilitetskonflikter*

- kriteriet om styret bør ha etablert faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter er **oppfylt**
- kriteriet om at fylkestingsleder og medlemmer av fylkesrådet ikke sitter i styret i Hålogaland Teater AS er **oppfylt**

Registrering av styreverv

- kriteriet om at alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for Hålogaland Teater AS bør registreres i KS sitt styrevervregister er **ikke oppfylt**
- kriteriet om styreverv skal gjøres tilgjengelig på Troms og Finnmark fylkeskommunes nettsider og gjennom www.styrevervregisteret.no eller liknende er **delvis oppfylt**

Godtgjørelse til styrets medlemmer, daglig leder og revisor

- kriteriet om at eier bør foreta en prinsipiell avklaring av godtgjørelse for styreverv er **oppfylt**
- kriteriet om at godtgjørelse til styremedlemmer og varamedlemmer fastsettes på generalforsamlingen er **oppfylt**

Etiske retningslinjer for selskapsdriften

- kriteriet om at fylkeskommunens selskaper som Hålogaland Teater AS – gjennom å utarbeide, benytte og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften - bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål er **oppfylt**

Styrets forvaltnings- og tilsynsansvar

- kriteriet om at om at styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll er **oppfylt**
- kriteriet om at styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig er **oppfylt**

Revisor presiserer at vurderinger av styrets forvaltnings- og tilsynsansvar er basert kun på gjengitt informasjon om hvilke rapporteringer som er utarbeidet og hvilke saker styret har behandlet. Vi har ikke undersøkt selskapets drift og/eller enkeltsaker som kan belyse styrets faktiske forvaltning og tilsyn av selskapet.

Forvaltningsrevisjon:

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført med utgangspunkt i følgende problemstilling:

Etterlever Hålogaland Teater AS reglene om offentlige anskaffelser ved sine innkjøp?

Ved kjøp av varer og tjenester er Hålogaland Teater AS forpliktet til å følge lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Fra regelverket har revisor utledet revisjonskriterier om at oppdragsgiver (i dette tilfellet, selskapet) må sikre konkurranse, likebehandling av leverandører og forutberegnelighet. Selskapet skal ha dokumentasjon som belyser anskaffelsesprosessen og at regelverket er fulgt, herunder dokumentasjon for vurderinger og beslutninger som har vært tatt underveis. Anskaffelser over den såkalte nasjonale terskelverdien skal følge forskriften del II, herunder gjelder en plikt om kunngjøring. Det finnes imidlertid enkelte unntak fra kunngjøringsplikten, hvor oppdragsgiver kan følge kun forskriften del I. Der selskapet mener at unntaksbestemmelser gjaldt for anskaffelsen, har revisor utledet som revisjonskriterium at oppdragsgiver må godtgjøre at vilkårene for unntak er oppfylt, samt kunne dokumentere sine vurderinger.

For å besvare problemstillingen har vi undersøkt kjøp fra syv ulike leverandører:

- ISS Facility Services AS
- Tryggvakt AS
- Bladet Nordlys AS og Mediehuset iTromsø AS
- Ishavsbyen Bedriftshelsetjeneste SA
- Tank Design Tromsø AS
- Lydproduksjon Tromsø AS

De undersøkte anskaffelsene er valgt ut på bakgrunn av en analyse av selskapets regnskaper for 2019 og 2020. Hålogaland Teater AS sin virksomhet er av kunstnerisk karakter, og regelverket om offentlige anskaffelser gjør unntak for en del kunstneriske anskaffelser. Vi har derfor ved analyse av selskapets regnskaper søkt å identifisere anskaffelser som ikke synes å være typisk kunstneriske anskaffelser. Vi har ikke tatt med store investeringer fordi risikoen for svikt i henhold til regelverket ikke vurderes å være så stor i slike tilfeller, da det ligger en kontroll i markedet. Vi har altså valgt ut mer «alminnelige» vare- og tjenesteanskaffelser, der vi anser at det kan være risiko for svikt. De utvalgte anskaffelsene er omfattet av anskaffelsesforskriften del I og del I og II. Datamaterialet er innsamlet hovedsakelig med bruk av dokumentanalyse som metode. For alle de utvalgte anskaffelsene har vi bedt Hålogaland Teater AS sende oss dokumentasjon som belyser hele anskaffelsesprosessen; fra innhenting av tilbud/kunngjøring til kontraktsinngåelse.

Revisors konklusjon på problemstillingen er at Hålogaland Teater AS i flertallet av de syv undersøkte anskaffelsene, i liten grad har etterlevd de relevante bestemmelsene i regelverket om offentlige anskaffelser.

Vår konklusjon er begrunnet i følgende oppsummerte funn og vurderinger for de syv undersøkte anskaffelsene:

I *en av de syv* undersøkte anskaffelsesprosessene er revisors vurdering at Hålogaland Teater AS har **oppfylt alle de utledete revisjonskriteriene**. For de øvrige *seks* undersøkte anskaffelsene har revisor **enten vurdert at flesteparten av revisjonskriteriene ikke er oppfylt eller at revisjonskriteriene ikke lar seg vurdere**, fordi det ikke foreligger dokumentasjon. For *fire av de syv* undersøkte anskaffelsesprosessene har Hålogaland Teater AS vist til at anskaffelsen er gjennomført uten konkurranse fordi det kun er én leverandør i markedet, som av ulike årsaker, kan levere tjenesten. **Revisor har for disse anskaffelsene bemerket at vi er uenige i at anskaffelsen kan unntas fra regelverket som sådan, selv om vilkårene for unntak fra forskriften del II eller del III skulle være oppfylt.**

Anbefalinger til Hålogaland Teater AS og til eier Troms og Finnmark fylkeskommune

Med bakgrunn i revisors funn, vurderinger og konklusjon anbefaler vi Hålogaland Teater AS å treffe tiltak for å sikre at anskaffelsesregelverket etterleves, herunder særskilt for å sikre at vurderinger og beslutninger i anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med regelverket. Vi anbefaler Troms og Finnmark fylkeskommune som eier av Hålogaland Teater AS å vurdere om det bør iverksettes tiltak for å sikre oppfyllelse av samtlige av de krav og anbefalinger som er vurdert av revisor i denne eierskapskontrollen.

SAMMENDRAG.....	3
1 Innledning og selskapsinformasjon	11
1.1 Bakgrunn og bestilling	11
1.2 Selskapsinformasjon.....	11
1.2.1 Etablering, eierforhold og formål	11
1.2.2 Styret, administrativ ledelse, revisor og økonomiske nøkkeltall	12
Del I EIERSKAPSKONTROLL.....	14
2 Problemstillinger, kriterier og metode.....	15
2.1 Problemstillinger	15
2.2 Kriterier	15
2.3 Metode.....	16
3 Kontroll, utøvelse og oppfølging av fylkeskommunens eierinteresser	18
3.1 Eierstyring	18
3.1.1 Innledende om oppfølging av Troms og Finnmark fylkeskommunes eierskap. 18	
3.1.2 Valg av selskapsform.....	18
3.1.3 Selskapsvedtekter.....	20
3.1.4 Kompetanseutvikling til folkevalgte.....	21
3.1.5 Eierskapsmelding og årlig tilstandsrapportering	23
3.1.6 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter.....	25
3.1.7 Eierrepresentant og eiermøter	26
3.1.8 Generalforsamling og aktiv eierstyring	28
3.1.9 Styrets sammensetning og kompetanse	30
3.1.10 Bruk av numeriske vararepresentanter.....	33
3.2 Styret	34
3.2.1 Rutiner for habilitetskonflikter	34
3.2.2 Registrering av styreverv	35
3.2.3 Godtgjørelse til styrets medlemmer og revisor, lønn daglig leder.....	37
3.2.4 Etiske retningslinjer for selskapsdriften.....	38
3.2.5 Styrets forvaltnings- og tilsynsansvar.....	39
3.3 Avtalemessige og juridiske forhold. Daglig leders fullmakter.	42
3.3.1 Fullmakter	42
3.3.2 Forsikringer.....	42
3.3.3 Revisor	42
3.3.4 Juridiske forhold	43
3.4 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter	43
3.4.1 Økonomiske nøkkeltall for Hålogaland Teater AS.....	43
3.4.2 Offentlige tilskudd og økonomiske anliggende mellom selskap og TFFK	44
3.4.3 Corona-pandemien.....	44
3.4.4 Fortsatt drift	45
4 Oppsummering og samlet konklusjon	46
Del 2 FORVALTNINGSREVISJON	49
5 Innledning.....	50

5.1	Anskaffelsesregelverkets virkeområde	50
5.2	Anskaffelsesrutiner i Hålogaland Teater AS.....	50
6	Problemstilling og Revisjonskriterier	51
6.1	Problemstilling	51
6.2	Kilder for revisjonskriterier.....	51
6.3	Utleddning av revisjonskriterier.....	52
6.3.1	Innledende om terskelverdier og forskriftens oppbygging	52
6.3.2	Regler som følger av forskriften del I.....	53
6.3.3	Regler som følger av forskriften del II og del III.....	54
6.3.4	Anskaffelser som bare kan foretas av en leverandør i markedet	59
7	Metode og datamateriale	61
7.1	Metode og datamateriale	61
7.2	Gyldighet og pålitelighet.....	62
8	Utvalgte anskaffelser	64
8.1	ISS Facility Services AS	64
8.2	Trygg Vakt AS	68
8.3	Ishavsbyen Bedriftshelsetjeneste AS	70
8.4	Tank Design Tromsø AS.....	71
8.5	Lydproduksjon Tromsø AS.....	73
8.6	Rammeavtale om annonsetjenester	74
9	Oppsummering og konklusjon.....	77
10	Uttalelse	78
11	Anbefalinger	83
12	Referanser	84

1 INNLEDNING OG SELSKAPSFORMLING

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Troms og Finnmark fylkeskommune vedtok i møte 20.10.2020, under sak 50/20, å bestille eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon rettet mot Hålogaland Teater AS. Bestillingen er gjort i tråd med prioritet i kontrollutvalgets forslag til plan for eierskapskontroll.

Kontrollutvalget har som formål med *eierskapskontrollen* å bidra til å sikre at fylkeskommunens eierskap i selskapet ivaretas på en forsvarlig måte, og som legger til rette for at målsetningen med etableringen av selskapet følges opp. Foruten undersøkelse av fylkeskommunens kontroll med sine eierinteresser i selskapet, er formålet også å undersøke om eierinteressene utøves i samsvar med fylkeskommunens vedtak og forutsetninger – herunder Fylkestingets vedtak om eierstrategi i sak 2/08 og seneste *Eiermelding angående aktivt eierskap blant annet med hensyn på effektiv ressursbruk*. Formålet er også å se om eierinteressene utøves i tråd med lov og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse. Formålet med *forvaltningsrevisjonen* er få undersøkt og vurdert hvorvidt selskapet ved sine innkjøp overholder gjeldende bestemmelser om offentlige anskaffelser.

1.2 Selskapsinformasjon

1.2.1 Etablering, eierforhold og formål

Hålogaland Teater AS ble stiftet 30.08.1976, og har i dag forretningskontor i Tromsø kommune, jf. vedtektene § 2. Selskapet eies av Troms og Finnmark fylkeskommune med 75 % og Tromsø kommune med de resterende 25 %. Før fylkessammenslåingen var eierandelene fordelt på Troms fylkeskommune med 50 %, Finnmark fylkeskommune med 25 % og Tromsø kommune med 25 %.

Selskapets formål fremkommer av vedtektene § 3: «Å drive teatervirksomhet i Troms og Finnmark fylkeskommuner og hva som står i forbindelse med dette.»

I tabellen nedenfor oppgis sentrale nøkkelopplysninger om Hålogaland Teater AS.

Tabell 1: Nøkkelopplysninger om Hålogaland Teater AS

Hålogaland Teater AS (Org.nr.: 920 093 914)	
<ul style="list-style-type: none"> • Internettadresse: https://halogalandteater.no • Stiftelsesdato: 30.08.1976 • Eierandel 2020, TFFK: 75 % • Forretningsadresse: Teaterplassen 1, 9007 Tromsø • Aksjekapital¹: kr 100 000 • Driftsinntekter 2020: kr 80,9 mill. • Årsresultat 2020: kr -2,8 mill. • Andel av egenkapital 2020: kr 18,4 mill. • Tilskudd fra TFFK i 2020: kr 17,1 mill. <ul style="list-style-type: none"> ○ (22,5 % av offentlige driftstilskudd) 	<ul style="list-style-type: none"> • Morselskap i konsern: Nei • Virksomhet/art/bransje: Å drive teatervirksomhet i Troms og Finnmark fylkeskommuner og hva som står i forbindelse med dette. • Næringskode: 90.012 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen scenekunst • Sektorkode: 6500 Kommuneforvaltningen • Signatur: Styrets formann alene eller to styremedlemmer i fellesskap. • Prokura: Daglig leder alene • Revisor: KPMG AS

¹ Troms og Finnmark fylkeskommune eier 75 av totalt 100 aksjer, hver pålydende kr 1 000.

Fra selskapets internettside er det under fanen «Om oss» opplyst² at Hålogaland Teater er et regionteater for Troms og Finnmark. Teateret holder til i eget teaterbygg på Teaterplassen i Tromsø. Bygget sto ferdig i 2005, og har to moderne teatersaler, en kaféscene og en prøvesal.

Teateret reiser også på turné med forestillingene sine, og har 15 faste spillesteder i Troms og Finnmark. Lokale arrangører legger til rette for at publikum skal kunne se forestillingene. Målet beskrives av teateret selv på hjemmesidene å være et bredt teatertilbud til publikum i turnéområdet i løpet av året.

Selskapet angir videre også egen *strategi* for perioden 2019 – 2025, som i kortform presenteres slik:

«Vi setter spor. Norges teater i nord er teatrets strategi for perioden 2019 - 2025. Vi skal gi folket i Nord teateropplevelser på høyeste nivå og være åpne, rause, engasjerte og modige».

Under fanen «Om oss» er det også lagt ut *årsmeldinger* (med årsberetning og årsregnskap) fra og med 2000 til og med 2020.

Troms og Finnmark fylkeskommune representeres i generalforsamlingen til selskapet av fylkesråd for plan, økonomi og kultur.³ Fylkesråden er dermed fylkeskommunens eierrepresentant i Hålogaland Teater AS, med ansvar for å følge opp eierskapet også i eiermøter og andre møter med styre og daglig leder.

1.2.2 Styret, administrativ ledelse, revisor og økonomiske nøkkeltall

- Styret

De to påfølgende tabellene har informasjon om hvem som er henholdsvis styremedlemmer og varamedlemmer i styret til Hålogaland Teater AS. Tabellen viser også den enkeltes tilknytning, hvem medlemmet er oppnevnt av og for hvilken tidsperiode den enkelte er valgt.

Tabell 2: Styremedlemmer i Hålogaland Teater (pr 16.12.2020)

Styremedlemmer (syv)	Tilknytning	Oppnevnt av	Periode
Linda Beate Randal (styreleder)	Regiondirektør, Innovasjon Norge Arktis	Troms og Finnmark fylkeskommune	19.04.19 – mai 2023
Ådne Sekkelsten (styrets nestleder)	Daglig leder, Scenekunst- bruket, Nittedal	Troms og Finnmark fylkeskommune	28.05.20 – 01.05.24
Kaja Kristensen	Virksomhetsleder, Alta kommune	Troms og Finnmark fylkeskommune	28.05.20 – 01.05.24
Mats Nygaard Johnsen	NSK shipping	Troms og Finnmark fylkeskommune	28.05.20 – 01.05.23
Marlene Berntsen Bråthen	Varaordfører Tromsø kommune	Tromsø kommune	28.05.20 – 01.05.24
Ketil Høegh	Skuespiller ved Hålogaland Teater	Kunstneriske ansatte ved teateret	28.05.20 – 01.05.24
Øystein Heitmann	Lystekniker/lysdesigner ved Hålogaland Teater	Øvrige ansatte ved teateret	01.06.20 – 01.06.22

² Hentet 03.05.2021 fra: <https://halogalandteater.no/om-oss>

³ Fylkesrådenes tjenester og saksområder vedtatt av fylkesrådet 03.01.2020, sak 4/20.

Tabell 3: Varamedlemmer til styret (pr 16.12.2020)

Varamedlemmer til styret (fem)	Tilknytning	Oppnevnt av	Periode
Mona Kristin Rossvold	Redaktør i Harstad Tidende	Troms og Finnmark fylkeskommune	28.05.20 – 01.05.24
Ragnvald Storvoll	Dyrøy kommune	Troms og Finnmark fylkeskommune	28.05.20 – 01.05.24
Sebastian Henriksen	Politiker Tromsø kommune	Tromsø kommune	28.05.20 – 01.05.24
Trude Øines	Skuespiller ved Hålogaland Teater	Kunstneriske ansatte ved teateret	28.05.20 – 01.05.24
Birgit Bøeng	Kommunikasjonsrådgiver ved Hålogaland Teater	Øvrige ansatte ved teateret	01.06.20 – 01.06.22

Troms og Finnmark fylkeskommune har oppnevnt fire av syv styremedlemmer, herunder også styrets leder og nestleder. Fylkeskommunen har også oppnevnt to av fem varamedlemmer til styret. Oppnevnelserne er i tråd med vedtektene § 5.

- Administrativ- og kunstnerisk ledelse

Hålogaland Teaters øverste administrative leder er direktør Beate Stang Aas. Kunstnerisk leder er teatersjef Egill Pálsson.

- Revisor

Selskapets revisor er KPMG AS, som overtok etter PWC AS, som var revisor frem til og med revisjon av årsregnskapet for 2017.

- Økonomiske nøkkeltall

Tabellen nedenfor angir sentrale økonomiske nøkkeltall for Hålogaland Teater AS for perioden 2017-2020.

Tabell 4: Økonomiske nøkkeltall for perioden 2017 – 2020 (beløp i kr 1 000)

År	Drifts-inntekter	Drifts-resultat	Års-resultat	Sum egenkapital	Sum Gjeld	Gjeldsgrad ⁴
2020	80 874	-2 955	-2 755	25 544	19 984	0,8
2019	81 984	218	950	27 968	20 820	0,7
2018	81 803	-2 122	-1 751	27 018	22 058	0,8
2017	86 511	-28	713	28 770	24 213	0,8

Kilder: proff.no og årsmelding for 2020

⁴ Gjeldsgrad er definert som: (Sum gjeld / Sum egenkapital), og beskriver forholdet mellom gjeld og egenkapital. Høy gjeldsgrad betyr at en større andel av kontantstrømmene knyttes til betaling av renter fremfor avdrag. En gjeldsgrad på 1.0 betyr at selskapets balanseførte eiendeler er finansiert med 50 % egenkapital og 50 % fremmedkapital (lån/gjeld).

DEL I EIERSKAPSKONTROLL

---

2 PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak og bestilling, ble det formulert følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

- 1) *Fører Troms og Finnmark fylkeskommune kontroll med sine eierinteresser i Hålogaland Teater AS?*
- 2) *Utøves fylkeskommunens eierinteresser i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?*

2.2 Kriterier

Når fylkeskommunen har virksomhet utenfor egen organisasjon, gjelder ikke de styringssystemene som normalt gjelder for fylkeskommunens virksomhet etter lov om kommuner og fylkeskommuner. Styringen av virksomheten må følge de regler som gjelder for den aktuelle organisasjons-/ selskapsformen. Den styringen som gjøres i selskapet av styret og administrerende direktør, kalles selskapsstyring. Hålogaland Teater er et aksjeselskap (AS), og er derfor juridisk forpliktet etter reglene i aksjeloven (asl.). Etter aksjeloven § 5-1 utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet gjennom generalforsamlingen. Eiere må derfor ha som utgangspunkt å utøve sine eierinteresser gjennom deltakelse på generalforsamlingen.

For å kunne gjøre vurderinger av Troms og Finnmark fylkeskommunes eierutøvelse i Hålogaland Teater AS, må det utledes kriterier. Kriteriene skal være en målestokk for revisors vurderinger av fylkeskommunens eierskapsutøvelse. Kriteriene for denne eierskapskontrollen er utledet fra følgende kilder:

- KS (2020): Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.
- Troms og Finnmark fylkeskommune – Eierskapsmelding 2020 ⁵
- Reglement for fylkesrådet i Troms og Finnmark fylkeskommune ⁶
- Rutiner for oppfølging av fylkeskommunens eierskap ⁷
- Troms fylkeskommune (2008) – Eierstrategi – Hålogaland Teater AS ⁸
- Aksjeloven
- Kommuneloven
- Vedtekter for Hålogaland Teater AS ⁹

De konkrete kriteriene fra de ovennevnte kildene fremkommer i tekstbokser i kapittel 3.1 og 3.2.

⁵ Fylkeskommunens prinsipper for eierstyring er gjengitt i «Eierskapsmelding 2020», s. 5-9.

⁶ Reglementet for fylkesrådet vedtatt av fylkestinget i møte 28.10.2019, sak 4/19

⁷ Vedtatt av fylkesrådet i møte 02.06.2020, sak 159/20

⁸ Fylkeskommunens formål og forvaltning av eierskapet i Hålogaland Teater AS er - i samsvar med vedtak i Troms fylkeskommune - gjengitt i presentasjon av selskapet i Troms og Finnmark fylkeskommunes eierskapsmelding 2020

⁹ Vedtektene senest endret i generalforsamlingen 28.05.2021

2.3 Metode

- Metodisk fremgangsmåte og datamateriale

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med *RSK 002 Standard for eierskapskontroll*¹⁰, kommunelovens regler om gjennomføring av eierskapskontroll, jf. § 23-4, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 10, 14 og 15.

Etter kontrollutvalgets bestilling av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i Hålogaland Teater AS, ble det fra KomRev NORD sendt ut brev om oppstart til Troms og Finnmark fylkeskommune og til selskapet. I brevet informerte vi om at vi ønsket å avholde oppstartsmøte og å få oppnevnt kontaktpersoner fra eier og selskap. I gjennomføringen av eierskapskontrollen har direktør i Hålogaland Teater AS vært vår kontaktperson i selskapet, og fra eier Troms og Finnmark fylkeskommune har seksjonsleder for seksjon for kunst og kulturutvikling vært vår kontaktperson. Direktør i Hålogaland Teater AS har også fungert som kontaktperson opp mot selskapets styre. Vi avholdt deretter oppstartsmøte om eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen med Hålogaland Teater v/selskapets direktør via Teams.

I etterkant av oppstartsmøtet ble det for eierskapskontrollen sendt ut såkalte *egenerklæringsskjema* til henholdsvis selskapets direktør, Troms og Finnmarks fylkeskommunes eierrepresentant¹¹, og til styreleder på vegne av styret som kollegium. Egenerklæringsskjemaene omfattet et utvalg spørsmål som vi ba de ovennevnte besvare. Spørsmålene i de enkelte egenerklæringsskjemaene til eier, styret og daglig leder har i noen grad vært overlappende, men i hovedsak tilpasset den enkelte rolle i selskapet.

Utfylte egenerklæringsskjemaer er sammen med andre etterspurte dokumenter, gjennomgått av revisor. Fakta er vurdert opp mot de ulike kriteriene for eierskapskontrollen. Følgende dokumenter har vært gjennomgått og ligger til grunn for våre beskrivelser i eierskapskontrollen:

- Egenerklæringsskjema fra direktør og styret i Hålogaland Teater AS
- Egenerklæringsskjema fra Troms og Finnmark fylkeskommunes eierrepresentant i Hålogaland Teater AS
- Årsmeldinger for 2017-2020 (inkl. årsregnskap og årsberetninger)
- Eierskapsmelding 2020 for Troms og Finnmark fylkeskommune
- Vedtekter for Hålogaland Teater AS
- Eierstrategi – Hålogaland Teater AS
- Aksjonær- og selskapsavtaler (aksjeeierbok og stiftelsesdokument)
- Styreinstruks
- Stillingsbeskrivelse for teatersjef og direktør
- Etiske retningslinjer for Hålogaland Teater AS
- Strategi for Hålogaland Teater AS 2019-2025
- Innkallinger til generalforsamlinger 2019-2021
- Protokoller fra generalforsamlinger 2019-2021
- Reglement for fylkesrådet i Troms og Finnmark¹²

¹⁰ Fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for eierskapskontroller med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

¹¹ Eierrepresentant i selskapet er den som fylkestinget har gitt myndighet til blant annet møte i selskapets generalforsamling og eiermøter på vegne av fylkeskommunen som eier

¹² Vedtatt i fylkestingets møte 28.10.2019, sak 4/19.

- Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget i Troms og Finnmark og tildeling av innstillingsrett ¹³
- Rutiner for oppfølging av fylkeskommunens eierskap ¹⁴
- Fylkesrådenes tjenester og saksområder ¹⁵
- Fylkesrådenes oppgaver og fullmakter, justeringer ¹⁶
- Endringer i vedtektene i aksjonær- og selskapsavtalene til Hålogaland Teater AS, Davvi Álbmogiid Guovddás Os / Senter for Nordlige Folk AS, Halti Kvenkultursenter IKS og Verdensarvsenteret for bergkunst – Alta museum IKS ¹⁷
- Økonomiopplysning fra Brønnøysundregistrene og Proff.no

I tillegg til nevnte informasjonskilder er det også innhentet opplysninger fra selskapets revisor KPMG. Det har underveis også vært jevnlig dialog med direktør i Hålogaland Teater AS for utfyllende informasjon og avklaringer.

- Gyldighet og pålitelighet

Det innsamlede datamaterialet utgjør etter revisjonens vurdering et relevant og tilstrekkelig grunnlag for vurderingene og konklusjonene i eierskapskontrollen. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. På bakgrunn av forannevnte vurderinger og sammenligninger forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten. Påliteligheten og gyldigheten er også søkt sikret på et overordnet nivå gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

- Avgrensinger for eierskapskontrollen

Vi understreker at eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av Troms og Finnmark fylkeskommune som eier av selskapet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller således utenfor rammene for en eierskapskontroll. Vi gir likevel i rapporten informasjon om selskapet, styret og administrasjon med detaljeringsnivå som går utover informasjonen om den rene eierstyringen. Når dette presenteres er det som bidrag til en helhetlig fremstilling av selskapet og dets drift.

Både tidligere Troms fylkeskommune og tidligere Finnmark fylkeskommune eide aksjer i Hålogaland Teater AS før fylkessammenslåingen. Eierskapskontrollen gjelder for perioden etter fylkessammenslåingen. Det innebærer at tidsperioden som undersøkelsen gjelder har vært fra konstitueringen av nytt fylkesting høsten 2019 og frem til 1.6.2021. Det betyr samtidig at kontroll av eierstyringen har vært knyttet til Troms og Finnmark fylkeskommune som eier, og ikke de to separate fylkene som eiere før fylkessammenslåingen. Enkelte sentrale forhold fra tiden før fylkessammenslåingen er likevel tatt med, begrunnet i relevans i forhold til enkelte kriterier.

¹³ Vedtatt i fylkestingets møte 28.10.2019, sak 4/19.

¹⁴ Vedtatt av fylkesrådet 02.06.2020, sak 159/20.

¹⁵ Vedtatt av fylkesrådet 03.01.2020, sak 4/20.

¹⁶ Vedtatt av fylkesrådet 15.09.2020, sak 233/20.

¹⁷ Vedtatt av fylkestinget 08.12.2020, sak 103/20 og av fylkesrådet 17.11.2020, sak 303/20.

3 KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV FYLKESKOMMUNENS EIERINTERESSER

3.1 Eierstyring

3.1.1 Innledende om oppfølging av Troms og Finnmark fylkeskommunes eierskap

Fylkesrådet fordelte tjenester/saksområder og eierskap i sak 4/20 *Fylkesrådenes tjenester og saksområder*, i møte 03.01.2020. Oppfølgingen av eierskapet av blant annet Hålogaland Teater AS ble lagt til fylkesråd for plan, økonomi og kultur. Sak 4/20 ble fulgt opp i fylkesrådets sak 159/20 *Rutiner for oppfølging av fylkeskommunens eierskap*, i møte 02.06.2020. I denne saken ble rutiner for oppfølging vedtatt som inneholder blant annet et årshjul for oppfølging av fylkeskommunens eierskap. Årshjulet inneholder informasjon om aktiviteter og oppgaver gjennom året samt hvem som er ansvarlig. Det er også gitt opplysning om at den ansvarlige skal samarbeide med andre som fylkesråd, divisjonsdirektør, administrasjonssjefens stab og/eller økonomi. I saken ble det bestemt at eierskapsmelding i henhold til kommuneloven § 26-1 skal legges fram for behandling i fylkestinget i desember 2020.

3.1.2 Valg av selskapsform

Fylkeskommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Jf. KS-anbefaling nr. 1

Revisors funn

Troms og Finnmark fylkeskommunes «Eiermelding 2020» viser helt innledningsvis i første avsnitt i kapittel 1 om prinsipper for eierstyring til at:

«Det fylkeskommunale eierskapet skal utøves profesjonelt og forutsigbart innenfor rammen av norsk selskapslovgivning og annet lovverk, basert på allment aksepterte eierstyringsprinsipper og med bevissthet om skillet mellom roller fylkeskommunen har.»

Kapittel 1.2, «*Offentlig eierskap*», viser både til behovet for rolledeling og til «*statens ti prinsipper for god eierstyring*». Disse prinsippene har utgangspunkt i Meld. St. 8 (2019-2020) «*Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskaping*».¹⁸ Prinsippene bygger i all hovedsak på generelle selskapsrettslige prinsipper som fremkommer i aksjeloven(e). Det er videre – med link – også vist til KS sin «*21 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt og fylkeskommunalt eide selskaper og foretak*».¹⁹

Eierskapsmeldingen viser at fylkeskommunen pr. oktober 2020 hadde eierinteresser i 23 aksjeselskaper (AS), åtte interkommunale selskaper (IKS) og seks selskaper med annen selskapsform. Eiermeldingen kapittel 1.6 omtaler eierstrategi for de ulike selskapene. Kapitlet viser til at viktige kriterier ved vurderingen av eierskapet kan være:

¹⁸ Denne ble lagt frem av regjeringen 22. november 2019

¹⁹ KS sine reviderte anbefalinger ble publisert 26. november 2020

Utklipp 1: Utklipp fra eierskapsmelding 2020, kapittel 1.6

- Kapitalbindingssynspunkt – stor kapitalbinding kan anses å ikke være ønskelig.
- Oppfølgings- og investeringsbehov – stort behov for aktiv oppfølging med fokus på blant annet ressursbruk samt behov for kapitalinnskudd, kan ofte anses å ikke være ønskelig.
- Virksomhetsområdets utvikling og risiko – stort omstillingsbehov og høy risikoprofil gjør fortsatt eierskap mindre attraktivt.
- Samfunnsmessig betydning – stor samfunnsmessig nytte innenfor for eksempel sysselsetting og regional næringsutvikling, taler for fortsatt eierskap.
- Lønnsomhet i dag og i fremtiden – god lønnsomhet i dag og i fremtiden gjør fortsatt eierskap attraktivt.
- Stor strategisk betydning i fremtiden, politisk vurdert – fortsatt eierskap.

Troms og Finnmark fylkeskommunes *målsetting* med eierskapet i Hålogaland Teater AS er ifølge «Eierskapsmelding 2020» angitt under overskriften «Vurdering av fylkeskommunens eierskap». Det står at: «*Troms og Finnmark fylkeskommunes målsetting er å sikre et teatertilbud som er likeverdig med tilbudene i resten av landet, og sikrer befolkningen i Troms og Finnmark tilgang til scenekunst av høy kunstnerisk kvalitet.*»

I eierskapsmeldingens presentasjon av Hålogaland Teater AS (s.46) vises det til at fylkeskommunen forvalter eierskapet gjennom:

- Deltakelse på generalforsamling og eiermøter
- Årlige møter for gjennomgang av handlingsplan og budsjettarbeid

Disse to kulepunktene har sin opprinnelse i Troms fylkestings vedtak i møte 22.04.2008, i sak 2/08 der det ble vedtatt «Eierstrategi – Hålogaland Teater AS». I saken ble det uttrykt ønske om aktiv eierstyring gjennom deltakelse i disse møtene. Selskapets vedtektsfestede formål, og fylkeskommunens overordnede målsetning med eierskapet, slik de er presentert lenger ned, er også beskrevet i eierskapsmeldingen. I tillegg er det vist til at «*fylkeskommunen har et politisk eierskap til Hålogaland Teater AS, med fokus på politisk måloppnåelse.*»

Fra eierrepresentant er det i egenerklæring opplyst at valg av selskapsform «*antas valgt for å ha et ryddig ansvarsforhold mellom eierne, de tidligere fylkeskommunene Troms og Finnmark samt Tromsø kommune. Organisering av teater som aksjeselskap fremstår som normal blant sammenlignbare teater.*» Det ble samtidig informert om at valg av selskapsform ikke er evaluert, men anses å fungere godt også etter fylkessammenslåingen. Eierrepresentant opplyste også at fylkestinget i Troms i møte 22.04.2015 [2008], i sak 2/08, hadde vedtatt egen eierstrategi for Hålogaland Teater AS, men at det ikke var utarbeidet tilsvarende eierstrategi av Finnmark fylkeskommune.

Revisors vurdering

Valg av selskapsform må etter revisors vurdering ses i direkte sammenheng med Troms og Finnmark fylkeskommunes vedtatte prinsipper for eierstyring. Slik revisor oppfatter

foreliggende opplysninger, er det ikke gjort nye vurderinger av hvordan selskapsform som skal gjelde for teateret i forbindelse med fylkessammenslåingen. Begge fylkeskommunene var eiere og selskapet driver en virksomhet som normalt organiseres utenfor fylkeskommunene som aksjeselskaper. Ovennevnte opplysninger fra eierskapsmelding viser etter revisors oppfatning at Troms og Finnmark fylkeskommune har gjort vurderinger av aksjeselskap som selskapsform for Hålogaland Teater.

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at fylkeskommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket, er **oppfylt**.

3.1.3 Selskapsvedtekter

Vedtektene skal som minimum angi:

- Selskapets foretaksnavn
- Selskapets virksomhet
- Aksjekapitalens størrelse
- Aksjenes pålydende (nominell beløp)
- Bestemmelser om anvendelse av overskudd og formuen ved oppløsning, der selskapet ikke har som formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte

Jf. Aksjeloven § 2-2, første og andre ledd

Revisors funn

Vedtekter for Hålogaland Teater AS var frem til generalforsamlingen i 2021 sist endret i 2012. Fylkestinget vedtok i sak 103/20, i møte 08.12.2020, å gi fylkesrådet fullmakt til å fremme mindre vesentlige endringer i vedtektene for generalforsamling, slik at vedtektene gjenspeilet endringer i eierskap ved Hålogaland Teater AS. I saksfremlegget fremkommer at det er behov for endringer i vedtektene § 5 vedrørende styresammensetning og av selskapets formål. Som følge av fylkessammenslåingen ble det i generalforsamlingen 28.05.2021 vedtatt mindre endringer av ordlyden i vedtektenes §§ 3 og 5. Revisors gjennomgang av de nyest vedtatte vedtekter bekrefter at det er gjort endring i tråd med fylkestingets saksfremlegg til sak 103/20 i § 3 om formålet og § 5 vedrørende styremedlemmer.

Selskapets foretaksnavn og virksomhet fremkommer av henholdsvis §§ 1 og 3 i vedtektene. Vedtektene § 3 «Virksomhet», angir at: «*Selskapets formål er å drive teatervirksomhet i Troms og Finnmark fylke og hva som står i forbindelse med dette.*»

Aksjekapital og aksjenes pålydende er i § 4 angitt til «*kr 100 000, fordelt på 100 aksjer à kr 1 000 som er fullt innbetalt og lydende på navn.*»

Av vedtektene § 6 «Generalforsamling» fremkommer det i nr. 1 at «*Den ordinære generalforsamlingen skal behandle: 1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen. Det kan ikke besluttes utdeling av utbytte.*» Det fremkommer verken i vedtektene av 2012 eller av 2021 opplysninger om anvendelse av overskudd og formuen ved oppløsning.

Revisors vurderinger

Vedtektene til Hålogaland Teater AS har bestemmelser som omtaler selskapets foretaksnavn, selskapets virksomhet, aksjekapitalens størrelse og aksjenes pålydende, og revisor vurderer derav at kriteriet etter aksjelovens § 2-2 *første* ledd om at disse forholdene skal fremkomme av vedtektene, er **oppfylt**.

Revisor vurderer videre at kriteriet om at det vedtektene skal inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og formuen ved oppløsning, der selskapet ikke har som formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, **ikke er oppfylt**. Revisor begrunner vurderingen med at selskapet etter vedtektene ikke skal utbetale utbytte, men samtidig ikke har bestemmelser om anvendelse av overskudd og formuen ved oppløsning, slik andre ledd i aksjeloven § 2-2 krever.

3.1.4 Kompetanseutvikling til folkevalgte

For å styrke det fylkeskommunale eierskapet anbefales det at fylkestinget får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.

Jf. KS-anbefaling nr. 3

Revisors funn

I innledningen til fylkeskommunens **eierskapsmelding 2020** er det presisert at eierskap skal utøves profesjonelt og forutsigbart innenfor rammen av norsk selskapslovgivning og annet lovverk. Eierstyringen skal også baseres på allment aksepterte eierstyringsprinsipper, og med bevissthet om skillet mellom ulike roller fylkeskommunen har. Dette samsvarer i stor grad med statens prinsipper for god eierstyring²⁰, prinsipp nr. 4, som eierskapsmeldingen også viser til. Eierskapsmeldingen viser med link, samtidig både til stortingsmelding som inneholder statens prinsipper for god eierstyring, og KS 21 anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll av kommunalt /fylkeskommunalt eide selskaper og foretak. Eierskapsmeldingen signaliserer dermed at allment aksepterte eierstyringsprinsipper skal legges til grunn for forvaltningen av fylkeskommunens eierinteresser. Dette er også presisert i fagnotat vedlagt fylkestingets behandling av eierskapsmeldingen i sak 89/20. Revisor kan ellers ikke se at det av eierskapsmeldingen fremkommer noe konkret om eller hvordan fylkeskommunen ellers legger til rette for at folkevalgte får tilegnet seg slik kompetanse om eierstyring og rolleavklaringer.

Det fremgår videre av nevnte eierskapsmelding (s.8), under fylkeskommunens egne prinsipper for eierstyring, prinsipp nr. 4 – *styrer – valg, sammensetning og krav til medlemmene*, at «*det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet.*»

I fylkesrådets møte 02.06.2020, sak 159/20, ble det vedtatt **rutiner for oppfølging av fylkeskommunens eierskap**. Her ble det i punkt 2. vedtatt et årshjul med ni punkter for oppfølging av fylkeskommunens eierskap. Ingen av de ni punktene tar direkte opp kompetanseutvikling eller eierskapsseminarer. Det siste punktet omhandler imidlertid løpende oppgaver gjennom året, der oppfølging av fylkestingets eierpolitikk i henhold til porteføljer er fylkesrådets og divisjoners ansvar. I fagnotat til fylkesrådets behandling av sak 159/20 er det i bakgrunn for saken nevnt at:

²⁰ Statens prinsipper for god eierstyring er gitt i Meld. St. 8 (2019-2020) *Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig utvikling*, lagt fram av regjeringen 22.11.2019.

«Divisjonene følger opp oppgaver angitt i årshjul og bistår fylkesråden ved å følge opp selskaper der de har ansvar ved blant annet: [...] holde seg orientert om fylkeskommunens eierskapspolitikk, samt KS anbefalinger om eierstyring, og sørge for at dette er kjent for eierrepresentantene [...]»

Fylkesrådets vedtak var at fylkesrådene følger opp selskaper slik det fremgår av delegasjoner i fylkesrådssak 4/20. Her ble det bestemt blant annet at oppfølgingen av eierskapet i Hålogaland Teater AS er lagt til fylkesråd for plan, næring og kultur.

Fylkeskommunens eierrepresentant viser i egenerklæring til fylkestingssak 89/20 *eierskapsmeldingen* til Troms og Finnmark fylkeskommune, og at det her er henvist til KS sine anbefalinger om kompetanse i styrene. Fylkeskommunen har videre anbefalt styret i det enkelte selskap å evaluere egen kompetanse og behov for kompetansepåfyll. Anbefalingen ble forelagt fylkestinget sammen med behandlingen av eierskapsmeldingen. Eierrepresentant har imidlertid ikke vist til konkrete tiltak – herunder eksempelvis eierskapsseminarer – gjennomført for å tilegne de folkevalgte kompetanse om eierstyring.

Revisors vurdering

KS anbefaling nr. 3 er å «sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap». Til dette formålet anbefales det å styrke det fylkeskommunale eierskapet ved at fylkestinget får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden. Det blir konkret vist til viktigheten av at fylkestinget som eier «*får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter kommunen eller fylkeskommunen har [...].*» Det blir videre vist til at det også er «*viktig at de folkevalgte får innsikt i de ulike rollene de har som folkevalgte, som styremedlemmer eller som medlemmer av representantskapet eller generalforsamlingen.*»

I KS sin anbefaling, som fylkeskommunens eierskapsmelding viser til, inngår det at eierskapsseminar er eksempel på å sikre kompetanseutvikling. Basert på gjennomgang av fylkeskommunens eierskapsmelding og de opplysningene vi har fått fra fylkeskommunens eierrepresentant, forstår vi at fylkestinget får informasjon om eierstyring gjennom fylkeskommunens eierskapsmelding. Den løpende oppfølgingen av eierskapet er delegert til fylkesrådet. Det er ikke informert om konkrete gjennomførte kompetansehevende tiltak om eierstyring utover dette.

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at for å styrke det fylkeskommunale eierskapet anbefales det at fylkestinget får tid til kompetanseutvikling, **i stor grad er oppfylt**. De folkevalgte får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og styringsmulighetene i fylkeskommunen gjennom eierskapsmeldingen. Denne er lagt fram for de folkevalgte i fylkestingets møte desember 2020. At vi har vurdert at anbefalingen ikke er fullt ut oppfylt begrunner vi med vår forståelse av anbefalingen er at det *settes av tid*. Vi oppfatter at politisk behandling av eierskapsmelding ikke fullt ut innfrir denne anbefalingen.

3.1.5 Eierskapsmelding og årlig tilstandsrapportering

Fylkeskommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av fylkestinget selv.

Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a) fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene som nevnt i bokstav b

Fylkestinget bør de år det ikke blir utarbeidet eierskapsmelding, få seg forelagt en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for selskapene.

Jf. kommuneloven § 26-1, KS-anbefaling nr. 4

Revisors funn

Troms og Finnmark fylkeskommune har etter fylkessammenslåingen utarbeidet og vedtatt i fylkestingets møte 08.12.2020, sak 89/20, «*Eierskapsmelding 2020 for Troms og Finnmark fylkeskommune*»²¹ Eierskapsmeldingens kapittel 1.3 «Eierskapsmeldingens tema», viser i sin helhet til de konkrete bestemmelsene i ny kommunelov § 26-1 om eierskapsmelding.

- Prinsipper for eierstyring

I fylkestingets vedtak for eierskapsmelding 2020 er det i vedtakets punkt 1 vist til følgende:

«Fylkestinget vil sikre et aktivt og målrettet eierskap i selskaper der fylkeskommunen har eierinteresser. Fylkeskommunen må være aktiv, langsiktig og forutsigbar eier med mulighet til å utøve strategisk eierpolitikk. Det skal sikre regional forankring av viktige selskap og regionalpolitisk engasjement i selskaper som er viktig for samfunns- og næringsutvikling.»

Av fylkestingets vedtak for samme eierskapsmelding fremkommer det av punkt 2 at: *«Fylkestingets vedtar prinsipper for eierstyring og formål med fylkeskommunens eierinteresser slik det fremgår av Eierskapsmelding 2020 for Troms og Finnmark fylkeskommune.»*

Endelig er det i fylkestingets vedtak til eierskapsmelding i punkt 3 vist til at *«Troms og Finnmark fylkeskommunes prinsipper for eierstyring er:*

- 1. Det skal være åpenhet knyttet til Troms og Finnmark fylkeskommunens eierskap i selskapene.*
- 2. Troms og Finnmark fylkeskommunens eierskap skal fremme samfunnsansvarlig drift og bærekraftig samfunnsutvikling.*
- 3. Troms og Finnmark fylkeskommune skal utøve sin eierrolle gjennom aktiv bruk av generalforsamlinger, representantskapsmøter, eiermøter og bevisst oppnevning av styrerepresentanter.*

²¹ Eierskapsmelding 2020 ble vedtatt av fylkestinget i Troms og Finnmark fylkeskommune i møte 08.12.2020, i sak 89/20.

4. *Styrene i selskapene som Troms og Finnmark fylkeskommune er medeier i skal være sammensatt med en så helhetlig kompetanse som mulig i forhold til selskapets ståsted og forventede videre utvikling.*
5. *Godtgjøring til styrets medlemmer og lønn til selskapets leder skal fremstå som rimelig med hensyn til ansvar, kompetanse, arbeidets omfang og selskapets kompleksitet.»*

Disse prinsippene er gjengitt som *overordnede* prinsipper for eierstyring i eierskapsmeldingens kapittel 1.4 (s. 5-6). Eierskapsmeldingens kapittel 1.5 utdyper de fem prinsippene for eierstyring, og viser til at de konkret er rettet mot følgende fem tema:

- 1) Åpenhet
- 2) Samfunnsansvar
- 3) Aktivt eierskap
- 4) Styret – valg, sammensetning og krav til medlemmer
- 5) Godtgjøring

- Oversikt over eierinteresser og formål med eierskap i Hålogaland Teater

Eierskapsmeldingens kapittel 2 angir innledningsvis en oversikt over selskaper fylkeskommunen innehar eierinteresser i. Oversikten angir organisasjonsnummer og fylkeskommunens eierandel for hvert enkelt selskap. Deretter redegjøres det for nøkkelinformasjon for hvert enkelt selskap. For Hålogaland Teater er det kort redegjort for hvem som er styreleder og daglig leder, internettadresse og kontoradresse. Fylkeskommunens eierandel (75 %), Tromsø kommunes eierandel (25 %), selskapets formålsparagraf, økonomiske nøkkeltall og opplysninger om organisasjon og virksomhet er også angitt. Til sist er det gjort vurdering av fylkeskommunens eierskap, herunder om målsetting med eierskapet og hvordan fylkeskommunen forvalter sitt eierskap, jf. det som er konkret redegjort for i denne rapportens kapittel 1.2.1. Under beskrivelse av Hålogaland Teater, er det i eiermeldingen også konkret vist til at «*Troms og Finnmark fylkeskommunes overordna målsetting er å sikre et teater tilbud som er likeverdig med tilbudene i resten av landet, og sikrer befolkningen i Troms og Finnmark tilgang til scenekunst av høy kunstnerisk kvalitet.*»

- Årlige rapporteringer om selskapets tilstand

Fylkeskommunens eierrepresentant viser i egenerklæring til at årlig virksomhetsrapportering gjennom årsrapporter og årsregnskap, i tillegg til eierskapsmelding og informasjon gjennom generalforsamling, eiermøter og annen dialog gjennom året. Vår undersøkelse viser at fylkestinget – gjennom selskapets tilgjengeliggjorte årsmeldinger på selskapets internettside - har fått seg forelagt **årlige rapporter** om tilstanden i Hålogaland Teater. Årsmeldingene inneholder blant annet årsregnskap med noter, styrets årsberetning og teatersjefens betraktninger for det enkelte år. Virksomheten har på sin egen internettside lagt ut årsmeldinger fra 2000 og til og med 2020. Troms og Finnmark fylkeskommune er inne i sin første valgperiode etter fylkessammenslåingen og eierskapsmeldingen har blitt forelagt fylkestinget i desember 2020. Det har ikke vært aktuelt å undersøke hvorvidt fylkestinget i løpet av 2021 får forelagt andre rapporter om tilstanden i selskapene.

Revisors vurderinger

Med bakgrunn i ovennevnte funn er revisors vurdering at kriteriet om at fylkeskommunen minst én gang i valgperioden utarbeider og vedtar eierskapsmelding som inneholder; a) fylkeskommunen prinsipper for eierstyring, b) oversikt over selskaper fylkeskommunen har eierinteresser i, og c) fylkeskommunens formål med sine eierinteresser, er **oppfylt**.

3.1.6 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter

Fylkestinget skal utarbeide, og bør jevnlig revidere, styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 5

Revisors funn

Hva gjelder styringsdokumenter og avtalene som regulerer styringen av selskapet oppfatter revisor at det fra eiers side foreligger eierskapsmelding, vedtekter samt *aksjonær- og selskapsavtale*. Det er ikke opplysninger om at det foreligger andre former for styringsdokumenter eller avtaler mellom Troms og Finnmark fylkeskommune og Hålogaland Teater AS.

- Eierskapsmelding

Inntil fylkessammenslåingen hadde både Troms fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune egne eierskapsmeldinger. Fylkestinget i Troms og Finnmark vedtok i møte 08.12.2020, i sak 89/20, Eierskapsmelding 2020 for Troms og Finnmark fylkeskommune. Dette er første og eneste eierskapsmelding etter fylkessammenslåingen i 2019. I skrivende stund er det ikke aktuelt å undersøke praksis med hensyn til eventuelle revideringer.

- Vedtekter

Som følge av fylkessammenslåingen vedtok fylkesrådet i møte 17.11.2020, i sak 303/20, innstilling om endring av vedtekter for Hålogaland Teater AS. I saksutredningen ble det vist til at; «*Det er behov for endringer i vedtektenes §5 vedr styresammensetning og av selskapets formål Selskapets formål er å drive teatervirksomhet i Troms og Finnmark fylker, og det som står i forbindelse med dette, som følge av fylkessammenslåingen.*» Fylkestinget fulgte opp innstillingen i møte 08.12.2020, i sak 103/20, med følgende vedtak: «*Fylkestinget gir fylkesrådet fullmakt til å fremme mindre vesentlige endringer i vedtektene, for generalforsamling, slik at vedtektene gjenspeiler endringer i eierskap ved Hålogaland Teater AS.*»

Generalforsamling 28.05.2021 vedtok endringer i vedtektene i tråd med fylkesrådets innstilling og fylkestingets vedtak.

- Aksjonær- og selskapsavtaler

Som følge av fylkessammenslåingen ble det på møtene i fylkesrådet og fylkestinget bestemt forslag til endringer i aksjonæravtalen og selskapsavtalen. Fylkessammenslåingen medførte endringer i både eierstruktur og fordelingsnøkkel for offentlige tilskudd. Troms og Finnmark fylkeskommune eier nå 75 % av selskapet og Tromsø kommune 25%. Før fylkessammenslåingen var eierstrukturen Troms fylkeskommune (50 %), Finnmark fylkeskommune (25 %) og Tromsø kommune (25%). Hålogaland Teater mottok i 2020 til sammen kr 76,157 millioner i offentlige driftstilskudd etter følgende fordelingsnøkkel: Troms og Finnmark fylkeskommune 22,5 % (kr 17,135 mill.), Tromsø kommune 7,5 % (kr 5,712 mill.) og staten med 70 % (kr 53,310 mill.). Før fylkessammenslåingen var den prosentvise fordelingsnøkkelen ifølge årsmeldingen for 2019 fordelt på staten ved Kulturdepartementet (70 %), Troms fylkeskommune (18,9 %), Finnmark fylkeskommune (3,6 %) og Tromsø kommune (7,5 %). Stiftelsesdokumentet fra 1976 viser selskapsavtale mellom fire like store eiere, fordelt på 25 % eierandel for hver av de tre fylkeskommunene i Nord-Norge samt 25 % eierandel for

Tromsø kommune. Aksjeeierbok for teateret viser endring i eierstruktur, aksjebesittelse og aksjekapital fra 2001 og etter fylkessammenslåingen 2020. I begge tilfeller var Nordland fylkeskommune ute av eiersiden.

Revisors vurdering

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at fylkestinget skal utarbeide styringsdokumenter og avtaler som regulerer styringen av selskapet, som jevnlig bør revideres, er **oppfylt**.

3.1.7 Eierrepresentant og eiermøter

Det anbefales som hovedregel at fylkestinget oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter mellom fylkeskommunen og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 6

Revisors funn

- Oppnevning av eierrepresentant

Etter fylkessammenslåingen ligger oppfølgingen av fylkeskommunens eierinteresser i Hålogaland Teater AS under fylkesråd for plan, økonomi og kultur. Dette framkommer av **Fylkesrådets oppgaver og fullmakter, justeringer**, vedtatt av fylkesrådet i møte 15.09.2020, i sak 233/20. Det er i saksutredningen vist til at:

«Fylkesrådet som kollegium har tradisjonelt delegert representasjon i generalforsamlinger og utøvelse av eierskap til hver enkelt fylkesråd, innenfor rammen av den overordnede eierskapspolitikken som trekkes opp og utformes av fylkestinget og fylkesrådet. Fylkesrådsleder har hatt ansvaret for å følge opp fylkestingets samlede eierskapspolitikk og å utarbeide eierskapsmelding.»

Videre er det angitt at *fylkesråd for plan, økonomi og kultur* er Troms og Finnmark fylkeskommunes eierrepresentant i generalforsamlingen i Hålogaland Teater AS fra og med generalforsamlingen 2020. Dagens eierrepresentant har informert at fylkesråd for kultur og næring i Troms fylkeskommune, og hovedutvalgsleder var eierrepresentanter for henholdsvis Troms fylkeskommune og Finnmark fylkeskommune for perioden 2018-2019. I egenerklæring fra styret i Hålogaland Teater AS ble det opplyst at leder/virksomhetsleder for kultur (seksjon for kunst og kulturutvikling) i fylkeskommunen også følger opp eierskapet til virksomheten.

Det fremgår samtidig av «Reglement for fylkesrådet i Troms og Finnmark», fastsatt av fylkestinget i Troms og Finnmark 28.10.2019, i sak 4/19, i punkt 2.2 om fylkesrådets oppgaver og myndighet, at «*fylkesrådet skal føre nærmere tilsyn med fylkeskommunens forvaltning og økonomi.*» Som øverste ledelse for den samlede fylkeskommunale administrasjon er fylkesrådet slik ansvarlig for å påse at fylkeskommunens eierinteresser forvaltes i tråd med fylkestingets vedtatte prinsipper for eierstyring. Det samme gjelder å påse at formål som

Fylkeskommunen har for sitt eierskap i Hålogaland Teater overholdes, samt at forvaltningen av eierskapet er i tråd med de vedtak som er gjort med hensyn på å delta på generalforsamlinger og eiermøter, samt årlige møter for gjennomgang av handlingsplan og budsjettarbeid.

- *Eiermøter*

Eiermøte er et uformelt møte mellom representanter for fylkeskommunen som eier og representanter for selskapets styre samt daglig leder.

Eierskapsmeldingen fra 2020 viser til at fylkeskommunen forvalter eierskapet i Hålogaland Teater AS gjennom:

- deltakelse på generalforsamlinger og eiermøter
- årlige møter for gjennomgang av handlingsplan og budsjettarbeid

Troms og Finnmark fylkeskommunes «Eierskapsmelding 2020» har i kapittel 1.5 «Utdyping av prinsippene»²², under prinsipp nr. 3 om «aktivt eierskap», en nærmere redegjørelse for blant annet eiermøter. Her presiseres det at «*det skal jevnlig (minst en gang i året) gjennomføres eiermøter med de viktigste selskapene der fylkeskommunen har en dominerende eller stor eierandel.*». Eiermeldingen konkretiserer her at prinsippet om aktivt eierskap (prinsipp nr. 3) ikke bare gjelder formelle arenaer som generalforsamling med blant annet bevisst oppnevning og valg av representanter til selskapets styre, men også uformelle eiermøter.

Fra oppstartsmøte med direktør i selskapet, ble det opplyst at det er innført eiermøter i *januar* hvert år. Her gis *statusinformasjon* om drift, program for publikum, ulike problemstillinger – og er et rom hvor stort sett alt på et overordnet nivå kan drøftes. Direktør opplever at fylkeskommunen prioriterte dem, og at eier er til stede med en fornuftig dialog. Det er gjerne også et tilsvarende eiermøte i forbindelse med generalforsamlingen i *mai* hvert år. Innkalling til generalforsamlingene for både 2020 og 2021 informerte om eiermøte i forlengelsen av generalforsamlingene. For begge var det oppgitt agenda for eierskapsmøte i innkallingen, herunder om Corona-pandemien. Det er ikke skrevet referat fra disse eiermøtene.

Protokoller fra generalforsamlingene for 2020 og 2021 viser at fylkeskommunen deltok med eierrepresentant på begge generalforsamlingene, og det forutsettes at de også deltok i eiermøtene.

Revisors vurderinger

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at fylkestinget oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet (generalforsamlingen), er **oppfylt**.

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at det jevnlig bør gjennomføres eiermøter mellom fylkeskommunen og Hålogaland Teater AS for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet, er **oppfylt**.

---

²² Utdyper de fem fylkeskommunale prinsippene for eierstyring som er vist til i kap. 1.4 i samme eierskapsmelding.

3.1.8 Generalforsamling og aktiv eierstyring

Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling bør tas inn i selskapets vedtekter, slik at det tas hensyn til fylkeskommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Jf. KS-anbefaling nr. 8

Generalforsamlingen skal innkalles av styret, i skriftlig form. Innkalling til generalforsamlingen skal være sendt senest en uke før møtet skal holdes, om ikke vedtektene setter en lengre frist. Innkallingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for møtet. Innkallingen skal også inneholde sakliste for de saker som skal behandles av generalforsamlingen.

Jf. aksjeloven § 5-9 (1), § 5-10 (1) – (4)

Ordinær generalforsamling skal holdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår. På den ordinære generalforsamlingen skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning
2. andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen

Jf. aksjeloven § 5-5 (1) og (2), vedtektene § 6

Møteleder skal sørge for at det føres protokoll for generalforsamlingen. Protokollen skal inneholde fortegnelse over de møtende. Protokollen skal signeres av møteleder og minst en annen person valgt av generalforsamlingen blant de som er til stede.

Jf. aksjeloven § 5-16 (1) – (3)

Fylkesrådet representerer fylkeskommunen i generalforsamlingen, og utøver eierskapspolitikken utformet av fylkestinget i Troms og Finnmark fylkeskommune gjennom aktiv bruk av generalforsamlingen, eiermøter og bevisst oppnevning av styrerepresentanter.

Jf. Rutiner for oppfølging av fylkeskommunens eierskap, TFFKs prinsipp for eierstyring nr. 3 om aktivt eierskap, og Reglement for fylkesrådet i Troms og Finnmark fylkeskommune

Revisors funn

- Vedtektsfestet innkallingsfrist til generalforsamlingen

Vedtektene til Hålogaland Teater AS har ikke bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen. Vedtektene § 6 «Generalforsamling» har følgende to bestemmelser om hva den ordinære generalforsamlingen skal behandle:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen. Det kan ikke besluttes utdeling av utbytte.
2. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen.

- Innkallingen til generalforsamling (2020-2021)

Innkalling til generalforsamlingen 28.05.2021 ble sendt skriftlig på e-post 10.05.2021, med opprinnelig dato for møtet satt til 26.05.2021. Det er oppgitt både tid, sted (digitalt på Teams) og dagsorden med sakliste. Innkallingen viser også til *eiermøte* rett etter generalforsamlingen. Tema for eiermøtet var styreleders orientering, status teaterdrift – herunder økonomirapport pr 1. kvartal, Corona-pandemiens konsekvenser for teaterets forestillinger, styresaker vedrørende

ombygging av foajeen og reinvestering og påkostet vedlikeholdsplan for 2021-2026 samt et åpent punkt om eventuelt.

Innkalling til generalforsamling 28.05.2020 er sendt skriftlig på e-post, datert 26.05.2020, og signert styrets leder. Det er oppgitt både tid, sted (digitalt på Teams) og dagsorden. Innkallingen viser også til *eiermøte* rett etter generalforsamlingen. Tema for eiermøtet er oppgitt å være orientering om teaterets håndtering av Corona-situasjonen, samt orientering om overgangen til ny daglig leder fra 1. august 2020. Innkallingen ber også om at aksjonærene oppnevner representant til generalforsamlingen, og at representantene fremmer forslag til nye kandidater til styret.

- Avholdelse av generalforsamling (2020-2021)

De ordinære generalforsamlingene for 2020-2021 ble avholdt henholdsvis 28.05.2020 og 28.05.2021. Alle behandlet og godkjente årsregnskap og årsberetning. Generalforsamlingene hadde også valg av møteleder, sekretær og protokollunderskrivere, godkjenning av innkalling og agenda, fastsettelse av godtgjørelse til styrets medlemmer, godkjenning av godtgjørelse til revisor, og valg av nye styremedlemmer på dagsorden. Alle møtene ble åpnet av styreleder og opptegnelse av møtende aksjonærer.

- Protokoll av generalforsamlingen (2020-2021)

Det er ført protokoll fra generalforsamlingene 28.05.2020 og 28.05.2021. Begge protokollene gir oversikt over hvem som møtte i generalforsamlingen, og hvem som ble valgt som møteleder og protokollunderskrivere. En av de to som ble valgt til å underskrive de to protokollene var fylkeskommunens eierrepresentant – fylkesråd for plan, økonomi og kultur. Protokollene er underskrevet av begge de valgte.

- Eierrepresentants deltakelse på generalforsamlinger (2019-2021) ²³

Som det fremgår av protokollene for generalforsamlingene som vist til foran, deltok fylkesrådets eierrepresentanter – enten selv (2020 og 2021) – eller ved fullmektig på både den ordinære og ekstraordinære generalforsamlingen i 2019. Protokollen fra den ordinære generalforsamlingen for 2019 viser til at det på vegne av Troms og Finnmark fylkeskommune var foreslått Linda Beate Randal som styreleder, og Randal ble også valgt som styrets leder for perioden 2019-2023. Protokoll for den ordinære generalforsamlingen for 2020 viser at det på vegne av Troms og Finnmark fylkeskommune var foreslått tre ordinære medlemmer til styret og to varamedlemmer. Alle ble valgt inn. Generalforsamlingen for 2021 ble avholdt digitalt, og eierrepresentant for fylkeskommunen deltok via Teams, og hadde verken valg av ordinære styremedlemmer eller varamedlemmer på agendaen.

Revisors vurderinger

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at vedtektene bør angi bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen, av hensyn til fylkeskommunens/eiernes behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker, er **ikke oppfylt**.

Revisor vurderer at kriteriet om at generalforsamlingen skal *innkalles* av styret i skriftlig form, og at innkallingen inneholder opplysninger om tid, sted og sakliste for de saker som skal behandles i generalforsamlingen, er **oppfylt**. Vår vurdering er videre at kriteriet om at innkalling til generalforsamlingen skal være sendt senest en uke før møtet skal holdes, om ikke

---

²³ Her har vi tatt med generalforsamlingen for 2019 for å vise fylkeskommunens aktive deltakelse i utnevning av medlemmer til styret og varamedlemmer til styret dette året. Prinsippet om aktivt eierskap for TFFK er en videreføring av tilsvarende prinsipp for daværende TFK

vedtektene setter en lengre frist, er **delvis oppfylt**. Bakgrunnen for revisors vurdering er at innkallingene i all hovedsak følger aksjelovens bestemmelser, men at innkalling kun to dager før generalforsamlingen 28.05.2020 ikke er i tråd med bestemmelsene om minimum én ukes innkallingsfrist etter aksjeloven § 5-10 (2). Det er heller ikke vedtektsfestet lengre innkallingsfrist.

Revisor vurderer at kriteriet om at ordinær generalforsamling skal holdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår, og behandle og avgjøre saker om; 1) godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning, og 2) andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen, er **oppfylt**.

Revisor vurderer at kriteriet om at møteleder skal sørge for at det føres *protokoll* for generalforsamlingen med fortegnelse over de møtende, og signert av møteleder og minst en annen person valgt av generalforsamlingen blant de som er til stede, er **oppfylt**.

Endelig er revisors vurdering at kriteriet om at fylkesrådet representerer fylkeskommunen i generalforsamlingen, og utøver eierskapspolitikken utformet av fylkestinget i Troms og Finnmark fylkeskommune gjennom aktiv bruk av generalforsamlingen, eiermøter og bevisst oppnevning av styrerepresentanter er **oppfylt**. Revisors vurdering har her også tatt utgangspunkt i funn og vurderinger gjort i kapittel 3.1.7 om eiermøter, og i fylkesrådets (Troms) utnevnelser av styremedlemmer og varamedlemmer i generalforsamlingen for 2019, før fylkessammenslåingen.

3.1.9 Styrets sammensetning og kompetanse

Bruk av valgkomité ved valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør fastsettes i vedtektene.

Eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Habilitetsspørsmål bør vurderes ved valg av styremedlemmer.

Eierorganet skal etterstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Kjønnbalansen skal sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene.

Eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

Jf. KS-anbefaling nr. 9, 10, 11 og 12, Troms og Finnmark fylkeskommunes prinsipper for eierstyring (prinsipp 4: Styrer – valg, sammensetning og krav til medlemmene), kommuneloven § 21-1 og aksjeloven § 20-6 første ledd nr. 3 og 5.

Revisors funn

- Vedtektsfestet bruk av valgkomité

Gjennomgang av selskapets vedtekter viser at det ikke er vedtektsfestet bruk av valgkomité ved valg av styret i Hålogaland Teater. Det fremkommer av vedtektene § 5 «Ledelse», i første ledd følgende:

«Selskapets styre består av syv medlemmer. Generalforsamlingen velger fem medlemmer med varamedlemmer. Troms fylkeskommune foreslår på vegne av de øvrige tilskuddsparter

styreleder samt tre styremedlemmer, og to vararepresentanter. Tromsø kommune foreslår ett medlem med personlig vara.»²⁴

Generalforsamlingen velger fem av styrets medlemmer og tre av varamedlemmene, med bakgrunn i forslag fra eiere. To av styrets medlemmer og varamedlemmer blir valgt med bakgrunn i innstilling fra de ansatte. Det er med andre ord ingen valgkomité som innstiller styremedlemmer for valg til styret.

- Eiers sikring av styrekompetanse i forhold til selskapets formål og virksomhet

Eierskapsmeldingen fra 2020 viser i prinsipp for eierstyring nr. 4: «Styrer – valg, sammensetning og krev til medlemmene», til at «styrene i selskapene som Troms og Finnmark fylkeskommune er medeier i skal være sammensatt med en så helhetlig kompetanse som mulig i forhold til selskapets ståsted og forventede videre utvikling.» Det vises videre til at det er eiers ansvar å sørge for at styrekompetansen er tilpasset det enkelte selskap, og at fylkeskommunen skal være pådriver for å sikre rett og komplementær kompetanse, herunder representerer et relevant mangfold i både bakgrunn og kompetanse ut fra formålet med selskapet.

Fra fylkeskommunens eierrepresentant er det opplyst at i valg av styre søkes ivaretatt hensynet til god geografisk representasjon, samt kompetanse fra profesjonelt styrearbeid og helst erfaring innenfor kunst og kulturfeltet.

Oversikt over styremedlemmer og varamedlemmers tilknytning er angitt i tabell 2 og 3 i kapittel 1.2.2. Hva gjelder de fire styremedlemmer som er oppnevnt av Troms og Finnmark fylkeskommune, viser oversikten at de valgte styremedlemmene består av personer med ulik bakgrunn, erfaring og har tilknytning til ulike virksomheter.

I tillegg ser vi at to av styremedlemmene og to av varamedlemmene er oppnevnt av henholdsvis kunstneriske og øvrige ansatte i Hålogaland Teater.

- Vurdering av habilitet ved valg av styremedlemmer

I eierskapsmeldingen fra 2020 er det under utdyping av prinsipp for eierstyring nr. 4 (s.9), vist til krav og forventninger til styret og det enkelte styremedlem. Her er følgende presisert:

«Styreverv er personlig, dvs. at de enkelte styremedlemmene ikke representerer partier, fylkeskommunen eller andre interesser, men skal ivareta selskapets interesser innenfor de rammer som er gitt, men også veie dette opp mot hensynet til at selskapet inngår i en samfunnsmessig helhet av fylkeskommunenes oppdrag, ansvar og rolle.»

Fylkeskommunen har etter § 5 i selskapets vedtekter rett til å foreslå på vegne av de andre tilskuddspartene fire styremedlemmer – herunder styreleder, og to vararepresentanter. Ut fra den informasjon vi er gitt, og dokumenter som ellers er gjennomgått, har vi ikke noen holdepunkter for at det skulle være problematikk med habilitet.

---

²⁴ Vedtektene viser til Troms fylkeskommune, og er dermed ikke oppdatert i forhold til sammenslåingen av Troms og Finnmark fylkeskommune. Selskapets direktør opplyste 04.05.21 at disse endringene vil bli inntatt i vedtektene ved neste generalforsamling.

Det er i reglement for fylkesrådet i Troms og Finnmark i punkt 3.2 gitt følgende habilitetsregler:

«Fylkesrådets medlemmer har ikke adgang til å være med i styrer og råd i næringslivet, forretningsdrift, organisasjoner, foreninger mv. som driver virksomhet som har betydning for Troms og Finnmark fylkeskommunes politikk eller økonomi.»

Videre er det også vist til at habilitetsreglene i kommuneloven og forvaltningsloven gjelder.

- Kjønnbalanse i styret

Av eierskapsmelding fra 2020 (s.9) er det under prinsipper for eierstyring nr. 4, angitt at «balansert kjønnsrepresentasjon skal etterstrebes». Der fylkeskommunen har aksjemajoritet er det krav om minst 40 % kjønnsrepresentasjon, og fylkeskommunen vil tilstrebe en mest mulig lik kjønnsfordeling i styrene.

Kommuneloven angir i § 21-1 krav til representasjon av begge kjønn i styrer i tråd med aksjelovens bestemmelser i § 20-6, i tilfeller der kommuner og fylkeskommuner eier minst 2/3 av aksjene. Troms og Finnmark fylkeskommune eier sammen med Tromsø kommune 100 % av Hålogaland Teater, og vil derfor måtte ivareta krav etter aksjelovens bestemmelser om kjønnbalanse i styret.

Av aksjeloven § 20-6 første ledd nr. 3, skal det for styrer med mellom seks og åtte medlemmer, minst være tre fra hvert kjønn. Av nr. 2 fremkommer det at for styrer med fire eller fem medlemmer, skal minst to av hvert kjønn være representert. Av første ledd nr. 5 vises det til at tilsvarende regler også gjelder ved valg av varamedlemmer. Av andre ledd fremkommer det at når to eller flere styremedlemmer skal velges blant de ansatte, er det krav om at begge kjønn skal være representert – både i styret og blant varamedlemmene. Kravet gjelder dersom andelen av begge kjønn blant ansatte på tidspunkt for valg utgjør 20 prosent eller mer, noe den var for Hålogaland Teater AS. Etter aksjelovens § 6-4 (2), dersom det er over 50 ansatte og selskapet ikke har bedriftsforsamling, kan det kreves at minst to av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av og blant de ansatte. Selskapets har også vedtektsfestet i § 5 at to representanter – med personlige varamedlemmer - skal velges blant de ansatte.

I kapittel 1.1.2 er det i tabell 2 og 3 gitt en oversikt over henholdsvis styrerepresentanter og vararepresentanter til styret i Hålogaland Teater. Av de syv representantene til styret er fire menn og tre kvinner – herunder styrets leder. Av de fem vararepresentantene til styret er tre kvinner og to menn. Ansattes to representanter i styret, er menn. Begge vararepresentanter for ansatte er kvinner. Alle representantene for de ansatte ble valgt inn medio 2020. Ifølge selskapets årsmelding for 2020 hadde teateret i 2020 ca. 50 ansatte og åremål, hvorav fem fast ansatte skuespillere og fire skuespillere på åremål. Med tillegg av skuespillere og andre på engasjement, utgjorde det totalt 73,84 årsverk. Av disse var 42,2 % kvinner og 57,8 % menn. Begge representantene for de ansatte i styret var menn, mens begge varamedlemmene var kvinner.

- Styrets vurdering av egen kompetanse, og rutiner for sikring av nødvendig kompetanse

Av fylkeskommunens eierskapsmelding fra 2020 er det i utdyping av prinsipp for eierstyring nr. 4, også vist til at «fylkeskommunen anbefaler styret selv jevnlig vurderer egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør her legge til grunn KS anbefalte rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.» Det vises deretter til de konkrete anbefalingene til KS, herunder anbefaling om jevnlig evaluering av egen kompetanse.

Styret oppgir i egenerklæringsskjema til revisor at i styrets årshjul er det lagt inn en sak om evaluering av styrets arbeid, samt samarbeid mellom styret og administrasjon. Revisors gjennomgang av årshjul for 2021 bekrefter at «*evaluering av styrets og administrasjonens arbeid*» er eget punkt på agendaen for møter i perioden april og mai. Styreinstruks for selskapet har eget underkapittel om evaluering av styrets arbeid (2.15), der det er presisert at «*styret skal årlig evaluere sin egen arbeidsform, og legge møteplaner o.l. for kommende år.*» Det fremkommer ingen andre opplysninger som kan knyttes til rutiner for å sikre nødvendig styrekompetanse.

Revisors vurderinger

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurderinger til de enkelte kriteriene som følger:

Revisor vurderer at kriteriet om at bruk av valgkomité ved valg av styre i Hålogaland Teater AS bør fastsettes i vedtektene, **ikke er oppfylt**.

Revisor vurderer at kriteriet om at eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet, er **oppfylt** hva gjelder styret i Hålogaland Teater AS. Revisor har i vurderingen vektlagt den kompetanse som de enkelte medlemmer av styret synes å inneha som følge av deres tilknytning, jf. det som fremkommer av tabell 2 og 3 i kapittel 1.1.2.

Revisor har ut fra den informasjon som er forelagt og gjennomgått, ikke tilstrekkelig grunnlag for å gi noen sikker vurdering av kriteriet om habilitetsspørsmål er vurdert ved valg av styremedlemmer.

Revisor vurderer at kriteriet om at eierorganet skal etterstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret og blant varamedlemmene til styret, **i stor grad er oppfylt**. Revisor begrunner dette med at kriteriet er oppfylt i tråd med hovedregler i aksjelovens § 20-6 første ledd nr. 2, 3 og 5 balansert kjønnsrepresentanter i både styret og blant varamedlemmene, men *ikke* når det gjelder bestemmelsene i andre ledd om at der styret og varamedlemmer har to eller flere representanter for de ansatte er det krav om at det begge steder skal være representanter for begge kjønn. Siden andelen av hvert kjønn på dette tidspunktet var over 20 %, er kjønns sammensetningen av representanter for de ansatte ikke i tråd med reglene i aksjeloven § 20-6 andre ledd, verken for styret eller for varamedlemmene.

Revisors vurdering at kriteriet om at eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet, er **oppfylt**. Videre er revisors vurdering at kriteriet om at styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse, er **oppfylt**.

3.1.10 Bruk av numeriske vararepresentanter

Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Jf. KS-anbefaling nr. 14

Revisors funn

Selskapet har et styre på syv medlemmer, med én valgt leder. Det er fem varamedlemmer til styret, og disse er ikke – med unntak for den ene som er foreslått av Tromsø kommune, og de to som er velges av og blant selskapets ansatte - knyttet til bestemte personer i styret. Av

selskapets vedtekter § 5 første ledd er det angitt at; «[...] Troms fylkeskommune foreslår på vegne av de øvrige tilskuddsparter styreleder samt tre styremedlemmer, og to vararepresentanter. Tromsø kommune foreslår ett medlem med personlig vara.» Av § 5 tredje ledd fremkommer det at; «De øvrige to styremedlemmer med personlige vara velges av og blant selskapets fast ansatte/ helårsengasjerte. [...]»

Troms og Finnmark fylkeskommunes eierrepresentant angir i egenerklæring at fylkeskommunen oppnevner varamedlemmer i tråd med vedtektenes § 5, men at disse verken er numeriske eller personlige representanter.

Revisors vurdering

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at det bør oppnevnes varamedlemmer til styret i Hålogaland Teater AS, er **oppfylt**. Videre er revisors vurdering at kriteriet om at det bør benyttes ordning med *numeriske* varamedlemmer for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret, **ikke er oppfylt**.

3.2 Styret

3.2.1 Rutiner for habilitetskonflikter

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Fylkestingsleder og medlemmer av fylkesrådet bør ikke sitte i styret i selskaper.

Jf. KS-anbefaling nr. 15

Revisors funn

Styret oppgir i egenerklæring at de er underlagt forvaltningslovens habilitetsbestemmelser. Det blir også opplyst at «så langt har det ikke vært relevante saker hvor det har vært stilt spørsmål om medlemmenes habilitet.» Noen andre konkrete rutiner for håndtering av mulige habilitetskonflikter er ikke oppgitt. Styret opplyser også at de skal forholde seg til blant annet selskapets vedtekter og styreinstruks. Styreinstruksen ble vedtatt i styremøte 26.05.2005, og senest endret i møte 27.02.2009, og har blant annet «til formål å regulere styrets arbeid, saksbehandling, habilitet [...]».

I kapittel 2 om *styrets arbeid og saksbehandling*, angis det i underkapittel 2.8 «styremedlemmenes inhabilitet» følgende:

«Et styremedlem eller administrasjonen må ikke delta i behandlingen eller avgjørelse av spørsmål som er av særlig betydning for egen del eller noen nærstående, slik at vedkommende må anses å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken, for eksempel kjøp fra eller salg til, og i saker om lån eller annen kreditt og sikkerhetsstillelse for gjeld til vedkommende eller noen nærstående»

Direktør i Hålogaland Teater oppgir i egenerklæring at det ikke er tilknytninger mellom nærstående blant selskapets administrasjon, styre og eiere.

Med hjemmel i ny kommunelov, vedtok fylkestinget i Troms og Finnmark fylkeskommune 28.10.2019, i sak 3/19, «Reglement for fylkesrådet i Troms og Finnmark». Under kapittel 3 om saksbehandlingsregler angir kapittel 3.2 habilitetsregler. Her fremgår det av andre avsnitt at

«Fylkesrådets medlemmer har ikke adgang til å være med i styrer og råd i næringsliv, forretningsdrift, organisasjoner, foreninger mv. som driver virksomhet som har betydning for Troms og Finnmark fylkeskommunes politikk eller økonomi.»

I eierskapsmelding 2020 for Troms og Finnmark fylkeskommune er det i kapittel 1,5 under utdyping av prinsipper for eierstyring, i prinsipp nr. 1 om åpenhet, vist til at «åpenhet skal begrense mulige misforståelser knyttet til fylkeskommunens eierskapsutøvelse og øke forutsigbarheten og tilliten til det fylkeskommunale eierskapet.» Videre vises det til at «det skal være åpenhet om valg av styrerepresentanter [...] og godtgjørelsen til styret.» Det er også presisert at styreverv skal gjøres tilgjengelig på fylkeskommunes nettsider og KS styrevervregister eller lignende. For prinsipp nr. 4 om styrer, er under «krav og forventninger til styret og det enkelte styremedlem» vist til at styreverv er personlige, og at styremedlemmene dermed verken representerer politiske partier, fylkeskommunen eller andre interesser. Det er også presisert at medlemmer av styret er personlig ansvarlig for sine handlinger eller mangel på handlinger som styremedlem.

Våre funn viser at verken fylkestingsleder eller medlemmer av fylkesrådet er medlemmer av styret i Hålogaland Teater AS, og heller ikke utnevnt som varamedlemmer til styret. Ett av styrets medlemmer er varaordfører i Tromsø kommune, og utnevnt av Tromsø kommune som eier.

Revisors vurdering

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at styrene bør ha etablert faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter, er **oppfylt**.

Revisor vurderer videre at kriteriet om at fylkestingsleder og medlemmer av fylkesrådet ikke sitter i styret i Hålogaland Teater AS, er **oppfylt**.

3.2.2 Registrering av styreverv

Alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale foretak og selskaper bør registreres i KS sitt styrevervregister.

Jf. KS-anbefaling nr. 17

Det skal være åpenhet om valg av styrerepresentanter til de ulike selskapene og godtgjørelsen til styret. Styreverv skal gjøres allment tilgjengelig på Troms og Finnmark fylkeskommunes nettsider og gjennom www.styrevervregisteret.no eller lignende.

Jf. Troms og Finnmark fylkeskommunes prinsipp for eierstyring nr. 1 – åpenhet

Revisors funn

I egenerklæringskjema fra styret i Hålogaland Teater er det opplyst at «styreverv er kjent på Troms og Finnmark fylkeskommunes nettsider og gjennom www.styrevervregisteret.no eller lignende, her Brønnøysundregisteret.» Revisor fant imidlertid ingen slik registrering på nettsiden til fylkeskommunen. På forespørsel fra revisor om det foreligger register over styreverv på Troms og Finnmark fylkeskommunes hjemmeside, ble det 07.06.2020 på telefon opplyst fra fylkeskommunen at dette var intensjonen, men at det enda ikke var kommet på

plass. Det ble videre opplyst at de derfor i første omgang vurderte å legge inn en link til KS styrevervregister. Denne linken ble opprettet på fylkeskommunens nettside samme dag.²⁵

Revisor har undersøkt om de enkelte styremedlemmene og varamedlemmene er registrert i KS styrevervregister, ved søk²⁶ i selve registeret. Funn fra søk fremkommer av de to tabellene under.

Tabell 5: Styremedlemmer registrert i KS styrevervregister

Styremedlemmer (syv)	Oppnevnt av	Reg. i KS styrevervregister
Linda Beate Randal (styreleder)	TFFK	Nei
Ådne Sekkelsten	TFFK	Nei
Kaja Kristensen	TFFK	Ja
Mats Nygaard Johnsen	TFFK	Nei
Marlene Berntsen Bråthen	Tromsø kommune	Ja
Ketil Høegh	Kunstneriske ansatte	Nei
Øystein Heitmann	Øvrige ansatte	Nei

KS styrevervregister har egen søkefunksjon for kommuner og for virksomheter. Hålogaland Teater AS er som selskap ikke registrert under virksomhet i registeret. Ved søk på de enkelte medlemmene av styret finner vi at kun to av syv i selskapets styre er registrert i styrevervregisteret, og av de fire styremedlemmene som er oppnevnt av Troms og Finnmark fylkeskommune er kun én registrert. Styrevervene er imidlertid oppgitt både på selskapets egen hjemmeside og i Brønnøysundregistrene.

Tabell 6: Varamedlemmer til styret registrert i KS styrevervregister

Varamedlemmer (fem)	Oppnevnt av	Reg. i KS styrevervregister
Mona Kristin Rossvold	TFFK	Nei
Ragnvald Storvoll	TFFK	Ja
Sebastian Henriksen	Tromsø kommune	Ja
Trude Øines	Kunstneriske ansatte	Nei
Birgit Bøeng	Øvrige ansatte	Nei

For de fem varamedlemmene til styret er to av fem registrert i styrevervregisteret, der én av disse er av det to som er oppnevnt av Troms og Finnmark fylkeskommune.

Med utgangspunkt i søk på KS styrevervregister har vi også funnet at selskapets øverste administrative ledelse, ved direktør Beate Stang Aas og teatersjef Egill Pålsson heller ikke er registrert i styrevervregisteret. Det kan være at de ikke innehar styreverv i andre selskaper.

Revisors vurderinger

To av syv styremedlemmene (28,6 %) og to av fem varamedlemmer (40 %), er registrert i KS styrevervregister. Hålogaland teaters direktør og teatersjef er heller ikke registrert i registeret. Manglende registreringer bryter både med KS sin anbefaling om at alle disse bør være registrert i registeret, og med Troms og Finnmark fylkeskommunes første prinsipp (åpenhet) for eierstyring.

²⁵ Link fra fylkeskommunens nettside til styrevervregisteret publisert 07.06.2021 på: <https://www.tffk.no/politikk/for-politikere/styrevervsregister/>

²⁶ Søkdato i KS styrevervregister (www.styrevervregisteret.no) var 03.05.2021

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale og fylkeskommunale foretak og selskaper bør registreres i KS sitt styrevervregister, **ikke er oppfylt** hva gjelder styret og ledelse i Hålogaland Teater AS.

Videre er revisor vurdering at kriteriet om at styreverv skal gjøres allment tilgjengelig på Troms og Finnmark fylkeskommunes nettsider og gjennom www.styrevervregisteret.no eller lignende, **dels er oppfylt**. Revisor begrunner vurderingen med at fylkeskommunen nylig har lagt inn link til KS-styrevervregister på egne nettsider, men at det i dette registeret er manglende registreringer av styreverv, jf. vurderingen i forrige avsnitt.

3.2.3 Godtgjørelse til styrets medlemmer og revisor, lønn daglig leder

Eier bør foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv.

Jf. KS-anbefaling nr. 16

Godtgjørelse til styremedlemmer, varamedlemmer og observatører fastsettes av generalforsamlingen.

Jf. aksjeloven § 6-10

Revisors funn

- Prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv

I KS anbefaling nr. 16 om prinsipiell avklaring av godtgjørelse for styreverv, er det utdypet at kommuner og fylkeskommuner «i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding bør ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar.»

I Troms og Finnmark fylkeskommunes «Eierskapsmelding 2020» er det i prinsipper for fylkeskommunen eierstyring, eget prinsipp nr. 5 om godtgjøring; «Godtgjøring til styrets medlemmer og lønn til daglig leder skal fremstå som rimelig med hensyn til ansvar, arbeidets omfang og selskapets kompleksitet.»

Det er i samme eiermelding presisert (s.9) at med «rimelig godtgjøring/lønn må forstås som at den skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende innenfor sin bransje. Styrehonorarene bør fastsettes basert på selskapets omfang, styrets arbeidsbelastning, styrerisiko og styremedlemmenes kompetansemessige bidrag til selskapet.» Videre blir det vist til at det er selskapsstyrene som har ansvar for fastsetting av lønn til daglig leder. Samtidig er det uttrykt at fylkeskommunen (s.10) «forventer at selskapsstyrene balanser[er] konkurransemessige behov for selskapet med et nivå som generelt sett uttrykker moderasjon i fastsetting av lederlønninger.» Det blir også vist til at fylkeskommunen (s.10) «forventer at selskapene skal ha lønns-, pensjons- og insentivordninger som fremmer formålet med selskapene og fremstår som rimelig.»

- Generalforsamlingens fastsettelse av godtgjørelse for styreverv

Det fremgår av protokoller for generalforsamlingene i 2019, 2020 og 2021 at disse har fastsatt godtgjørelser for styreverv. Det er angitt beløp per år for styreleder (kr 70 000), nestleder (kr 50 000) og godtgjørelse pr møte (kr 3 000) for øvrige medlemmer.

- Opplysninger om godtgjørelser og lønn i noter til årsregnskapet

Tabellen under angir hva som fremgår av Hålogaland Teater AS sine årsmeldinger (med årsregnskap) for 2017 til og med 2020 om utgifter til lønn, pensjonsforpliktelse og annen godtgjørelse til daglig leder og medlemmer av styret. Opplysninger om godtgjørelser til regnskapsrevisor er også angitt, fordelt på ordinær revisjon og annen revisjonsbistand. Selskapet har ikke bedriftsforsamling. Godtgjørelse for de enkelte medlemmer av styret som er vist til i forrige avsnitt om generalforsamlingens fastsettelse av slike godtgjørelser er ikke tatt inn i tabelloversikten.

Tabell 7: Styrehonorarer, revisjonsgodtgjørelse og lønn til daglig leder for perioden 2017 – 2020

	2020	2019	2018	2017
Styret (totalt)	Ikke oppgitt	368 356	417 796	165 175
Styreleder	70 000	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt
Nestleder styret	50 000	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt
Øvrige medlemmer pr møte	3 000	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt	Ikke oppgitt
Revisjon	150 324	101 596	165 211	484 521
Annen revisjonsbistand	0	0	26 981	36 532
Lønn daglig leder (pensjon daglig leder)	999 787 (101 086)	863 507 (64 001)	1 192 544 (122 931)	970 690 (123 790)

(Kilder: Årsmeldinger med årsregnskap 2017 – 2020)

Revisors vurderinger

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at Troms og Finnmark fylkeskommune som eier bør foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring til styrets medlemmer, er **oppfylt**.

Revisor vurderer at kriteriet om at godtgjørelse til styremedlemmer, varamedlemmer og observatører fastsettes av generalforsamlingen, er **oppfylt**. Revisor bemerker imidlertid at det ikke er observatører som omfattes av dette. Revisor har ved vurderingen forutsatt at godtgjørelse per styremedlem ved deltakelse på styremøter også innbefatter varamedlemmer som deltar i slike møter.

3.2.4 Etske retningslinjer for selskapsdriften

Fylkeskommunens selskaper bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål. Selskapet kan utarbeide, benytte og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Jf. KS-anbefaling nr. 19

Selskaper som Troms og Finnmark fylkeskommune er eier av skal utarbeide etiske retningslinjer og ha høye etiske standarder i alle forhold.

Jf. Troms og Finnmark fylkeskommunes prinsipp for eierstyring nr. 2 – samfunnsansvar

Revisors funn

Styret oppgir i egenerklæring at de forholder seg til teaterets etiske retningslinjer. I tillegg er selskapets vedtekter, strategiplan for 2019-2025 og styreinstruks retningsgivende.

Selskapets direktør oppgir i egenerklæringsskjemaet at selskapet har egne etiske retningslinjer, og på forespørsel er disse tilsendt revisor. Direktør har opplyst at de etiske retningslinjene ble utarbeidet på oppdrag fra daværende styreleder. På bakgrunn av forslag fra et internt nedsatt utvalg, ble forslaget behandlet og vedtatt av AMU desember 2019. De etiske retningslinjene inngår nå i teaterets personalhåndbok.

Revisors vurdering

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at fylkeskommunens selskaper – gjennom å utarbeide, benytte og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften - bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, er **oppfylt** hva gjelder Hålogaland Teater AS.

3.2.5 Styrets forvaltnings- og tilsynsansvar

Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig.

Jf. aksjeloven § 6-12 (3) og § 6-13 (1)

Revisors funn

Styret har i egenerklæring opplyst at de må forholde seg til egen styreinstruks. Styreinstruks ble vedtatt i styremøte 26.05.2005, og senest endret i møte 27.02.2009. Instruksens «*har til formål å regulere styrets arbeid, saksbehandling, habilitet samt teatersjefens og direktørens (felles betegnes de som administrasjonen) arbeidsoppgaver og plikter overfor styret.*» Kapittel 2 omhandler *styrets arbeid og saksbehandling*, der styrets *arbeidsoppgaver*, -*forvaltningsansvar*, og -*tilsynsansvar/oppfølging* er redegjort for i underkapitlene 2.1 – 2.3. Forvaltningsansvar- og tilsynsansvar- gjengitt i instruks lister opp de mest sentrale forhold som er regulert i aksjelovens §§ 6-12 (3) – 6-13 (1), herunder betryggende forsvarlig organisering og betryggende kontroll for førstnevnte paragraf, og rapport om internkontroll og HMS tiltak relatert til sistnevnte paragraf. Kapittel 2.15 angir styrets plikt til årlig å evaluere egen arbeidsform og legge møteplaner o.l. for kommende år. Styreinstruksens kapittel 3 omhandler *administrasjonens oppgaver og plikter overfor styret*, herunder om orienteringsplikt (kap. 3.3), saker som skal fremmes for styret (kap. 3.4), teatersjefens ansvar for gjennomføring av styrevedtak (kap. 3.5) og teatersjefens fullmakter (kap. 3.6). Styret oppgir i egenerklæring at oppfølging av daglig leder skjer gjennom samtaler.

Det blir også opplyst at styret årlig får en risikovurdering rundt måloppnåelse fra selskapets administrasjon. Denne gir innsikt i organisasjonens arbeid rundt innkjøp, kontraktskriving, fakturahåndtering, bruk av kredittkort mv. I tillegg gis det informasjon om hvordan det jobbes i forhold til målene i strategiplan, og ved avvik settes det inn justeringstiltak. Etter styrets årshjul for 2021 skal styret behandle «*status strategiplan – risikovurdering*» 25. oktober. Selskapet har utarbeidet og vedtatt ny strategiplan gjeldende for perioden 2019-2025. Status for strategiplan, måloppnåelse, risikovurdering og satsinger i 2020-21 er forelagt revisor i et samlet dokument med samme navn, betegnet som sak 26/20.

Av styrets årshjul framkommer ellers de tema som er tenkt behandlet for de enkelte månedene, samt angir møtedatoer. I styremøter i april og mai skal det etter planen ha vært behandlet blant annet «*evaluering av styrets og administrasjonens arbeid*», og «*årlig gjennomgang av organiseringen av virksomheten.*» Det er angitt møtedato for syv styremøter i 2021.

Det er i egenerklæringen fra styret vist til at de årlig behandler et budsjett som er basert på teatersjefens kunstneriske prosjekter. I tillegg fremlegges det kvartalsvise regnskapsrapporter med prognoser for resten av året.

Som et resultat av Corona-pandemien behandlet styret et revidert budsjett for 2021 i februar 2021. Dette var begrunnet i pålagt redusert aktivitet, og påfølgende reduksjon i billetttinntekter.

Styret opplyser også at det er innarbeidet rutiner for avvikshåndtering for hele teaterets virksomhet. Større avvik rapporteres til styret. Oppfølging av daglig leder skjer gjennom samtaler. Styret opplyser også at det er utarbeidet rutiner for håndtering av varsler og konflikthåndtering, uten at det konkret er vist til disse rutinene eller hva de innebærer.

Årsmeldinger for selskapet inneholder også årsberetning fra styret, årsregnskap med noter og teatersjefens oppsummering av året. I årsmeldingen for 2020 er det i tilhørende årsberetning fra styret redegjort for de tre hovedpunktene; *måloppnåelse* – med utgangspunkt i strategiplan for 2019-2025 vedtatt i 2019, *teaterdriften i 2020* samt om *økonomi*. Det ble også opplyst at styret hadde behandlet 36 saker i 2020, men ikke om hvor mange styremøter som hadde vært avholdt.

Årsberetningens redegjørelse av *måloppnåelse* tar punktvis for seg de seks hovedpunktene i strategiplanen;

- Å styrke det kunstneriske miljøet
- Å styrke arbeidet med publikumsutvikling
- Turné
- Lille HT
- Å styrke medarbeidernes kompetanse
- God virksomhetsstyring

Det er blant annet redegjort for covid-pandemiens innvirkning for enkelte av disse strategipunktene. For sistnevnte punkt er det eksplisitt vist til at styret årlig behandler sak vedrørende status strategiplan med risikovurdering knyttet til måloppnåelse. Det ble her også vist til gode rapporteringsrutiner mellom styret og daglig leder/teatersjef og direktør. I tillegg ble det informert om at styret årlig gjennomgår status på sitt forvaltnings- og styringsansvar, med hensyn på blant annet følgende:

- Forsvarlig organisering av teatrets virksomhet
- Strategiske planer
- Sikring av selskapets økonomiske stilling og forsvarlig egenkapital
- Betyggende kontroll av virksomheten
- Rapport om intern-kontroll i henhold til «Forskrift om internkontroll», herunder helse, miljø og sikkerhet. (HMS)

Avslutningsvis er det her angitt at «*gjennom dette gis også en status på rutiner for god økonomistyring og drift av teateret.*»

Om *teaterdriften i 2020* har styret i årsberetningen for 2020 redegjort for følgende forhold;

- Organisasjon/likestilling
- Kompetanseheving
- Attraktiv arbeidsplass
- Andre samarbeidspartnere
- Diskriminering
- Helse, miljø og sikkerhet
- Inverteringer
- Bistand fra teateret til andre kulturaktører

Om *økonomi* har styret i samme årsberetning informert om ulike aspekter knyttet til de tre områdene *driftsresultat*, *vurdering av den økonomiske utviklingen* og om *finansiell risiko*. For sistnevnte er det vist til at den finansielle risikoen i hovedsak er knyttet til risiko for reduksjon i offentlige tilskudd, da disse normalt utgjør ca. 90 % av inntektene (95 % i 2020 grunnet covid og tilhørende ekstraordinære tilskudd). Samtidig er det vist til at solid egenkapital utgjør en sikkerhet for eventuell reduksjon i slike offentlige finanser. Det er under økonomidelen også vist til at den finansielle situasjonen også kan tilpasses gjennom både årsverk – der ca.1/3 av disse ikke er fast ansatte, gjennom produksjonsvolum og gjennom prissetting av billetter.

I oppstartsmøte til eierskapskontrollen ble det også fra selskapets direktør gitt uttrykk for god dialog med både styre og eierrepresentant. Dette er senere understøttet av vår kontaktperson i fylkeskommunen, som opptrer på vegne av fylkeskommunens eierrepresentant.

Revisors vurderinger

Med bakgrunn i det foregående er revisors vurdering at kriteriet om at styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll, er **oppfylt**. Videre er revisors vurdering at også kriteriet om at styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig, er **oppfylt**. Revisor presiserer at vurderinger er basert kun på gjengitt informasjon om hvilke rapporteringer som er utarbeidet og hvilke saker styret har behandlet. Vi har ikke undersøkt selskapets drift og/eller enkeltsaker som kan belyse styrets faktiske forvaltning og tilsyn av selskapet.

3.3 Avtalemessige og juridiske forhold. Daglig leders fullmakter.

3.3.1 Fullmakter

- Signaturfullmakt²⁷

Av opplysninger om selskapet fra Enhetsregisteret, hentet fra Brønnøysundregistrene 03.05.2021, har styrets formann alene eller to styremedlemmer i fellesskap signaturrett i selskapet.

- Daglig leders fullmakter

Av opplysninger om selskapet fra Enhetsregisteret, hentet fra Brønnøysundregistrene 03.05.2021, har daglig leder alene prokura-fullmakt.²⁸ Styret opplyser i egenerklæring også at det kun er teatersjef (daglig leder) som har prokura.

Styret oppga i egenerklæring også at det foreligger egen stillingsbeskrivelse for teatersjef og direktør. Denne synes å fremkomme av styreinstruksens kapittel 3 som omhandler *administrasjonens arbeidsoppgaver og plikter overfor styret*, der underkapittel 3.6 angir *teatersjefens fullmakter*. Det er her angitt at «*teatersjefen har fullmakt til og ansvar for å forestå den daglige ledelsen og utviklingen av teaterets virksomhet i samsvar med vedtatte strategier, planer, budsjett eller andre styrevedtak.*»

3.3.2 Forsikringer

Av egenerklæringer fra styret og fra direktør fremkommer det om forsikringer i virksomheten at bygninger og løsøre er forsikret. Det foreligger ansvarsforsikring inntil kr 30 mill. pr skadetilfelle. I tillegg er det forsikringer i forbindelse med turne og for barna i Lille Hålogaland Teater. Også lovpålagte forsikringer for yrkesskade og gruppeliv oppgis å foreligge.

Videre oppgir styret i egenerklæringen at det *ikke* er etablert styreansvarsforsikring.

3.3.3 Revisor

Selskapets revisor har fra og med regnskapsåret 2018 vært KPMG. Frem til og med årsregnskapet for 2017 ble regnskapsrevisjonen utført av PWC. Styret opplyser i egenerklæring at selskapet for 2020 betalte kr 150 324 i revisjonsgodtgjørelse, og at revisor ikke utfører andre oppgaver utover pliktig revisjon med unntak av særskilte problemstillinger ved behov. Av note 8 til årsregnskapet for 2020 fremkommer det for 2020 og 2019, at det kun har vært betalt for ordinær revisjon med henholdsvis kr 150 324 (20) og 101 596 (19). Honorarer for ordinær revisjon og for annen revisjonsbistand for perioden 2017-2020 er oppgitt i tabellen under.

Tabell 8: Utgifter til ordinær revisjon og til annen revisjonsbistand for Hålogaland Teater AS (2017-2020)

	2020	2019	2018	2017
Revisjon	150 324	101 596	165 211	484 521
Annen revisjonsbistand	0	0	26 981	36 532

(Kilde: Årsmeldinger 2020-2017)

²⁷ *Signaturfullmakt* angir en ubegrenset rett til å tegne selskapets firma («signatur»), fullmakt til å representere selskapet utad. (Kilde: <https://snl.no/signaturfullmakt>)

²⁸ *Prokura*, en vid fullmakt i handelsforhold. Har en næringsdrivende gitt noen prokura, er denne bemyndiget til å handle på fullmaktsgiverens vegne i alt som hører til driften, og til å tegne firmaet. Vedkommende kan dog ikke selge eller pantsette fast eiendom, skip eller fly uten særlig fullmakt. (Kilde: <https://snl.no/prokura>)

Fra selskapets revisor²⁹ fikk vi på forespørsel opplyst at det ikke har vært utført rådgivning av noe spesiell art utover mindre svar på regnskapstekniske spørsmål. Det ble samtidig informert om at revisor ikke hadde andre opplysninger som de mente kunne være av interesse for eierskapskontrollen. Revisor oversendte samtidig kopi av det eneste nummererte brev (brev til ledelsen nr. 1) de har sendt ut. Brevet var datert 02.03.2020, og inneholdt enkelte innspill og kommentarer som omhandlet revisjonstekniske forhold og om bevaringsplikt etter bokføringslovens § 3. Begge forholdene er av mindre interesse for denne eierskapskontrollen, men det ble i det nummererte brevet understreket at «*svakheter i regnskapssystemet og den interne kontrollen kan medføre misligheter som våre normale tester ikke nødvendigvis vil avdekkes.*»

3.3.4 Juridiske forhold

I egenerklæring fra selskapets *direktør* ble det opplyst at selskapet verken har tvister for domstolene, eller pågående konflikter med samarbeidspartnere og tilsvarende med ansatte. Det ble også informert om at selskapet ikke har mottatt pålegg eller andre plikter fra offentlige instanser.

Selskapets *styre* opplyste i egenerklæringsskjema at teateret følger reglene i offentlighetslova, og i utgangspunktet også er omfattet av reglene om offentlige anskaffelser i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Anskaffelser relatert til kunstners design/åndswerk anses som unntatt fra konkurranse i henhold til forskrift om offentlige anskaffelse § 5-2 (1) bokstav a og § 13-4 bokstav b første ledd. Det ble oppgitt at «*dette skyldes at kunstnerens uttrykk er spesifikt og har særegent visuelt uttrykk, tekstur etc., som [u]muliggjør konkurranse om rammeavtaler.*» Styret har videre opplyst at det ikke har vært relevante saker hvor det har vært stilt spørsmål om medlemmenes habilitet. I egenerklæringen er det også angitt at styret får presenter Arbeidsmiljøutvalgets HMS-strategi og arbeidsmiljøundersøkelser og vurderinger. Fast punkt i styremøtene er eventuelle større avvik i organisasjonen, som eventuelt må protokollføres. Styret viser også til at det er etablert rutiner for håndtering av varsler og konflikthåndtering. I tillegg informerer styret at de ikke kjenner til irregulære eller straffbare forhold begått av virksomheten.

3.4 Økonomiske forhold og fremtidsutsikter

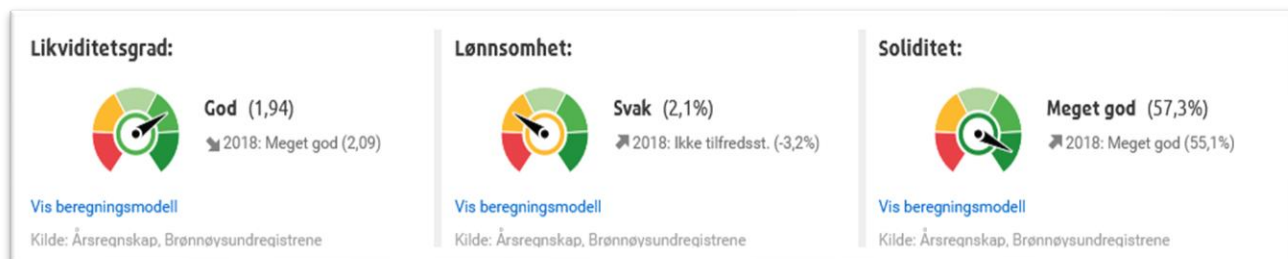
3.4.1 Økonomiske nøkkeltall for Hålogaland Teater AS

I tillegg til de økonomiske nøkkeltall som ble presentert innledningsvis i siste tabell i kapittel 1.1.2, gir vi i neste figur og neste tabell til andre sentrale økonomiske nøkkeltall³⁰ for Hålogaland Teater AS for henholdsvis perioden 2019-2018 og 2019-2015. I tillegg til *likviditetsgrad* (likviditetsgrad 1), *lønnsomhet* (total kapitalrentabilitet i %) og *soliditet* (egenkapitalandel i %) – som er angitt i figur 1 - så fremkommer det i figur 2 også andre sentrale økonomiske forholdstall. Hva som ligger i de tre begrepene likviditetsgrad, lønnsomhet og soliditet – og hvordan disse beregnes – fremkommer av vedlegg 1 i rapporten.

²⁹ Selskapets revisor KPMG v/utførende revisor ga tilbakemelding på forespørsel 21.05.2021

³⁰ Figurer og tabeller med økonomiske nøkkeltall i kap. 3.4.1 er hentet 18.05.2021 fra: <https://www.proff.no/selskap/h%C3%A5logaland-teater-as/troms%C3%B8/underholdning-og-arrang%C3%B8rtjenester/IF7ST0A07QQ/>

Figur 1: Likviditetsgrad, lønnsomhet og soliditet Hålogaland Teater AS (2019-2018)

(Kilde: Proff.no)

Figur 2: Økonomiske nøkkeltall for Hålogaland Teater AS (2015-2019)

Beløp i hele 1000

	2019	2018	2017	2016	2015
Totalrentabilitet i %	2,1	-3,2	1,4	5	0
Resultat av driften i %	0,3	-2,6	0	1,6	-1
Egenkapitalens rentabilitet før skatt i %	3,5	-6,3	2,5	7,8	-0,1
Likviditetsgrad	1,94	2,09	2,52	2,46	0
Egenkapitalandel i %	57,3	55,1	54,3	53,9	74,7
Gjeldsgrad	0,7	0,8	0,8	0,9	0,3

(Kilde: Proff.no)

3.4.2 Offentlige tilskudd og økonomiske anliggende mellom selskap og TFFK

Av noter til årsregnskapene for 2018-2020 fremkommer det hvilke offentlige tilskuddsbeløp selskapet har mottatt, samt andre tilskudd og refusjoner som er ytt til teateret. En oversikt over tilskudds ytere, andel av totale offentlige driftstilskudd, samt tilskuddsbeløp i hele kroner er gitt i tabellen under.

Tabell 9: Offentlige tilskudd til Hålogaland Teater As (2018-2020)

År / tilskudds yter og tilskuddsbeløp	2020	2019	2018 ³¹
Kulturdepartementet (staten) (70 %)	54 380 000	51 930 168	50 700 000
TFFK (fylkeskommunen) (22,5 %)	17 135 300	16 842 800	16 296 400
Tromsø kommune (7,5 %)	5 711 800	5 614 200	5 432 200
Andre tilskudd og refusjoner (husleie, kontingenter mm.)	323 552	809 347	864 323

3.4.3 Corona-pandemien

Det er opplyst at Corona-pandemien som rammet Norge for fullt i mars 2020, og som per juni 2021 fremdeles pågår, har ført til restriksjoner som har påvirket teaterets aktivitet og driftsøkonomi negativt. Blant annet er prosjekter blitt utsatt, og færre i publikum på tilstelninger har ført til reduserte billettinntekter. Dette er forhold som også påvirker budsjett og aktivitetsplan for 2021, der blant annet opprinnelig budsjett behandlet i november 2020 er blitt revidert i februar 2021. Av årsregnskapet for 2020 fremkommer det i note 1 at «billettinntekter og andre inntekter» er redusert fra nesten kr 6,8 millioner i 2019 til kr 3,3

³¹ Slått sammen tilskudd fra daværende Troms fylkeskommune (13 689 000, 18,9 %) og Finnmark fylkeskommune (2 607 400, 3,6 %)

millioner i 2020. Det utgjør en reduksjon på over 50 %. De totale driftsinntektene for 2020 var på kr 80,9 millioner mot kr 82 millioner for 2019.

3.4.4 Fortsatt drift

Etter regnskapsloven § 5-3a skal styret gi uttalelse om den økonomiske forutsetningen for fortsatt drift i selskapet er til stede. Styret har i årsberetningen for 2020 (s. 10) bekreftet at denne forutsetningen er til stede.

Selskapets drift er i all hovedsak finansiert med offentlige tilskudd, der statlige overføringer fra Kulturdepartementet utgjør den klart største andelen. Et regjeringsforslag fra 2019 om å overføre finansieringsansvaret i kultursektoren fra stat til fylkeskommunale og kommunale eiere ble lagt til side tidlig i 2020. En slik endring av finansieringsstruktur ville kunne gi betydelige økonomiske utfordringer for Hålogaland Teater AS. Selskapets avhengighet av offentlig finansiering gjør det sårbar for redusert offentlig støtte, noe også blir trukket frem av selskapets direktør i egenerklæring.

Selskapets direktør trekker frem både Corona-pandemi og forpliktelser i forbindelse med oppfølging av teaterbyggets vedlikeholdsbehov og reinvesteringsbehov 5-20 år fremover som faktorer som kan gi driftsmessige utfordringer. I tillegg vises det til at ABE-reformen (avbyråkratiseringsreformen)³² kan medføre forverring av selskapets drift. Siden reformen ble iverksatt i 2015, er det ifølge NTNU blitt kuttet i budsjettene til statlige virksomheter med 0,5-0,7 % årlig.³³

---

³² Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) ble innført av regjeringen Solberg fra og med budsjettåret 2015, for å sikre mer effektiv drift i statlige virksomheter, jf. Prop. 1 S (2020-2021)

³³ NTNU om ABE-reformen, publisert 2020, lastet ned 21.06.2021 fra: <https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/ABE-reformen>

4 OPPSUMMERING OG SAMLET KONKLUSJON

Troms og Finnmark fylkesting har vedtatt rutiner for eierstyring og eierutøvelse. Disse er i hovedsak fremsatt i *Eierskapsmelding 2020*, vedtatt av fylkestinget i desember samme år. Eiermeldingen angir fem overordnede prinsipper for eierstyring i selskaper fylkeskommunen har eierinteresser i. For Hålogaland Teater AS er det i tillegg vist til at fylkeskommunen forvalter eierskapet gjennom; i) deltakelse på generalforsamling og eiermøter, og ii) årlige møter for gjennomgang av handlingsplan og budsjettarbeid. Eierskapsmeldingens oppfyller både minimumskrav til innhold og frekvens som fremkommer av ny kommunelov § 26-1.

Oppsummeringen av revisors vurderinger presenteres kapittelvis for henholdsvis kapittel 3.1 og 3.2. Under hver av disse er det sammenstilt hvilke kriterier som er vurdert henholdsvis oppfylt, i stor grad oppfylt, delvis oppfylt og ikke oppfylt. I parentes til hvert pkt. er det kort angitt kapittel og kilde for kriterium.

Oppsummering av vurderinger av kriterier under kapittel 3.1 «eierstyring»:

Etter revisors vurdering har Troms og Finnmark fylkeskommune som eier av Hålogaland Teater AS *oppfylt* følgende kriterier:

- fylkeskommunen som eier bør sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket
- krav til vedtektene om å angi selskapets foretaksnavn, selskapets virksomhet, aksjekapitalens størrelse og aksjenes pålydende
- fylkeskommunen minst én gang i valgperioden utarbeider og vedtar eierskapsmelding som inneholder; a) fylkeskommunen prinsipper for eierstyring, b) oversikt over selskaper fylkeskommunen har eierinteresser i, og c) fylkeskommunens formål med sine eierinteresser
- utarbeide og jevnlig revidert styringsdokumenter og avtaler som regulerer styringen av selskapet (eierskapsmelding, vedtekter samt aksjonær- og selskapsavtaler)
- fylkestinget oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentant i eierorganet (generalforsamlingen)
- jevnlig bør gjennomføres eiermøter mellom fylkeskommunen og Hålogaland Teater AS for å bidra til god kunnskap om og god dialog med selskapet
- generalforsamlingen skal *innkalles* av styret i skriftlig form, og at innkallingen inneholde opplysninger om tid, sted og sakliste for de saker som skal behandles i generalforsamlingen
- ordinær generalforsamling skal holdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår, og behandle og avgjøre saker om; 1) godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning, og 2) andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen
- møteleder skal sørge for at det føres *protokoll* for generalforsamlingen med fortegnelse over de møtende, og signert av møteleder og minst en annen person valgt av generalforsamlingen blant de som er til stede
- fylkesrådet representerer fylkeskommunen i generalforsamlingen, og utøver eierskapspolitikken utformet av fylkestinget i Troms og Finnmark fylkeskommune gjennom aktiv bruk av generalforsamlingen, eiermøter og bevisst oppnevning av styrerepresentanter

- eier gjennom selskapets eierorgan bør sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset Hålogaland Teater AS sitt formål og virksomhet
- eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet
- styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse
- bør oppnevnes varamedlemmer til styret i Hålogaland Teater AS

Etter revisors vurdering er følgende kriterier **i stor grad oppfylt**:

- for å styrke det fylkeskommunale eierskapet anbefales det at fylkestinget får tid til kompetanseutvikling
- eierorganet skal etterstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret og blant varamedlemmer til styret

Etter revisors vurdering er følgende kriterier **dels oppfylt**:

- innkalling til generalforsamlingen skal være sendt senest en uke før møtet skal holdes, om ikke vedtektene setter en lengre frist

Etter revisors vurdering er følgende kriterier **ikke oppfylt**:

- å vedtektsfeste anvendelse av overskudd og formuen ved oppløsning
- vedtektene bør angi bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlingen, av hensyn til fylkeskommunens/eiernes behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker
- bruk av valgkomité ved valg av styre i Hålogaland Teater AS bør fastsettes i vedtektene
- bør benyttes ordning med numeriske varamedlemmer for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret

Revisor har ut fra den informasjon som er forelagt og gjennomgått, *ikke* tilstrekkelig grunnlag for å gi noen sikker vurdering av kriteriet om habilitetsspørsmål er vurdert ved valg av styremedlemmer.

Oppsummering av vurderinger av kriterier under kapittel 3.2 «styret»:

Etter revisors vurdering er følgende kriterier **oppfylt**:

- bør ha etablert faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter
- fylkestingsleder og medlemmer av fylkesrådet ikke sitter i styret i Hålogaland Teater AS
- bør foreta en prinsipiell avklaring av godtgjørelse for styreverv
- godtgjørelse til styremedlemmer og varamedlemmer fastsettes på generalforsamlingen
- fylkeskommunens selskaper som Hålogaland Teater AS – gjennom å utarbeide, benytte og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften - bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål
- styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll
- styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig

Etter revisors vurdering er følgende kriterier **dels oppfylt**:

- styreverv skal gjøres tilgjengelig på Troms og Finnmark fylkeskommunes nettsider og gjennom www.styrevervregisteret.no eller liknende

Etter revisors vurdering er følgende kriterier **ikke oppfylt**:

- alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for Hålogaland Teater AS bør registreres i KS sitt styrevervregister

Basert på rapportens gjengivelse av funn – herunder også de beskrivelser som er gjengitt i kapittel 1.1, 3.3 og 3.4 – og de vurderinger som er gjengitt foran, er revisors **konklusjon på de to problemstillingene følgende**:

Troms og Finnmark fylkeskommune har vedtatt prinsipper og rutiner for eierstyring. **Revisors konklusjon på problemstilling 1 er at Troms og Finnmark fylkeskommune fører kontroll med sine eierinteresser i Hålogaland Teater AS**

Det klare flertallet av vurderingskriteriene for denne eierskapskontrollen utledet fra KS sine anbefalinger, Troms og Finnmark fylkeskommunes egne retningslinjer, Hålogaland Teater AS sine vedtekter, samt aksjelovens bestemmelser er oppfylt. **Revisors konklusjon på problemstilling 2 er at fylkeskommunens eierinteresser i stor grad utøves i samsvar med fylkestingets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse**

DEL 2 FORVALTNINGSREVISJON

---

5 INNLEDNING

5.1 Anskaffelsesregelverkets virkeområde

Regelverket om offentlige anskaffelser gjelder i henhold til anskaffelsesloven³⁴ § 2 blant annet når *offentligrettslige organer* inngår vare-, tjeneste- eller bygge- og anleggskontrakter, herunder konsesjonskontrakter, eller gjennomfører plan- og designkonkurranser, med en anslått verdi som er lik eller overstiger 100 000 kroner eks. mva. Hva som menes med offentligrettslige organer fremgår av anskaffelsesforskriften³⁵ § 1-2 (2):

«Et offentligrettslig organ er et organ som

- a) er opprettet for å tjene allmennhetens behov og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter,
- b) er et selvstendig rettssubjekt og
- c) har tilknytning til det offentlige ved at
  1. organet hovedsakelig er finansiert av offentlige myndigheter eller andre offentligrettslige organer,
  2. organets forvaltning er underlagt slike myndigheters eller organers ledelsesmessige kontroll eller
  3. organet har et administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan der over halvparten av medlemmene er oppnevnt av slike myndigheter eller organer»

Hålogaland Teater AS har ifølge eierskapsmeldingen av 2020 som formål å drive teatervirksomhet i Troms og Finnmark, og det som står i forbindelse med dette. Troms og Finnmark fylkeskommunes overordnet målsetting med selskapet er å sikre et teatertilbud som er *likeverdig med tilbudene i resten av landet, og sikre befolkningen i Troms og Finnmark tilgang til scenekunst av høy kunstnerisk kvalitet*. Selskapet skal således tjene allmennhetens behov, og er ikke av industriell eller forretningsmessig karakter, jf. anskaffelsesforskriften § 1-2 (2) bokstav a. Hålogaland Teater AS er også et selvstendig rettssubjekt (aksjeselskap), og har tilknytning til det offentlige ved at organet hovedsakelig er finansiert av offentlige myndigheter (Troms og Finnmark fylkeskommune, Tromsø kommune og staten, jf. eierskapsmeldingen), jf. anskaffelsesforskriften § 1-2 (2) bokstav b og c. Revisor finner det på bakgrunn av dette ikke tvilsomt at selskapet er omfattet av reglene om offentlige anskaffelser ved sine innkjøp.

5.2 Anskaffelsesrutiner i Hålogaland Teater AS

Hålogaland Teater AS har opplyst til revisor at selskapet selv har vurdert at de er underlagt anskaffelsesregelverket. Det er ansatt en egen innkjøpssjef som forestår innkjøpene. Med unntak av noen mindre anskaffelser, blir innkjøp i all hovedsak gjennomført med utgangspunkt i anskaffelsesregelverket, ifølge direktøren. I noen tilfeller omfattes kjøpene som selskapet gjør, ifølge direktøren, av unntak i forskriften om kunstneriske verk/fremføringer.

Selskapet har utarbeidet reglement for innkjøp og attestasjon, og dette er tilsendt revisor. I reglementet fremgår det blant annet hvem som har fullmakt til å bestille varer og tjenester på selskapets vegne. Det fremgår også uttrykkelig at selskapet er bundet av

³⁴ Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser.

³⁵ Forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser.

anskaffelsesregelverket, og at innkjøpssjefen alltid skal involveres ved anskaffelser over kr 100 000.

6 PROBLEMSTILLING OG REVISJONSKRITERIER

6.1 Problemstilling

På bakgrunn av kontrollutvalgets bestilling formulerte vi følgende problemstilling for forvaltningsrevisjonen:

Etterlever Hålogaland Teater AS reglene om offentlige anskaffelser ved sine innkjøp?

6.2 Kilder for revisjonskriterier

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som reviderte enhets praksis skal vurderes i forhold til. Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (heretter anskaffelsesloven) og forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (heretter anskaffelsesforskriften) gjelder ved tildeling av offentlige kontrakter om levering av varer, tjenester eller utførelse av bygge- og anleggsarbeider.³⁶ Nevnte regelverk trådte i kraft 1. januar 2017. For anskaffelser iverksatt før dette tidspunkt gjaldt lov 16. juni 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (heretter LOA) og forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser (heretter FOA).³⁷ Før 1. januar 2017 var altså Hålogaland Teater AS forpliktet til å følge reglene i LOA og FOA, mens anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften gjelder for anskaffelser iverksatt fra og med dette tidspunkt.

Reglene om offentlige anskaffelser er en kombinasjon av EU/EØS-rett og nasjonal rett. Flertallet av bestemmelsene er begrunnet i våre forpliktelser etter EØS-avtalen, men Norge har i tillegg innført nasjonale regler som går lengre enn det EU/EØS-retten krever. Anskaffelsesregelverket skal bidra til at det offentlige velger sine leverandører på en måte som sikrer mest mulig effektiv ressursbruk, samtidig som leverandørene likebehandles. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte. De detaljerte reglene for hvordan oppdragsgiver skal gå fram ved kjøp følger av forskriftene om offentlige anskaffelser, og det er derfor primært *forskriftene* brukerne av regelverket må forholde seg til.

I det følgende gis en redegjørelse for sentrale og konkrete bestemmelser i anskaffelsesreglementet.³⁸ I fremstillingen tar vi utgangspunkt i gjeldende lov og forskrift; anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften. Avvik mellom gjeldende regelverk og regelverket som gjaldt frem til 1. januar 2017 vil utdypes fortløpende. Der det ikke har skjedd realitetsendringer vil henvisningene til det eldre regelverket følge av fotnoter.

³⁶ Anskaffelsesloven § 2 (1) og § 2 (2) jf. anskaffelsesforskriften §§ 1-1 og 1-2.

³⁷ LOA § 3, jf. § 2 og FOA §§ 1-2 og 1-3.

³⁸ Med «sentrale» bestemmelser mener vi krav som skal ivareta regelverkets grunnleggende prinsipper.

6.3 Utleddning av revisjonskriterier

6.3.1 Innledende om terskelverdier og forskriftens oppbygging

Anskaffelsesforskriften er delt inn i ulike deler, og anskaffelsens art og verdi avgjør hvilken del av forskriften som kommer til anvendelse jf. §§ 5-1, 5-2 og 5-3. Forskriftens system innebærer at oppdragsgiver må foreta en beregning av anskaffelsens anslåtte verdi. Reglene om dette finnes i anskaffelsesforskriften § 5-4.³⁹ Anskaffelsens verdi beregnes på grunnlag av oppdragsgivers anslag av det samlede beløp oppdragsgiver kan komme til å betale eks. mva., for de kontrakter som utgjør anskaffelsen.⁴⁰ For inngåelse av rammeavtaler er det spesifisert at oppdragsgiver skal legge til grunn den maksimale verdien av alle kontraktene som han forventer å inngå i løpet av avtalens varighet.⁴¹ Beregningen skal være forsvarlig på kunngjøringstidspunktet.⁴² Oppdragsgiver skal ikke dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at forskriften kommer til anvendelse.⁴³

Ved vedtakelsen av anskaffelsesloven ble den nasjonale terskelverdien endret fra kr 500 000 til kr 1,1 millioner. I tabell 10 og tabell 11 nedenfor viser vi den nasjonale terskelverdi og EØS-terskelverdi henholdsvis før og etter 1. januar 2017, samt hvilke deler av regelverket som får anvendelse på de ulike anskaffelsene. EØS-terskelverdi blir justert annen hvert år. Fra 15. juni 2014 var gjeldende EØS-terskelverdi kr 1,55 millioner for vare- og tjenestekjøp og kr 39 mill. for bygge- og anleggskontrakter. Fra 9. februar 2016 ble EØS-terskelverdien justert til kr 1,75 mill. for vare- og tjenestekjøp og kr 44 mill. for bygge- og anleggskontrakter. Någjeldende EØS-terskelverdi ble justert 6. april 2018, til kr 2 mill. for vare- og tjenestekjøp og kr 51 mill. for bygge- og anleggskontrakter. I vår undersøkelse legger vi til grunn de terskelverdiene som var gjeldende på det tidspunkt den enkelte anskaffelse ble iverksatt.

Tabell 10: Terskelverdier og regelverk for anskaffelser iverksatt 6. april 2018 – 12. februar 2020

Anskaffelsens verdi eks. mva.	Regelverk	Krav til kunngjøring
Under kr 100 000	Unntatt regelverket, jf. anskaffelsesloven § 2	
Under nasjonal terskelverdi (kr 1,3 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I	Ikke krav om kunngjøring
Kr 1,3 mill. – EØS-terskelverdi for vare- og tjenestekontrakter (kr 2 mill.) Kr 1,3 mill. – EØS-terskelverdi for bygge- og anleggskontrakter (kr 51 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og del II	Doffin
Over EØS-terskelverdi for vare- og tjenestekontrakter (kr 2 mill.) Over EØS-terskelverdi for bygge- og anleggskontrakter (kr 44 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og del III	Doffin og TED

³⁹ FOA § 2-3.

⁴⁰ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (1) og FOA § 2-3 (1).

⁴¹ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (5) og FOA § 2-3 (15).

⁴² Anskaffelsesforskriften § 5-4 (2) og FOA § 2-3 (2).

⁴³ Anskaffelsesforskriften § 5-4 (4) og FOA § 2-3 (3).

Tabell 11: Terskelverdier og regelverk for anskaffelser iverksatt 12. februar 2020 – per dags dato.

Anskaffelsens verdi eks. mva.	Regelverk	Krav til kunngjøring
Under kr 100 000	Unntatt regelverket, jf. anskaffelsesloven § 2	
Under nasjonal terskelverdi (kr 1,3 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I	Ikke krav om kunngjøring
Kr 1,3 mill. – EØS-terskelverdi for vare- og tjenestekontrakter (kr 2,05 mill.) Kr 1,3 mill. – EØS-terskelverdi for bygge- og anleggskontrakter (kr 51,5 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og del II	Doffin
Over EØS- terskelverdi for vare- og tjenestekontrakter (kr 2,05 mill.) Over EØS-terskelverdi for bygge- og anleggskontrakter (kr 51,5 mill.)	Anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I og del III	Doffin og TED

6.3.2 Regler som følger av forskriften del I

Del I av forskriften gjelder for alle anskaffelser som er lik eller overstiger kr 100 000 eks. mva. Det er imidlertid bare anskaffelser under kr 1,3 millioner som kan følge *kun* del I, dersom anskaffelsen er iverksatt etter 6. april 2018. For anskaffelser iverksatt før dette tidspunkt, er det andre terskelverdier som gjelder, og tidspunktet for anskaffelsen avgjør om *kun* forskriftens del I kommer til anvendelse.⁴⁴

Både anskaffelsesloven § 4 og forskriften del I angir grunnleggende prinsipper og krav som gjelder for *alle* anskaffelser over kr 100 000.⁴⁵ Innholdet i prinsippene er nærmere presisert i forarbeidene til bestemmelsen, Prop. 51 L (2015-2016) s. 81-82.

Det grunnleggende prinsippet om *konkurranse* skal sikre at alle potensielle leverandører har de samme muligheter til å oppnå kontrakter med det offentlige og bidra til at det offentlige foretar kostnadseffektive anskaffelser. Prinsippet innebærer at oppdragsgiver må gjøre anskaffelsen kjent for et rimelig antall leverandører, og dette er bakgrunnen for reglene om kunngjøring, jf. nedenfor.

Oppdragsgiver plikter også å *likebehandle* leverandører. Dette innebærer at alle potensielle leverandører skal gis samme muligheter gjennom hele anskaffelsesprosessen. Oppdragsgiver kan ikke diskriminere eller favorisere leverandører på grunnlag av nasjonalitet eller lokal tilhørighet. Prinsippet om ikke-diskriminering er til hinder for både direkte og indirekte forskjellsbehandling. Dette medfører at både åpenlys forskjellsbehandling, og enhver form for skjult forskjellsbehandling, som i realiteten fører til det samme resultatet, er dekket.

Forutberegnelighetsprinsippet innebærer at oppdragsgiver må gi informasjon til leverandørene om hva som skal anskaffes, hvilke kriterier som ligger til grunn for valget av leverandør og hvordan konkurransen skal gjennomføres. I praksis stiller dette krav til klarhet og struktur i

⁴⁴ Terskelverdien for hver av de undersøkte anskaffelsene vil presiseres under revisors vurderinger i kapittel 8.

⁴⁵ LOA § 5 og FOA § 3-1 (1).

informasjon som kommuniseres til leverandørene, på ethvert stadium av anskaffelsesprosessen.⁴⁶

Kravet om *etterprøvbarhet* henger tett sammen med prinsippet om forutberegnelighet. Oppdragsgiver må sørge for at viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen begrunnes og dokumenteres, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1. Vesentlige forhold for gjennomføringen av anskaffelsen skal nedtegnes eller samles i en protokoll.⁴⁷ Vesentlige forhold kan f. eks være vurderinger og beslutninger om forhandlinger, utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakt og avlysning av konkurransen.⁴⁸ Formålet med prinsippet er blant annet at leverandører i etterkant av prosessen, skal kunne vurdere om anskaffelsesregelverket er fulgt.

Forholdsmessighetsprinsippet regulerer gjennomslagskraften til de øvrige prinsippene. Plikter og rettigheter som utledes av andre prinsipper, må tilpasses den enkelte anskaffelsens art og omfang. Jo mindre og enklere en anskaffelse er, dess mindre vidtrekkende prosedyrekrav kan utledes av de øvrige prinsippene. På den annen side innebærer forholdsmessighetsprinsippet at de krav som oppdragsgiver stiller til leverandørene, må stå i forhold til anskaffelsen. Oppdragsgiver skal ikke stille strengere krav enn det som er nødvendig for å realisere formålet med anskaffelsen.

Av anskaffelsesforskriften § 7-2 fremgår det at oppdragsgiveren skal kreve at den valgte leverandøren leverer skatteattest for merverdiavgift og skatteattest for skatt for anskaffelser som overstiger kr 500 000 eks. mva. Kravet gjelder for norske leverandører. Skatteattesten skal ikke være eldre enn 6 måneder, regnet fra fristen for å levere forespørsel om å delta i konkurransen eller tilbud.⁴⁹

I anskaffelsesforskriften § 7-9 presiseres det at oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger ved sine anskaffelser. Oppdragsgiver kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Det presiseres i bestemmelsen at der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det som hovedregel vektes minimum 30 prosent. Bestemmelsen trådte i kraft 1. mai 2017, og gjelder således for alle anskaffelser iverksatt fra og med dette tidspunkt.

6.3.3 Regler som følger av forskriften del II og del III

Anskaffelsesforskriften gir utførlige regler for anskaffelser som omfattes av forskriften del I og II eller del I og III. Flere av reglene er like, og vi redegjør derfor i det følgende samlet for kravene til anskaffelser som skal følge de to delene av forskriften. På enkelte punkter er kravene etter forskriften del III «strengere» enn kravene for del II, og vi belyser derfor sentrale forskjeller.

I anskaffelsesforskriften § 11-1 og § 26-1 er det presisert at oppdragsgiver skal følge forskriften ved inngåelse av rammeavtaler.⁵⁰ En rammeavtale er en avtale mellom en eller flere oppdragsgivere og en eller flere leverandører, som har til formål å fastsette kontraktsvilkårene for de kontrakter som skal inngås i løpet av den perioden rammeavtalen varer. Kontraktsvilkårene vil typisk gjelde hva som skal leveres, priser, leveringsbetingelser og annet

⁴⁶ Morten Goller mfl., *Anskaffelsesrett i et nøtteskall*, 2. utgave, Oslo 2017 s. 51.

⁴⁷ FOA § 3-2.

⁴⁸ Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (2017) s. 64.

⁴⁹ For anskaffelser iverksatt før 1.1.2017 gjelder FOA § 8-7 og § 17-4, hvor det fremgår at skatteattest skal fremlegges av samtlige leverandører, dersom anskaffelsen gjennomføres etter forskriften del I og II eller del I og III.

⁵⁰ FOA § 6-1 og § 15-1.

som er relevant for den ytelsen rammeavtalen omfatter. Hovedregelen er at rammeavtaler ikke kan inngås for mer enn fire år.⁵¹ Når tildeling av kontrakt skjer på grunnlag av en rammeavtale, omtales det gjerne som at det gjøres «avrop på rammeavtalen». For avrop på rammeavtale gjelder egne regler, som ikke behandles nærmere her.

Anskaffelsesprosedyrer

Anskaffelser som skal følge forskriftens del I og II skal foretas ved åpen tilbudskonkurranse eller begrenset tilbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3.⁵² For anskaffelser iverksatt før 1. januar 2017 gjelder FOA § 5-1. Etter bestemmelsen kan anskaffelsen gjennomføres som åpen anbudskonkurranse, begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling. Konkurranse med forhandling kan gjennomføres enten ved at alle interesserte leverandører får levere tilbud, eller ved at oppdragsgiver foretar en utvelgelse av leverandører før disse gis mulighet til å levere tilbud.⁵³

Anskaffelser som omfattes av forskriftens del I og III skal foretas ved åpen eller begrenset anbudskonkurranse, jf. anskaffelsesforskriften § 13-1. På nærmere bestemte vilkår kan det benyttes konkurranse med forhandling etter forutgående kunngjøring, konkurransepreget dialog eller konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring, jf. § 13-2 og § 13-3.⁵⁴

Kunngjøring

Kravet om kunngjøring har som formål å sikre konkurranse ved anskaffelsen, ved å nå ut til de leverandører som kan tenkes å inngi tilbud. Anskaffelser etter forskriften del I og II skal kunngjøres i Doffin, jf. anskaffelsesforskriften § 8-17.⁵⁵ Anskaffelser etter del I og III skal i tillegg kunngjøres i TED-databasen, jf. anskaffelsesforskriften § 21-1.⁵⁶ Dersom kravet til kunngjøring ikke overholdes er det en ulovlig direkte anskaffelse.⁵⁷

Konkurransegrunnlag

For anskaffelser etter forskriftens del I og II skal oppdragsgiver utarbeide et konkurransegrunnlag dersom vilkårene for konkurransen ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, jf. anskaffelsesforskriften § 8-4.⁵⁸ Konkurransegrunnlaget skal inneholde en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:

- a. Hva som skal anskaffes,
- b. Hvilke kontraktsvilkår som gjelder for oppdraget,
- c. Hvorvidt oppdragsgiveren vil inngå en rammeavtale,
- d. Hvordan oppdragsgiveren skal gjennomføre konkurransen,
- e. Hvilke krav som gjelder for innholdet i og utformingen av en forespørsel om å delta i konkurransen eller et tilbud,

⁵¹ Anskaffelsesforskriften § 11-1 (4) og § 26-1 (4), samt FOA § 6-1 (4) og § 15-1 (4).

⁵² Begge prosedyrene tillater at oppdragsgiver har dialog med leverandørene etter tilbudsfristens utløp. Begrepet «dialog» omfatter all kommunikasjon mellom oppdragsgiver og leverandørene, dvs. alt fra avklaringer av uklarheter eller retting av avvik til forhandlinger, jf. veileder til reglene om offentlige anskaffelser (2017) s. 104-105.

⁵³ I visse unntakstilfeller har oppdragsgiver adgang til å gjøre anskaffelsen etter forskriftens del I, selv om den i utgangspunktet omfattes av del II, jf. FOA § 2-1 (2) og (3).

⁵⁴ FOA § 14-1 jf. §§ 14-2, 14-3 og 14-4.

⁵⁵ FOA § 9-1 (3).

⁵⁶ FOA § 18-1 (3).

⁵⁷ Prop. 51 L (2015-2016) s. 86. For anskaffelser iverksatt før 1. januar 2017 fremgår det uttrykkelig av FOA § 4-1 (1) bokstav q.

⁵⁸ FOA § 8-1.

- f. Andre opplysninger som er av betydning for utarbeidelsen av en forespørsel om å delta i konkurransen eller et tilbud.

For anskaffelser etter forskriftens del I og III skal det også utarbeides et konkurransegrunnlag dersom vilkårene for konkurransen ikke kan beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen, jf. anskaffelsesforskriften § 14-1. *I tillegg til kravene som er nevnt ovenfor, skal konkurransegrunnlaget gi en tilstrekkelig og fullstendig beskrivelse av følgende:*

- a. Når det opplyses hva som skal anskaffes, skal eventuelle kravspesifikasjoner og merkekrav inkluderes, samt absolutte krav som alle leverandørene må oppfylle,
- b. Hvorvidt oppdragsgiver vil inngå et innovasjonspartnerskap eller etablere en dynamisk innkjøpsordning,
- c. Når det beskrives hvordan oppdragsgiver skal gjennomføre konkurransen, skal det opplyses om hvilken anskaffelsesprosedyre som er valgt, hvilke frister som gjelder, hvilke kvalifikasjonskrav og utvelgelseskriterier leverandørene må oppfylle, hvilke tildelingskriterier som gjelder, krav til kommunikasjon og hvorvidt elektroniske kataloger eller elektroniske auksjoner vil bli brukt.

Reglene om konkurransegrunnlag i anskaffelsesforskriften del III inneholder endringer fra tidligere regelverk. Etter FOA § 17-1 var oppdragsgiver forpliktet til å utarbeide konkurransegrunnlag, uavhengig av om vilkårene for konkurransen kunne beskrives tilstrekkelig utfyllende i kunngjøringen. Bestemmelsen gir en fullstendig liste over samtlige opplysninger konkurransegrunnlaget skulle inneholde. Det skulle blant annet angi den relative vekten av tildelingskriteriene eller tildelingskriteriene i prioritert rekkefølge.

Kvalifikasjonskrav

Kvalifikasjonskrav er minimumskrav som stilles til leverandørene, for å sikre at de er egnet til å levere den aktuelle ytelsen. For anskaffelser etter forskriften del I og II har oppdragsgiver en betydelig skjønnsfrihet knyttet til hvilke kvalifikasjonskrav som kan benyttes. Kravene kan blant annet knytte seg til leverandørens tekniske og faglige kvalifikasjoner, og til finansiell og økonomisk stilling, jf. anskaffelsesforskriften § 8-7.⁵⁹ For anskaffelser etter forskriften del I og III er det i § 16-1 uttømmende opplistet hvilke kvalifikasjonskrav som kan stilles. Kravene kan bare gjelde registrering, autorisasjoner mv., jf. § 16-2, økonomisk og finansiell kapasitet, jf. § 16-13, og tekniske og faglige kvalifikasjoner, jf. § 16-5.⁶⁰ Kravene skal i begge tilfeller ha tilknytning til og stå i forhold til leveransen.

Oppdragsgiver skal angi kvalifikasjonskravene sammen med de tilhørende dokumentasjonskravene i anskaffelsesdokumentene.⁶¹ For anskaffelser foretatt før 1. januar 2017 gjelder FOA § 8-5 og § 17-5 om kvalifikasjonsgrunnlag. Etter bestemmelsene skal krav til leverandørens kvalifikasjoner i hovedtrekk angis i kunngjøringen, og eventuelt utdypes i et eget kvalifikasjonsgrunnlag. Kunngjøringen må også angi hvordan leverandørene skal dokumentere at kvalifikasjonskravene er oppfylt.

---

⁵⁹ FOA § 8-4.

⁶⁰ For anskaffelser foretatt før 1. januar 2017 gjelder FOA § 17-4. I bestemmelsen presiseres det at vurderingen av leverandørens tekniske kvalifikasjoner særlig skal baseres på kriterier som faglig kompetanse, effektivitet, erfaring og pålitelighet. Videre at kravene ikke skal diskriminere leverandørene på grunnlag av nasjonal eller lokal tilhørighet.

⁶¹ «Anskaffelsesdokumentene» er definert i § 4-2: «fellesbetegnelse for kunngjøringen, konkurransegrunnlaget og det europeiske egenerklæringsskjemaet».

Gjennomføring av konkurranse

Dersom anskaffelsen skal følge forskriften del I og II og oppdragsgiver har valgt prosedyren *åpen tilbudskonkurranse*, jf. anskaffelsesforskriften § 8-3, plikter oppdragsgiver å vurdere og evaluere alle innkomne tilbud. Dersom oppdragsgiver har valgt *begrenset tilbudskonkurranse* kan alle interesserte leverandører levere forespørsel om å delta i konkurransen. Oppdragsgiver må da først foreta en prekvalifisering, hvor han på bakgrunn av de innkomne forespørslene om deltakelse, vurderer om leverandørene oppfyller kvalifikasjonskravene. Bare de leverandørene som oppfyller kvalifikasjonskravene og deretter blir invitert til å delta i konkurransen, kan gi tilbud.⁶² Etter at tilbudsfristen har utløpt, skal oppdragsgiver beslutte om han skal ha dialog med en eller flere av leverandørene.⁶³ En eventuell utvelgelse skal skje i samsvar med likebehandlingsprinsippet. Dette innebærer at oppdragsgiver ikke kan gi opplysninger som kan gi noen av leverandørene en fordel fremfor andre. Oppdragsgiver skal avvise leverandører som ikke oppfyller kvalifikasjonskravene, samt tilbud som lider av vesentlige avvik⁶⁴ fra anskaffelsesdokumentene eller andre formalfeil.⁶⁵ Valg av tilbud skal skje på grunnlag av objektive tildelingskriterier som skal angis i prioritert rekkefølge i anskaffelsesdokumentene. Tildelingskriteriene skal ha tilknytning til leveransen, og kan for eksempel være pris, kvalitet, livssyklus kostnader, miljø, sosiale hensyn og innovasjon. Tildelingskriteriene skal ikke være så skjønnspregede at de gir oppdragsgiveren ubegrenset valgfrihet.⁶⁶

Etter forskriften del I og III skal tildeling av kontrakt skje enten på basis av hvilket tilbud som er det økonomisk mest fordelaktige, hvilket tilbud som har den laveste kostnaden eller på grunnlag av det beste forholdet mellom pris eller kostnad og kvalitet.⁶⁷ Dersom oppdragsgiver etter en åpen eller begrenset anbudskonkurranse ikke har mottatt tilbud innen tilbudsfristen, åpnes det i anskaffelsesforskriften § 13-3 bokstav b for at oppdragsgiver kan benytte prosedyren konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring. I slike tilfeller må oppdragsgiver likevel sørge for å overholde prinsippet om konkurranse, samt å følge prosedyrereglene i forskriften del III så langt de passer.⁶⁸

For alle anskaffelser som overstiger kr 500 000 og er iverksatt før 1. januar 2017 gjelder at oppdragsgiver skal kreve at den valgte leverandøren leverer skatteattest. Skatteattesten skal ikke være eldre enn seks måneder, regnet fra frist for forespørsel om å delta i konkurransen eller levering av tilbud.⁶⁹

Anskaffelser foretatt før 1. januar 2017, og som skulle følge FOA del I og II, kunne foretas ved *åpen eller begrenset anbudskonkurranse* eller ved *konkurranse med forhandling*. Oppdragsgiver måtte i slike tilfeller først vurdere om leverandørene oppfylte kvalifikasjonskravene og om det var fremlagt skatteattest.⁷⁰ Tildeling av kontrakt skulle skje på basis av hvilket tilbud som var det mest økonomisk fordelaktige, eller utelukkende ut fra

⁶² Se «veileder til reglene om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)», punkt 12.1.

⁶³ Anskaffelsesforskriften § 9-2 og § 9-3.

⁶⁴ Begrepet avvik dekker både de situasjoner hvor tilbudet innholdsmessig ikke er i overensstemmelse med anskaffelsesdokumentene og de situasjoner hvor leverandøren i sitt tilbud har tatt forbehold som ikke stemmer med kravene i disse.

⁶⁵ Anskaffelsesforskriften §§ 9-4 - 9-6 og § 23-1, jf. §§ 24-1 – 24-9. Det samme følger av FOA §§ 11-10 – 11-12 og §§ 20-12 – 20-14 for anskaffelser foretatt før 1. januar 2017.

⁶⁶ Anskaffelsesforskriften § 8-11.

⁶⁷ Anskaffelsesforskriften § 18-1.

⁶⁸ Veileder til reglene om offentlige anskaffelser (2017) s. 127-129.

⁶⁹ Anskaffelsesforskriften § 7-2.

⁷⁰ FOA § 11-1.

hvilket tilbud som hadde den laveste prisen.⁷¹ Dersom tildeling av kontrakt skjedde på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, skulle det benyttes kriterier som hadde tilknytning til kontraktsgjenstanden. Dette kunne eksempelvis være kvalitet, pris, teknisk verdi, estetiske og funksjonsmessige egenskaper, miljøegenskaper, driftsomkostninger, rentabilitet, kundeservice, teknisk bistand eller tid for levering eller ferdigstillelse. Tildelingskriteriene måtte oppgis i kunngjøringen eller i konkurransegrunnlaget.⁷² Der oppdragsgiver på forhånd hadde bestemt seg for prioriteringen eller vekten av kriteriene skulle dette også angis. For anskaffelser som var omfattet av forskriftens del I og III måtte oppdragsgiver angi den relative vekten for hvert av kriteriene. Dersom det etter oppdragsgivers skjønn av påviselige grunner ikke var mulig å foreta en vektning, måtte kriteriene angis i prioritert rekkefølge med det viktigste først.⁷³

Avslutning av konkurransen

Oppdragsgiver skal skriftlig og samtidig gi berørte leverandører meddelelse om valget av leverandør før kontrakten inngås. I meddelelsen skal det gis begrunnelse for valget, samt opplyses om karenperioden.⁷⁴ Begrunnelsen skal blant annet inneholde en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene.⁷⁵ Begrunnelsen skal gjøre leverandørene i stand til, på objektivt grunnlag, å forstå hvilke forhold det er som har gjort at oppdragsgiver har bedømt valgte leverandørs tilbud som best ut fra de fastsatte tildelingskriteriene. Den skal også være så presis og utfyllende at leverandørene kan bedømme om anskaffelsesprosedyren har foregått i samsvar med anskaffelsesregelverket, og om det er grunnlag for å imøtegå tildelingsbeslutningen.⁷⁶

Kontrakt med valgt leverandør kan tidligst inngås etter utløpet av en rimelig karenperiode som er fastsatt av oppdragsgiveren. For anskaffelser som er omfattet av anskaffelsesforskriften del I og III skal karenperioden som utgangspunkt være minst 10 dager etter at meddelelsen om valget av leverandør er sendt.⁷⁷

Anskaffelsesprotokoll og dokumentasjon

Det følger av det grunnleggende prinsippet om etterprøvnbarhet at oppdragsgiver skal oppbevare dokumentasjon som er tilstrekkelig til å begrunne viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ved anskaffelser over EØS-terskelverdiene skal dokumentasjon oppbevares i minst tre år fra tidspunktet for inngåelse av kontrakten. Kontrakten skal oppbevares gjennom hele kontraktsperioden, jf. anskaffelsesforskriften § 7-1. For anskaffelser etter forskriftens del I og II og del I og III inneholder forskriften detaljerte krav til hvilke opplysninger som skal følge av protokollen i den utstrekning de er relevante, jf. anskaffelsesforskriften §§ 10-5 og 25-5. Det skal blant annet fremgå hva som skal anskaffes, anslått verdi på kontrakten, begrunnelse for utvelgelse av leverandører til å delta i konkurransen, begrunnelse for avvisning og begrunnelse for valg av tilbud. Navnene på involverte leverandører skal også dokumenteres i protokollen.⁷⁸

---

⁷¹ FOA § 13-2.

⁷² FOA § 13-2 og § 22-2.

⁷³ FOA § 22-2 (3).

⁷⁴ En karenperiode er tidsrommet mellom meddelelsen om valget av leverandøren og det tidspunktet oppdragsgiveren tidligst kan inngå kontrakten, jf. anskaffelsesforskriften § 4-5 bokstav g.

⁷⁵ Anskaffelsesforskriften §§ 10-1 og 25-1, samt FOA §§ 13-3 og 22-3.

⁷⁶ KOFA 2013/21.

⁷⁷ Anskaffelsesforskriften §§ 10-2 og 25-2, samt FOA §§ 13-3 og 22-3.

⁷⁸ Det samme følger av FOA § 3-1 (7) og § 3-2 for anskaffelser foretatt før 1. januar 2017.

6.3.4 Anskaffelser som bare kan foretas av en leverandør i markedet

Det følger av anskaffelsesforskriften § 5-2 (1) bokstav a at forskriften del II ikke gjelder for kontrakter som oppdragsgiveren bare kan inngå med *en bestemt leverandør i markedet*. I veilederen presiseres det at det er oppdragsgiveren som har bevisbyrden for at vilkåret er oppfylt, og at det er en høy terskel for å påberope seg unntaket. Det må foreligge objektive årsaker til at kun én leverandør kan oppfylle ytelsen. Dette vil eksempelvis ifølge veilederen være tilfeller hvor det kun er *én leverandør som har den nødvendige tekniske kompetansen* til å utføre oppdraget eller som produserer det ønskede produktet. Andre aktuelle tilfeller er der det av *kunstneriske grunner kun finnes én leverandør* eller der en leverandør har enerett på ytelsen. KOFA har tidligere uttalt at vilkåret kan være oppfylt «*der det kun er én leverandør som har produkter som er kompatible med produkter oppdragsgiver allerede har*». Det skal mye til for at oppdragsgiveren skal klare å sannsynliggjøre at andre leverandører, herunder grupper av leverandører, ikke kan eller ikke vil kunne bli i stand til å levere den aktuelle ytelsen. Når det gjelder omfanget av de undersøkelser som oppdragsgiveren må foreta, så er det ikke tilstrekkelig å bare hevde at kun finnes én leverandør kan oppfylle behovet, eller at de kun vet om én leverandør fordi de mangler kunnskap om markedet. Det er heller ikke tilstrekkelig å bevise at én leverandør kan levere ytelsen mer effektivt enn andre. Unntaket gjelder heller ikke når det foreligger rimelige alternativer og den manglende konkurransen skyldes at oppdragsgiveren har tilpasset anskaffelsesdokumentene til en bestemt leverandør.⁷⁹

Et liknende unntak fremgår av anskaffelsesforskriften § 13-4 (1) bokstav b, for anskaffelser som skal gjennomføres i henhold til forskriften del I og III. Av bestemmelsen fremkommer det at oppdragsgiveren kan gjennomføre en anskaffelse *uten konkurranse* dersom anskaffelsen gjelder ytelser som bare en bestemt leverandør kan levere fordi

1. formålet er å skape eller anskaffe et unikt kunstnerisk verk eller en unik kunstnerisk fremføring
2. konkurranse er umulig av tekniske årsaker
3. leverandøren har en enerett, inkludert immaterielle rettigheter

Bakgrunnen for unntak nr. 1 er at valg av slike ytelser som oftest vil basere seg mer på oppdragsgiverens subjektive oppfatning enn hva som er mest økonomisk fordelaktig. Kjøp av kunst kan enten gjelde kjøp av et allerede eksisterende produkt, for eksempel et maleri som er ferdig, eller gjelde et arbeid som en kunstner skal utføre, for eksempel utsmykking av en bygning. Det må være tale om kunst hvor *kunstnerens identitet i seg selv bestemmer kunstverkets unike karakter og verdi*.⁸⁰

Når det gjelder unntak nr. 2, hvor konkurranse er umulig av tekniske årsaker, krever unntaket at det skal være *nærmest teknisk umulig for en annen leverandør å få til gjennomførelsen* eller at det er *nødvendig å anvende spesifikk «know how», spesifikke verktøy eller midler, som kun en bestemt leverandør har til sin rådighet*. Det må foretas en objektiv vurdering av om det kun eksisterer en leverandør i markedet. Tekniske grunner kan eksempelvis være at det *kun er én leverandør som fremstiller et produkt oppdragsgiveren har bruk for*. Tekniske grunner kan også være der det er kun én leverandør som fremstiller det *produktet som fungerer sammen med det produktet som oppdragsgiveren allerede har*. Dette kan eksempelvis være der det er en teknisk sammenheng som gjør at kun en leverandør kan levere det oppdragsgiveren har behov for, og fortsatt bevare funksjonsdyktigheten til det oppdragsgiveren allerede har.

⁷⁹ Se veilederen s. 87.

⁸⁰ Se veilederen s. 137.

Begrunnes unntaksbestemmelsen med at det foreligger en teknisk sammenheng mellom tidligere og nye prosjekter, og at samme leverandør derfor må utføre arbeidene, må oppdragsgiveren *godtgjøre at vanskelighetene knyttet til den tekniske sammenhengen ikke kan overvinnnes dersom en annen utfører de nye prosjektene*. Ettersom teknisk ekspertise stadig er i utvikling skal det *svært mye til* for å sannsynliggjøre at andre leverandører, herunder grupper av leverandører, ikke kan eller ville kunne bli i stand til å levere den aktuelle ytelsen. Unntaket gjelder kun når det ikke foreligger rimelige alternativer og den manglende konkurransen ikke skyldes at oppdragsgiveren har tilpasset anskaffelsesdokumentene til en bestemt leverandør. Dersom det foreligger en situasjon der konkurranse er umulig av tekniske årsaker, må oppdragsgiveren ha klart for seg hvilke tekniske omstendigheter som gjør at ingen andre er i stand til å prestere ytelsen. Oppdragsgiveren skal kunne beskrive disse grunnene på en klar og tydelig måte, samt kunne dokumentere at grunnene faktisk foreligger.⁸¹

På bakgrunn av faren for negative effekter på konkurransen bør anskaffelse uten kunngjøring kun anvendes i *helt ekstraordinære tilfeller*. Unntakene fra plikten til konkurranse skal derfor tolkes restriktivt. Oppdragsgiveren har også *bevisbyrden for at vilkårene i unntakstilfellene er oppfylt*. Der oppdragsgiveren velger å gjennomføre en anskaffelse uten konkurranse, må han *begrunne hvorfor dette var nødvendig i anskaffelsesprotokollen*, jf. § 25-5 bokstav e. Selv om oppdragsgiveren er fritatt fra prinsippet om konkurranse, er han likevel forpliktet til å overholde *de andre grunnleggende prinsippene og de øvrige reglene i forskriften del III så langt disse passer*. For eksempel må oppdragsgiver fylle ut anskaffelsesprotokoll, jf. § 25-5, og kunngjøre inngåelse av kontrakt, jf. § 21-6.⁸²

På bakgrunn av foranstående utleder vi som revisjonskriterier at Hålogaland Teater AS ved anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter med verdi under den nasjonale terskelverdien skal:

- Ha gjort beregninger av anskaffelsens verdi
- Innhente tilbud fra flere potensielle leverandører
- Gjøre potensielle leverandører kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt
- Fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig
- Føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever

For anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggskontrakter med verdi over nasjonal terskelverdi eller over EØS-terskelverdi, utleder vi som revisjonskriterier at Hålogaland Teater AS skal:

- Gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket
- Kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket
- Likebehandle leverandører
- Benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket
- Utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever
- Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket
- Benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket
- Meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket

---

⁸¹ Se veilederen s. 138.

⁸² Se veilederen s. 136.

- Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket
- Sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig

Om oppdragsgiver mener at unntaksbestemmelser gjelder for anskaffelsen, må oppdragsgiver:

- Godtgjøre at vilkårene for unntak er oppfylt
- Kunne dokumentere sine vurderinger

Ikke alle revisjonskriteriene har relevans for samtlige undersøkte anskaffelser. Tidspunktet for anskaffelsen, den enkelte anskaffelsens art og verdi, samt selskapets gjennomføring av anskaffelsen (beskrevet i «revisors funn») avgjør hvilke revisjonskriterier det er relevant å vurdere selskapets praksis opp mot. Revisjonskriteriene vi har utledet, oppgis i tekstboks innledningsvis i kapitlene de brukes i.

7 METODE OG DATAMATERIALE

7.1 Metode og datamateriale

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon.⁸³ I dette kapitlet redegjør vi for hvordan vi har gått frem i undersøkelsen, og hvordan vi vurderer dataenes gyldighet og pålitelighet. Med gyldige data mener vi at innsamlede data skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp mot revisjonskriteriene og konkludere på problemstillingen. Med pålitelige data mener vi at dataene skal være mest mulig nøyaktige og korrekte.

De undersøkte anskaffelsene er valgt ut på bakgrunn av en analyse av selskapets regnskaper for 2019 og 2020. Hålogaland Teater AS sin virksomhet er av kunstnerisk karakter, og regelverket om offentlige anskaffelser gjør unntak for en del kunstneriske anskaffelser. Vi har derfor ved analyse av selskapets regnskaper søkt å identifisere anskaffelser som ikke synes å være typisk kunstneriske anskaffelser. Vi har ikke tatt med store investeringer fordi risikoen for svikt i henhold til regelverket ikke vurderes å være så stor i slike tilfeller, da det ligger en kontroll i markedet. Vi har altså valgt ut mer «alminnelige» vare- og tjenesteanskaffelser, der vi anser at det kan være risiko for svikt. De utvalgte anskaffelsene er omfattet av anskaffelsesforskriften del I og del I og II.

På bakgrunn av informasjon i regnskapet valgte vi ut for undersøkelse selskapets kjøp fra leverandørene:

---

⁸³ RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

- ISS Facility Services AS
- Tryggvakt AS
- Bladet Nordlys AS og Mediehuset iTromsø AS
- Ishavsbyen Bedriftshelsetjeneste SA
- Tank Design Tromsø AS
- Lydproduksjon Tromsø AS

Anskaffelsesprosesser skal, som vi redegjorde for i kapittel 2, være dokumenterte og etterprøvbare. Det innebærer at for alle faser i anskaffelsesprosessen skal oppdragsgiver kunne legge frem dokumentasjon som gir en tredjeperson, i dette tilfellet en revisor, forståelse av prosessen. Det er derfor i hovedsak skriftlig dokumentasjon Hålogaland Teater AS har utarbeidet gjennom anskaffelsesprosessen, som er relevante data for revisors undersøkelser. Likeså er dokumentasjon som selskapet har mottatt fra leverandører og tilbydere relevante data.

Datamaterialet som vi legger til grunn i undersøkelsen, er innsamlet hovedsakelig med bruk av dokumentanalyse som metode. For alle de utvalgte anskaffelsene har vi bedt Hålogaland Teater AS sende oss dokumentasjon som belyser hele anskaffelsesprosessen; fra innhenting av tilbud/kunngjøring til kontraktsinngåelse. Dokumentasjonsbehovet for hver av anskaffelsene er konkretisert i e-post fra revisor til selskapet. Vi etterspurte fra selskapet følgende dokumenter pr. utvalgte kontrakt/innkjøp:

- Kontrakt med leverandør
- Kunngjøring eller tilbudsforespørsel
- Konkurransesgrunnlag
- Skatteattest
- Anskaffelsesprotokoll eller annen dokumentasjon på oppdragsgivers vurderinger og beslutninger i anskaffelsesprosessen
- Begrunnelse for valg av leverandør
- Andre opplysninger som kan belyse anskaffelsen/selskapets vurderinger

I tillegg til innhenting av dokumentasjon via e-post har vi fått noe informasjon gjennom muntlige opplysninger. Informanter i forvaltningsrevisjonen er blant annet selskapets direktør Beate Stang Aas, innkjøpssjef Sturla Bertheussen og økonomirådgiver Jo Inge Wernberg.

7.2 Gyldighet og pålitelighet

Vi har valgt kontrakter tilsvarende verdier mellom kr 100 000 og kr 3 500 000 eks. mva. Formålet med å velge kontrakter innenfor et bredt spekter av verdier, er at vi skal kunne belyse og vurdere selskapets regeletterlevelse innenfor de ulike delene av anskaffelsesforskriften. Vi forutsetter at vi har fått tilgang til alle relevante og tilgjengelige dokumenter for hver av anskaffelsene som er valgt ut for nærmere undersøkelser, ettersom regelverket stiller krav om at anskaffelser med verdi over kr 100 000 eks. mva. skal kunne dokumenteres. Manglende dokumentasjon kan dermed også være relevante funn i en forvaltningsrevisjon rettet mot anskaffelser. Vi anser på denne bakgrunn datamaterialet som er beskrevet under «revisors funn», som relevant og tilstrekkelig grunnlag for revisors vurderinger og konklusjoner. Vi presiserer at våre vurderinger og konklusjoner ikke kan overføres til andre anskaffelser enn de som er undersøkt i forvaltningsrevisjonen. Vi presiserer også at det er selskapets praksis som vurderes i denne forvaltningsrevisjonen, og ikke de selskapene som har levert tilbud eller fått oppdrag fra selskapet.

Revisor har vurdert eventuelle feilkilder i det innsamlede datamaterialet. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. I tillegg har vi fremlagt datamaterialet for selskapet. Revisor har innarbeidet korrigeringer og supplerende opplysninger fra selskapet i rapporten.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er også på et overordnet nivå sikret gjennom KomRev NORDs interne kvalitetssikringssystem.

8 UTVALGTE ANSKAFFELSER

Etterlever Hålogaland Teater AS reglene om offentlige anskaffelser ved sine innkjøp?

Revisjonskriterier

Hålogaland Teater AS skal ved anskaffelser som kun omfattes av anskaffelsesforskriften del I:

- Ha gjort beregninger av anskaffelsens verdi
- Innhente tilbud fra flere potensielle leverandører
- Gjøre potensielle leverandører kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt
- Fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig
- Føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever

Hålogaland Teater AS skal ved anskaffelser som omfattes av anskaffelsesforskriften del I og II og del I og III:

- Gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket
- Kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket
- Likebehandle leverandører
- Benytte tillatt anskaffelsesprosedyre etter regelverket
- Utarbeide konkurransegrunnlag som inneholder opplysninger som forskriften krever
- Bruke kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket
- Benytte tildelingskriterier i henhold til regelverket
- Meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket
- Føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket
- Sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig

Om oppdragsgiver mener at unntaksbestemmelser gjelder for anskaffelsen, må oppdragsgiver:

- Godtgjøre at vilkårene for unntak er oppfylt
- Kunne dokumentere sine vurderinger

8.1 ISS Facility Services AS

Revisors funn

Ifølge regnskapet for 2019 kjøpte Hålogaland Teater AS tjenester fra ISS Facility Services AS for kr 848 305 eks. mva. I 2020 ble det ifølge regnskapet kjøpt tjenester for kr 823 210 eks. mva. Kjøpene knytter seg ifølge innkjøpssjefen til en kontrakt som ble inngått i 2019, etter gjennomført konkurranse.

Hålogaland Teater AS kunngjorde den 12.11.2018 i Doffin og TED-databasen konkurranse for anskaffelse av renholdstjenester. Kontrakten oppgis i kunngjøringen og konkurransegrunnlaget å ha en varighet på to år, med mulighet for forlengelse på ett år + ett år. Kontraktens maksimale varighet oppgis å være fire år. Kontrakten anslås i kunngjøringen å ha en verdi tilsvarende kr 3 500 000 eks. mva. I konkurransegrunnlaget er det spesifisert at anskaffelsen gjennomføres i

henhold til forskriftens del I og III. Videre fremkommer det både av konkurransegrunnlag og kunngjøring at valgt prosedyre er åpen anbudskonkurranse.

Som en foreløpig dokumentasjon på oppfyllelse av kvalifikasjonskrav, at det ikke forelå avvisningsgrunner og eventuelt oppfyllelse av utvelgelseskriterier, ble leverandørene i konkurransegrunnlaget bedt om å fylle ut ESPD-skjema.⁸⁴ Skjemaet skulle leveres sammen med tilbudet. Den eller de leverandørene som ble innstilt til kontraktinngåelse måtte før kontraktinngåelsen kunne dokumentere oppfyllelse av kvalifikasjonskravene i henhold til de opplyste dokumentasjonskrav.

Det ble i konkurransegrunnlaget stilt en rekke kvalifikasjons- og dokumentasjonskrav som hver av tilbyderne måtte oppfylle for å kunne delta i konkurransen, og vi viser disse i utklipp 2 nedenfor.

Utklipp 2: Kvalifikasjons- og dokumentasjonskrav hentet fra konkurransegrunnlaget

4.1 Obligatoriske krav	
Krav	Dokumentasjonskrav
Leverandøren skal ha ordnede forhold mht. skatteinnbetaling og merverdiinnbetaling.	<ul style="list-style-type: none"> • Skatteattest • Merverdiavgiftsattest <p>En attest for skatt og en attest for betalt avgift utstedes enten av det lokale skattekontoret eller skatteoppkreverkontoret der hvor leverandøren har sitt hovedkontor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utenlandske leverandører skal fremlegge attester fra tilsvarende myndigheter som de norske.
Leverandøren skal ha ansvarsforsikring på vanlige vilkår. Forsikringssummen skal ikke være lavere enn 75G	Forsikringsbevis. Beviset skal ikke inneholde bestemmelser som reduserer oppdragsgivers rett til å kreve erstatning direkte fra forsikringselskapet, eller som kan redusere oppdragsgivers krav på grunn av sikredes forhold etter at forsikringstilfellet er inngått.

4.2 Leverandørens organisatoriske og juridiske stilling	
Krav	Dokumentasjonskrav
Leverandøren skal være et lovlig etablert foretak	<ul style="list-style-type: none"> • Norske selskaper: Firmaattest • Utenlandske selskaper: Godtgjørelse på at selskapet er registrert i bransjeregister eller foretaksregister som beskrevet i det land hvor leverandøren er etablert.
Tilbyder skal være godkjent av Arbeidstilsynet.	<ul style="list-style-type: none"> • Tilbyder skal fremlegge oppdatert godkjenning fra Arbeidstilsynet for renholdstjenester. Utenlandske leverandører skal fremlegge godkjenning fra tilsvarende myndigheter som de norske.

⁸⁴ Det europeiske egenerklæringsskjemaet (ESPD) er leverandørens egenerklæring om sin virksomhets økonomiske og finansielle kapasitet, tekniske og faglige kvalifikasjoner og egnethet for den kunngjorte konkurransen. ESPD-skjemaet er en forenkling for leverandørene, da de ikke lenger trenger å levere dokumentasjonsbevis sammen med tilbudet eller forespørselen om deltakelse i konkurransen.

4.3 Leverandørens økonomiske og finansielle stilling

Krav	Dokumentasjonskrav
Leverandøren skal ha økonomisk kapasitet til å gjennomføre oppdraget/kontrakten	<ul style="list-style-type: none"> Kredittvurdering som baserer seg på siste kjente regnskapstall. Ratingen skal være utført av kredittopplysningsvirksomhet som har konsesjon til å drive slik virksomhet. Kredittverdighet uten krav til sikkerhetsstillelse vil være tilstrekkelig til å oppfylle kravet. Minimumsomsetning på kr. 7.500.000 foregående år. Dokumentasjon: Revisor godkjent årsregnskap.

Dersom leverandøren av gyldige grunner ikke kan fremlegge den dokumentasjon oppdragsgiver har anmodet om, kan han godtgjøre sin økonomiske og finansielle stilling med ethvert annet dokument som oppdragsgiver kan akseptere.

4.4 Tilbudt personells erfaring og kompetanse

Krav	Dokumentasjonskrav
Tilbudt objektleder eller renholder skal ha fagbrev for renhold.	Kopi av tilbudt objektleders eller renholders.fagbrev

Hålogaland Teater AS opplyste i konkurransegrunnlaget at tildeling ville skje på basis av hvilket tilbud som var det mest økonomisk fordelaktige, basert på kriteriene pris, kvalitet/oppdragsforståelse, erfaringer og referanser og miljø. I utklipp 3 nedenfor viser vi hvordan de ulike tildelingskriteriene skulle vektet, samt hvordan leverandørene måtte redegjøre for hvert kriterium.

Utklipp 3: Vekting av tildelingskriterier, samt påkrevde vedlegg

Kriterium	Vekt
Pris <ul style="list-style-type: none"> Utfylt prisskjema 	40 %
Kvalitet/Oppdragsforståelse <ul style="list-style-type: none"> Redgjøring for hvordan man vil sikre renholdskvalitet og gjennomføring 	40%
Erfaring/referanser <ul style="list-style-type: none"> Relevant erfaring og referanse fra disse 	10%
Miljø <ul style="list-style-type: none"> Redegjøring for aktiv miljøforbedring 	10 %

Revisor har fått oversendt fra selskapet anskaffelsesprotokoll, datert 8.2.2019. Ifølge anskaffelsesprotokollen mottok selskapet tilbud fra følgende leverandører: ISS Facility Services AS, Toma Facility Services AS, Elite Service Partner AS og Proffrent AS. Alle leverte tilbud innen tilbudsfristen den 13.12.2018 kl. 12.00. Ingen av leverandørene ble avvist grunnet

manglende oppfyllelse av kvalifikasjonskrav. I anskaffelsesprotokollen fremgår det hvordan Hålogaland Teater AS vurderte hvert av tilbudene i forhold til hvert av tildelingskriteriene. I begrunnelsen fremgår det tydelig hva som er vurdert å være svakheter og styrker ved de ulike leverandørenes tilbud. Videre fremkommer det hvordan pristilbudene fordeler seg blant leverandørene, men pris fremgår ikke uttrykkelig. I utklipp 4 nedenfor viser vi tildelingsmodellen, slik den fremkommer av anskaffelsesprotokollen. Vi har anonymisert rekkefølgen på de leverandørene som ikke ble tildelt kontrakt.

Utklipp 4: Resultatet etter evalueringen, slik det fremkommer av anskaffelsesprotokollen

Tildelingsmodell:						
Resultatet er som følger:						
Nr	Tilbyder	Pris	Kvalitet/ Oppdra gsforstå else	Erfaring	Miljø	Total
1	ISS Facility Services AS	39,4	40	7,3	10	96,7
2		34,3	25,8	3,5	7,5	71,2
3		40	32,5	6,2	10	88,7
4		37	27,4	10	7,5	81,9

Selskapet sendte meddelelse om kontraktstildeling til tilbyderne den 8.2.2019. I tildelingsbrevet fremkommer det at selskapet besluttet å tildele kontrakten til ISS Facility Service AS. I dokumentet vises det til tildelingskriteriene oppgitt i konkurransegrunnlaget, og det gis begrunnelse for hvert av tildelingskriteriene. Det opplyses avslutningsvis om klageadgang og klagefrist.

Revisor har fått tilsendt kopi av kontrakt mellom Hålogaland Teater AS og ISS Facility Services AS om levering av renholdstjenester for perioden 1.4.2019 - 31.3.2021, med opsjon på forlengelse i 1 år + 1 år. Kontrakten ble signert 14.3.2019.

Revisors vurdering

På bakgrunn av revisors funn legges det til grunn at kontraktens verdi overstiger EØS-terskelverdien som gjaldt for vare- og tjenestekontrakter på anskaffelsestidspunktet: kr 2 millioner. Anskaffelsen skal dermed vurderes etter anskaffelsesforskriften del I og del III.

Revisor vurderer at Hålogaland Teater AS har **oppfylt** revisjonskriteriet om **å kunngjøre konkurranse i henhold til regelverket, ved å kunngjøre konkurransen i Doffin og TED-databasen.**

Videre vurderer vi at Hålogaland Teater AS har **oppfylt** revisjonskriteriene om **å gjennomføre konkurranse i henhold til regelverket, likebehandle leverandører, benytte tillatt anskaffelsesprosedyre, utarbeide konkurransegrunnlag etter regelverket, og benytte kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier i henhold til regelverket.**

Ved tildeling av kontrakt etter anskaffelsesforskriften del I og del III plikter oppdragsgiver å meddele sin beslutning om hvem som skal tildeles kontrakt, skriftlig og samtidig, til alle berørte

leverandører, jf. anskaffelsesforskriften § 25-1. I meddelelsen skal det gis begrunnelse for valg av leverandør, herunder en redegjørelse for det valgte tilbudets egenskaper og relative fordeler i samsvar med tildelingskriteriene. Det skal også opplyses om karenperioden. Revisor vurderer at Hålogaland Teater AS har **oppfylt** revisjonskriteriet om **å meddele beslutning om kontraktstildeling i henhold til regelverket**.

Anskaffelsesforskriften § 25-5 annet ledd bokstav a til o lister opp flere konkrete opplysninger som skal fremgå av anskaffelsesprotokollen, i den utstrekning de er relevante. Videre følger det av § 25-5 annet ledd bokstav p at protokollen skal inneholde opplysninger om «andre vesentlige forhold». Anskaffelsesprotokollen som revisor har fått oversendt i forbindelse med denne anskaffelsen inneholder etter revisors vurdering den informasjonen som er påkrevd etter anskaffelsesforskriften § 25-5, og revisjonskriteriet om **å føre anskaffelsesprotokoll i henhold til regelverket** vurderes å være **oppfylt**. Revisor vurderer også at revisjonskriteriet om **å sikre at de vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig** er **oppfylt**.

8.2 Trygg Vakt AS

Revisors funn

Hålogaland Teater AS kjøpte ifølge regnskapet for 2019, tjenester fra Trygg Vakt AS for kr 471 955 eks. mva. I 2020 ble det ifølge regnskapet kjøpt tjenester fra selskapet for kr 500 779 eks. mva, mens det per 1. juni 2021 var utbetalt kr 123 375 eks. mva. i regnskapsåret 2021. Innkjøpssjefen har opplyst at Trygg Vakt AS i 2014 ble tildelt kontrakt for vaktjenester, etter konkurranse. Revisor har bedt om å få tilsendt signert kontrakt, men Hålogaland Teater AS har ikke kunnet fremskaffe dette. Videre ble det i mars 2021 inngått ny avtale om vaktjenester med Trygg Vakt AS for perioden 2021-2027 (inkl. opsjoner), med ikrafttredelse 1. august 2021. Det er dermed anskaffelsen fra 2014 vi må undersøke, for å belyse hvorvidt innkjøpene gjort fra og med 1. januar 2019 til og med 1. juni 2021 er i tråd med anskaffelsesregelverket.

Hålogaland Teater AS kunngjorde 10. september 2014 i Doffin, konkurranse om vertstjeneste. Revisor har mottatt fra selskapet kopi av konkurransegrunnlag, kontrakt med valgt leverandør, meddelelsesbrev og anskaffelsesprotokoll.

Den samlede verdien av kontrakten var i henhold til anskaffelsesprotokollen estimert til kr 1 600 000 – kr 2 100 000. Tjenesten skulle ifølge konkurransegrunnlaget leveres i perioden 1.1.2015 – 31.12.2016, med opsjon på å forlenge avtalen med de samme betingelser i 1 + 1 år, slik at total mulig kontraktslengde var 4 år. Total mulig varighet på denne avtalen var altså til og med 31.12.2018. Av kunngjøringen og konkurransegrunnlaget fremgår det at anskaffelsen skulle gjennomføres etter anskaffelsesforskriftens del I og II. Valgt prosedyre var åpen anbudskonkurranse. Det fremkommer av kunngjøringen og konkurransegrunnlaget at alle leverandører måtte oppfylle følgende kvalifikasjonskrav:

- Ha ordnede forhold med hensyn til skatteinnbetaling og merverdiavgiftsinnbetaling
- Være et lovlig etablert selskap
- Ha økonomisk kapasitet til å gjennomføre oppdraget

For hvert kvalifikasjonskrav var det spesifisert hvilken dokumentasjon tilbyderne måtte levere for å godtgjøre at de oppfylte kravene. Tildeling av kontrakter skulle skje på basis av det økonomisk mest fordelaktige tilbud vurdert etter følgende kriterier:

- Pris (40 %)
- Oppdragsforståelse, hvordan oppdraget er tenkt løst (50 %)
- Erfaring (10 %)

Ifølge anskaffelsesprotokollen leverte følgende leverandører tilbud innen tilbudsfristen den 28.10.2014 kl. 12:00: SOS Event Security, Nokas, Securitas og Trygg Vakt. Ingen av leverandørene ble avvist på grunn av manglende oppfyllelse av kvalifikasjonskrav. I anskaffelsesprotokollen fremgår det hvordan Hålogaland Teater AS har vurdert hvert av tilbudene, i forhold til hvert av tildelingskriteriene. Det følger tydelig av begrunnelsene hva som er vurdert å være svakheter og styrker ved de ulike tilbudene. Det fremgår også av anskaffelsesprotokollen hvordan pristilbudene fordeler seg blant leverandørene, men prisen fremgår ikke uttrykkelig. I utklipp 5 nedenfor viser vi tildelingsmodellen, slik den fremkommer av anskaffelsesprotokollen. Vi har anonymisert rekkefølgen på de leverandørene som ikke ble tildelt kontrakt.

Utklipp 5: Resultatet etter evalueringen, slik det fremkommer av anskaffelsesprotokollen

Resultatet er som følger:					
Nr	Tilbyder	Prispoeng	Kvalitetspoeng	Erfaringspoeng	Totalpoeng
1		40	16,7	10	66,7
2		35,5	29,6	9	74,1
3	---	34	50	6	90
4	Trygg Vakt	34	47,3	9	90,3

Hålogaland Teater AS sendte den 13.11.2014 meddelelse om kontraktstildeling til tilbyderne, hvor de meddelte at de ville tildele kontrakten til Trygg Vakt AS, 4. desember 2014. I meddelelsesbrevet gis det en redegjørelse for hvordan Trygg Vakt AS ble vurdert mot hvert av tildelingskriteriene, samt hva som skilte Trygg Vakt AS fra øvrige tilbydere. Det opplyses også om klageadgang og klagefrist. Revisor har fått tilsendt kopi av tilbudet fra Trygg Vakt AS, hvor det blant annet er levert skatteattest.

Revisors vurdering

Revisor har valgt ut kjøp fra Trygg Vakt AS i tidsperioden fra og med 1. januar 2019 til og med 1. juni 2021 for nærmere undersøkelser. I utgangspunktet er det anskaffelsens art og verdi som avgjør om, og eventuelt hvilke deler av anskaffelsesforskriften som kommer til anvendelse. I dette tilfellet har imidlertid innkjøpssjefen i Hålogaland Teater AS opplyst til revisor at Trygg Vakt AS ble tildelt kontrakt for vaktjenester i 2014 etter konkurranse, samt at det per mars 2021 ble inngått ny avtale om vaktjenester for perioden 2021-2027 (inkl. opsjoner), med ikrafttredelse 1. august samme år. Revisor legger på bakgrunn av opplysningene fra Hålogaland Teater AS til grunn at det ikke er inngått nye avtaler om vaktjenester i tidsperioden mellom avtalen som ble inngått i 2014 og avtalen som ble inngått i 2021. Det er dermed anskaffelsen gjennomført i 2014 vi må ta utgangspunkt i ved vurderingen av om kjøpene fra og med 2019 til og med 1. juni 2021 er gjort i tråd med regelverket.

Kontrakten om vaktjenester ble kunngjort i Doffin 10. september 2014. Den samlede verdien av kontrakten var i henhold til konkurransegrunnlaget og anskaffelsesprotokollen estimert til kr 1 600 000 – kr 2 100 000. Tjenesten skulle ifølge konkurransegrunnlaget leveres i perioden 1.1.2015 – 31.12.2016, med opsjon på å forlenge avtalen med de samme betingelser i 1 + 1 år,

slik at total mulig kontraktslengde var 4 år. Dette innebærer etter revisors beregning at kontraktens maksimale varighet, slik den var kunngjort, var til og med 1.1.2019. Revisor har bedt om å få tilsendt signert kontrakt, men Hålogaland Teater AS har ikke kunnet fremlegge en signert utgave av avtalen. I tildelingsbeslutningen fremkommer det imidlertid at selskapet hadde til hensikt å inngå kontrakten 4. desember 2014. Revisor forutsetter derfor at avtalen begynte å løpe 1.1.2015, som forutsatt i konkurransegrunnlaget. Dette innebærer at Hålogaland Teater AS samlet har utbetalt kr 1 096 109 etter at kontrakten som ble inngått i 2014 var utløpt.

I et slikt tilfelle hvor kontrakten utløper har oppdragsgiver plikt til å gjennomføre en ny anskaffelsesprosess om oppdraget. I 2019 var den nasjonale terskelverdien kr 1 300 000. For denne anskaffelsen, hvor den samlede verdien er kr 1 096 109, innebærer det at oppdragsgiver var forpliktet til å følge reglene som fremkommer av anskaffelsesforskriften del I. Plikter som følger av forskriften del I er blant annet at oppdragsgiver skal:

- Gjøre beregninger av anskaffelsens verdi
- Innhente tilbud fra flere potensielle leverandører
- Gjøre potensielle leverandører kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt
- Fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig
- Føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever

På bakgrunn av ovennevnte er revisors vurdering at Hålogaland Teater AS for de undersøkte anskaffelsene gjort i tidsperioden fra og med 1.1.2019 til og med 1. juni 2021 **ikke har oppfylt** noen av *revisjonskriteriene gjeldende for anskaffelser som skal følge forskriften del I*.

8.3 Ishavsbyen Bedriftshelsetjeneste AS

Revisors funn

Hålogaland Teater AS har ifølge regnskapet kjøpt tjenester fra Ishavsbyen Bedriftshelsetjeneste AS for henholdsvis kr 123 600 i 2019 og kr 122 600 i 2020. Selskapets innkjøpssjef har opplyst til revisor at dette er en løpende kontrakt, som det ikke har vært gjennomført ny konkurranse om. Kontrakten har ifølge innkjøpssjef løpt siden før hans tid i selskapet, og han finner ikke informasjon om gjennomført konkurranse eller annen dokumentasjon som kan belyse vurderinger gjort ved kontraktsinngåelse.

Revisors vurdering

Ettersom revisor ikke har fått tilsendt kontrakt eller annen dokumentasjon for anskaffelsen, har vi ikke mulighet til å vurdere den totale verdien av denne kontrakten. Basert på samlet kjøpesum per år, slik det fremkommer av regnskapet, er det etter vår vurdering ikke tvilsomt at anskaffelsen i alle fall omfattes av anskaffelsesforskriften del I. Utledelede revisjonskriterier for anskaffelser som skal følge forskriften del I er at oppdragsgiver:

- *skal ha gjort beregninger av anskaffelsens verdi,*
- *skal innhente tilbud fra flere potensielle leverandører,*
- *skal gjøre potensielle leverandører kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt,*

- *fortløpende skal sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig,*
- *skal føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever.*

På bakgrunn av revisors funn er revisors vurdering at Hålogaland Teater AS **ikke har oppfylt** revisjonskriteriene om **å sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig og å føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever.** De øvrige revisjonskriteriene lar seg, på grunn av manglende dokumentasjon, ikke vurdere.

8.4 Tank Design Tromsø AS

Revisors funn

Ifølge selskapets regnskaper ble det i 2019 kjøpt tjenester fra Tank Design Tromsø AS for kr 330 125 eks. mva. I 2020 ble det kjøpt tjenester for kr 443 400 eks. mva. Tank Design Tromsø AS er et designbyrå, spesialisert innen visuell identitet, redaksjonell design, pakningsdesign, interaktiv design og eksponeringsdesign (f. eks utstillinger og konferanser mv.).⁸⁵

Revisor ba Hålogaland Teater AS om å få tilsendt relevant dokumentasjon for anskaffelsen, herunder kontrakt, kunngjøring eller tilbudsforespørsel, konkurransegrunnlag, skatteattest, begrunnelse for valg av leverandør, anskaffelsesprotokoll, eller annen dokumentasjon på oppdragsgivers vurderinger og beslutninger i anskaffelsesprosessen.

Hålogaland Teater AS besvarte vår henvendelse ved å vise til at anskaffelsen er vurdert til å falle innunder FOA § 13-4 (1) bokstav b hvor det fremgår at oppdragsgiver kan gjennomføre en anskaffelse uten konkurranse dersom anskaffelsen gjelder ytelser som bare en bestemt leverandør kan levere fordi formålet er å skape eller anskaffe et unikt kunstnerisk verk eller en unik kunstnerisk fremføring. Designbyrået står ifølge innkjøpssjef for utformingen av alt av grafiske uttrykk for teatret. Det er derfor, ifølge innkjøpssjef, viktig at utførende leverandør deler de kunstneriske grunnverdiene til teatrets kunstneriske leder. Innkjøpssjef opplyser at daglig leder derfor inngikk denne avtalen uten forutgående konkurranse.

I tillegg til ovennevnte beskrivelse har revisor mottatt kontrakt, signert 6. mars 2018. Kontrakten er signert av Hålogaland Teaters direktør og partner i Tank Design Tromsø AS. Av kontrakten fremgår det at samarbeidsavtalen gjelder utvikling og produksjon av markedsmateriell, for forestillinger i perioden fra og med mai 2018 til og med 2020. Avtalen har en gjensidig oppsigelsestid på seks måneder. Totalbudsjettet skal i henhold til kontrakten fastsettes ut fra antall oppsetninger med fast pris og definert leveranseliste fastsatt i kontraktsdokumentet. Ifølge Hålogaland Teaters regnskaper er det i kontraktsperioden fra 2018 til og med 2020 samlet utbetalt kr 1 138 925 eks. mva.

Utover beskrivelsen ovenfor og signert kontrakt, har revisor ikke mottatt dokumentasjon for anskaffelsesprosessen.

Revisors vurdering

Det er anskaffelsens art og verdi som avgjør hvilken del av forskriften som kommer til anvendelse. Kontrakten med Tank Design AS ble signert 6. mars 2018. Den nasjonale

---

⁸⁵ Se selskapets nettside: <https://tromso.tank.no/>.

terskelverdien var på dette tidspunktet kr 1,1 millioner.⁸⁶ Hålogaland Teater AS har i tiden fra kontrakten ble signert 6. mars 2018 til og med 2020, samlet utbetalt kr 1 138 925 eks. mva. til Tank Design AS. Beløpet som er utbetalt under kontrakten tilsier at anskaffelsen er omfattet av anskaffelsesforskriften del I og II.

Hålogaland Teater AS har opplyst til revisor at anskaffelsen er vurdert til å falle innunder anskaffelsesforskriften § 13-4 (1) bokstav b, hvor det fremgår at oppdragsgiver kan gjennomføre en anskaffelse uten konkurranse dersom anskaffelsen gjelder ytelser som bare en bestemt leverandør kan levere, fordi formålet er å skape eller anskaffe et unikt kunstnerisk verk eller en unik kunstnerisk fremføring. Revisor påpeker i denne forbindelse at nevnte bestemmelse fremkommer av *anskaffelsesforskriften del III*, og den er dermed *ikke gjeldende* for denne anskaffelsen, på bakgrunn av anskaffelsens art og verdi. Anskaffelsesforskriften inneholder en lignende bestemmelse i § 5-2 (1) bokstav a. Her følger det at forskriften del II ikke gjelder for kontrakter som oppdragsgiveren bare kan inngå med *en bestemt leverandør i markedet*. I veilederen presiseres det at det er oppdragsgiveren som har *bevisbyrden for at vilkåret er oppfylt*, og at det er en *høy terskel* for å påberope seg unntaket. Det må foreligge objektive årsaker til at kun én leverandør kan oppfylle ytelsen. Dette vil eksempelvis ifølge veilederen kunne være tilfelle der det av *kunstneriske grunner kun finnes én leverandør*. Det *skal mye til* for at oppdragsgiveren skal klare å sannsynliggjøre at andre leverandører, herunder grupper av leverandører, ikke kan eller ikke vil kunne bli i stand til å levere den aktuelle ytelsen. Når det gjelder omfanget av de undersøkelser som oppdragsgiveren må foreta, er det ikke tilstrekkelig å *bare hevde at kun finnes én leverandør kan oppfylle behovet*, eller *at de kun vet om én leverandør fordi de mangler kunnskap om markedet*.

Selv om vilkårene for å unnta anskaffelsen fra anskaffelsesforskriften del II skulle være oppfylt, vil oppdragsgiver fortsatt være forpliktet til å følge anskaffelsesforskriften del I. Dette innebærer at *oppdragsgiver skal ha gjort beregninger av anskaffelsens verdi, innhentet tilbud fra flere potensielle leverandører, gjøre potensielle leverandører kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt, fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig, samt føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever*. Dersom oppdragsgiver mener at unntaksbestemmelser gjelder for anskaffelsen, må oppdragsgiver kunne godtgjøre at vilkårene for unntak er oppfylt, samt dokumentere sine vurderinger.

På bakgrunn av revisors funn er revisors vurdering at Hålogaland Teater AS **ikke har oppfylt** revisjonskriteriene om *fortløpende å sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig*, samt *føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever*. Forskriften krever at *vesentlige forhold* for gjennomføringen av anskaffelsen skal nedtegnes i en protokoll. Vesentlige forhold kan for eksempel være oppdragsgivers vurderinger og beslutninger vedrørende unntaksbestemmelser. Formålet med prinsippet om etterprøvbarehet er blant annet at leverandører (eller i dette tilfellet, revisor) i etterkant av prosessen, skal kunne vurdere om anskaffelsesregelverket er fulgt. Det er ikke tilstrekkelig for å oppfylle regelverkets krav, at vurderingene som ble gjort i anskaffelsesprosessen gjengis muntlig eller skriftlig på forespørsel, slik som Hålogaland Teater AS har gjort overfor revisor i dette tilfellet. Som følge av manglende dokumentasjon er det **ikke mulig for revisor å vurdere om de øvrige revisjonskriteriene utledet av forskriftens del I er oppfylt**. Revisor vurderer på bakgrunn av

⁸⁶ Den nasjonale terskelverdien ble med virkning fra 6. april 2018 oppjustert til kr 1.3 millioner, jf. <https://www.regjeringen.no/contentassets/c4385fca210a430ca1d7b4035dbb2c48/nye-terskelverdier-i-norske-kroner-2018-2019.pdf>.

forannevnte at Hålogaland Teater AS **ikke har oppfylt** revisjonskriteriet om at oppdragsgiver **må kunne godtgjøre at vilkårene for unntak er oppfylt og dokumentere sine vurderinger, dersom oppdragsgiver mener at unntaksbestemmelser gjelder for anskaffelsen.**

8.5 Lydproduksjon Tromsø AS

Revisors funn

Hålogaland Teater AS kjøpte, ifølge regnskapet for 2019, tjenester for kr 641 370 eks. mva. fra Lydproduksjon Tromsø AS. I 2020 ble det kjøpt tjenester for kr 224 112 eks. mva. Vi ba Hålogaland Teater AS om å få tilsendt dokumentasjon som kan belyse anskaffelsesprosessen, herunder kontrakt, kunngjøring eller tilbudsforespørsel, konkurransegrunnlag, skatteattest, begrunnelse for valg av leverandør, anskaffelsesprotokoll, eller annen dokumentasjon på oppdragsgivers vurderinger og beslutninger i anskaffelsesprosessen.

Ifølge innkjøpssjefen består anskaffelsene i 2020 delvis av reparasjon og service av tidligere anskaffede varer fra samme leverandør, og delvis av innkjøp av mindre størrelsesorden. Ingen *enkeltinnkjøp* overstiger ifølge innkjøpssjefen den nasjonale terskelverdien. Anskaffelser fra 2019 består ifølge innkjøpssjefen av det samme som i 2020, samt en større anskaffelse på kr 474.000 eks. mva. Denne anskaffelsen er supplerende av tidligere anskaffet system, hvor det ifølge deres lydtekniker «ikke er mulig med kompatibelt utstyr, og hvor Lydproduksjon har salgsretten på dette produktet». Revisor har mottatt tilbudet fra Lydproduksjon Tromsø AS for denne anskaffelsen. Revisor har også fått tilsendt et notat datert 11. januar 2019, hvor det fremgår at Hålogaland Teater AS ved kjøp av nytt lydanlegg til Teaterkafeen er avhengig av å enkelt kunne utvide anlegget med flere komponenter ved behov. Eksempelvis dersom de får et arrangement som krever et kraftigere lydanlegg. Av denne grunn vurderer lydtekniker, som har signert dokumentet, at de må anskaffe et Alcons LR7 line array system. Et annet system vil, ifølge lydtekniker, ikke være kompatibelt med deres eksisterende system.

Innkjøpsleder har spurt de ansvarlige for lyd hvorvidt rammeavtale for de mindre innkjøpene har vært vurdert. Hva gjelder service/reparasjoner, opplyses det at dette må utføres av autorisert personell. Det kan dermed ikke utføres av andre enn leverandør av produktet. De mindre anskaffelsene er ifølge innkjøpssjefen stort sett utstyr som må anskaffes på svært kort varsel for å unngå driftsstans. Vurderingen som er gjort av Hålogaland Teater AS er at det derfor kun er Lydproduksjon Tromsø AS som vil være i stand til å levere artiklene raskt nok til å unngå driftsstans.

Revisors vurdering

Revisor oppfatter at Hålogaland Teater AS har vurdert å kun kunne anskaffe lydanlegget med tilhørende tjenester fra Lydproduksjon Tromsø AS. Årsaken som oppgis for dette er at det er Lydproduksjon Tromsø AS som har «salgsretten» på produktet og som derfor må utføre service, samt at det kun er dette selskapet som er i stand til å levere artikler raskt nok til å unngå driftsstans i de tilfeller utstyr må anskaffes på kort tid. At Hålogaland Teater AS gjorde denne vurderingen er dokumentert i et notat datert 11. januar 2019, før anskaffelse av nytt lydanlegg til kr 474 000 eks. mva.

For tilfeller hvor oppdragsgiver vurderer å kun kunne anskaffe tjenesten fra en bestemt leverandør i markedet inneholder anskaffelsesforskriften i § 5-2 (1) bokstav a en unntaksregel hvor det åpnes for at anskaffelsen på dette grunnlag kan unntas fra *forskriften del II*. Den nasjonale terskelverdien var per 1. januar 2019 kr 1,3 million, og de beløpene som ble utbetalt

til Lydproduksjon Tromsø AS samlet i 2019 og 2020 var på kr 865 482 eks. mva. Forskriften del II kommer således ikke til anvendelse. På bakgrunn av de utbetalte beløpene, blant annet hva angår anskaffelse av lydanlegg til kr 474 000 eks. mva., er det etter revisors vurdering ikke tvilsomt at anskaffelsen er omfattet av anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I.

Hålogaland Teater AS har etter revisors vurdering **i noen grad oppfylt** revisjonskriteriet om **fortløpende å sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig**.

Revisor vurderer at Hålogaland Teater AS **ikke** har oppfylt revisjonskriteriet om **å føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever**.

De øvrige revisjonskriteriene om at **det skal gjøres beregninger av anskaffelsens verdi, innhentes tilbud fra flere potensielle leverandører**, samt at **potensielle leverandører skal gjøres kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt** lar seg på grunn av manglende dokumentasjon ikke vurdere.

8.6 Rammeavtale om annonsetjenester

Revisors funn

Ifølge regnskapet kjøpte Hålogaland Teater AS i 2019 tjenester fra Bladet Nordlys AS for kr 427 710 eks. mva. I 2020 ble det, ifølge regnskapet, kjøpt tjenester for kr 716 700 eks. mva. Fra Mediehuset iTromsø AS har selskapet kjøpt tjenester for kr 193 769 eks. mva. i 2019 og kr 107 252 eks. mva. i 2020.

Ifølge innkjøpssjefen knytter anskaffelsene seg til rammeavtaler som er inngått med lokalavisene i Tromsø. Det er ikke gjennomført konkurranse om avtalene, fordi selskapet har vurdert det slik at det ikke eksisterer alternative medier som innfrir teatrets behov. Avrop på avtalene foregår ifølge innkjøpssjefen ved at begge medier benyttes til ordinær annonsering. I tillegg har de to leverandørene noen ulike produkter. I de tilfellene teatrets kommunikasjonsavdeling ut fra sine faglige vurderinger anser disse som formålstjenlig, kjøpes disse tjenestene hos aktuell tilbyder. Innkjøpssjefen opplyser at de skulle ha innhentet skatteattest ettersom avtalenes beregnede verdi overstiger kr 500 000, men at det ikke har blitt gjort.

Revisor har bedt om å få tilsendt dokumentasjon som kan belyse anskaffelsesprosessen, og vurderingene som har blitt gjort i denne forbindelse. Vi har fått tilsendt e-postdialog mellom Hålogaland Teater AS og Mediehuset iTromsø AS, om inngåelse av avtale om annonsering gjeldende fra og med 7. mars 2019. Vi har også fått tilsendt e-postdialog om fornyelse av avtale om annonsering gjeldende fra og med 1. oktober 2020. Av e-postdialogen fra 2019 fremkommer blant annet priser på printannonsering og digital annonsering. I avtalen er det satt opp et årlig annonsebudsjett på totalt kr 159 750 per år, hvor det tas utgangspunkt i annonsering 45 uker i året, både på papir og digitalt. Avtalen løper til en av partene ønsker å gjøre endringer eller si opp avtalen. Oppsigelsesfristen er tre måneder. Avtalen som ble fornyet fra og med 1. oktober 2020 inneholdt ikke større realitetsendringer, utover at det ikke uttrykkelig er satt opp et årlig annonsebudsjett per år.

Når det gjelder avtalen med Bladet Nordlys AS, har innkjøpssjefen opplyst til revisor at det ikke har løpt noen rammeavtale fra februar 2020 og frem til inngåelse av ny avtale i februar 2021. Revisor har fått tilsendt en skriftlig avtale, som i overskriften og i tekst oppgis å være

gjeldende for perioden 1. februar 2019 - 1. februar 2020. Avtalen er imidlertid signert og datert 18. desember 2017. Ifølge innkjøpssjefen er det avtaleperioden som er riktig, mens tidspunktet som angis for signering er feil. Reell signeringsdato er ifølge innkjøpssjefen 18.12.2018. Estimert verdi på kontrakten i avtaleperioden er kr 500 000 eks. mva. I avtalen reguleres prisene for annonsering med innrykk i Bladet Nordlys, print, web og mobil. Gjensidig oppsigelsesfrist er satt til en måned.

Utover ovennevnte har revisor ikke fått dokumentasjon for oppdragsgivers vurderinger og beslutninger i anskaffelsesprosessen. Ifølge innkjøpssjefen har kommunikasjonsavdelingen i selskapet, som forvalter disse avtalene, vurdert det som innlysende at det må inngås avtaler med de to mediene som er i teatrets nedslagsfelt. Medier som dekker andre geografiske områder, er på denne bakgrunn etter deres vurdering ikke relevant.

Revisors vurdering

Avtalen med Mediehuset iTromsø AS ble, som det fremgår av revisors funn, inngått 7. mars 2019, og deretter fornyet 1. oktober 2020. Avtalen løper til en av partene sier den opp. I løpet av 2019 og 2020 har Hålogaland Teater AS kjøpt tjenester fra selskapet for en samlet verdi på kr 301 021. Avtalen med Bladet Nordlys ble signert 18. desember 2018. Det har ikke løpt noen avtale fra februar 2020 og frem til inngåelse av ny avtale i februar 2021. I 2019 og 2020 ble det, ifølge regnskapet, kjøpt tjenester for en samlet verdi på kr 1 144 410 eks. mva.

På bakgrunn av anskaffelsen art og verdi, som er under nasjonal terskelverdi på anskaffelsestidspunktet (1,3 millioner), legger revisor til grunn at anskaffelsene er omfattet av anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I. Dette innebærer blant annet at oppdragsgiver skal gjøre beregninger av anskaffelsens verdi, innhente tilbud fra flere potensielle leverandører, gjøre potensielle leverandører kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt, fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig, samt føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever. Ifølge innkjøpssjefen har kommunikasjonsavdelingen i selskapet, som forvalter disse avtalene, vurdert det som innlysende at det må inngås avtaler med de to mediene som er i teatrets nedslagsfelt. Det opplyses videre at det ikke er gjennomført konkurranse om avtalene, fordi selskapet har vurdert det slik at det ikke eksisterer alternative medier som innfrir teatrets behov. Revisor bemerker i denne forbindelse at anskaffelsesregelverket *ikke åpner for unntak fra anskaffelsesloven og anskaffelsesforskriften del I på dette grunnlaget*. Forskriften del II og del III har regler som åpner for unntak i tilfeller hvor tjenesten kun kan leveres av én leverandør, og forskriften stiller i slike situasjoner konkrete krav til dokumentasjon og gjennomføring av anskaffelsesprosessen.

Anskaffelsen fra Mediehuset iTromsø

Når det gjelder anskaffelsen fra Mediehuset iTromsø vurderer revisor at Hålogaland Teater AS har **oppfylt** revisjonskriteriet om å **gjøre beregninger av anskaffelsens verdi**, ved inngåelse av kontakten 7. mars 2019. Ved fornyelse av kontrakten 1. oktober 2020 er det ikke dokumentert at kontraktens totalverdi ble beregnet, og revisjonskriteriet er således **ikke oppfylt** for sistnevnte.

Videre vurderer revisor at Hålogaland Teater AS **i noen grad** har **oppfylt** revisjonskriteriet om **fortløpende å sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig**. Vår vurdering bygger på at vi har fått tilsendt e-postdialog fra tidspunktet for kontraktsinngåelse. Selskapets øvrige vurderinger, som

eksempelvis vurderingen som førte til at det ikke ble innhentet tilbud fra flere potensielle leverandører, er ikke dokumentert.

Revisjonskriteriene om at det *skal innhentes tilbud fra flere potensielle leverandører*, at *potensielle leverandører skal gjøres kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt*, samt at *det skal føres anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever* er etter revisors vurdering **ikke oppfylt**.

Anskaffelsen fra Bladet Nordlys

Innkjøpssjefen har opplyst at avtalen med Bladet Nordlys i utgangspunktet ble signert 18. desember 2018, med ikrafttredelse fra februar 2019 til februar 2020. I tiden fra februar 2020 til februar 2021 har det ikke løpt noen avtale.

For kontrakten gjeldende fra februar 2019 vurderer revisor at Hålogaland Teater AS har **oppfylt** revisjonskriteriet om *å gjøre beregninger av anskaffelsens verdi*. For kjøp gjort i tiden mellom februar 2020 og februar 2021 er revisjonskriteriet **ikke oppfylt**, ettersom det ikke har løpt noen avtale.

De øvrige revisjonskriteriene om at *det skal innhentes tilbud fra flere potensielle leverandører*, at *potensielle leverandører skal gjøres kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt*, at *oppdragsgiver fortløpende skal sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig*, samt at *det skal føres anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever* er etter revisors vurdering **ikke oppfylt**.

9 OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

I denne forvaltningsrevisjonen har vi gjennomgått anskaffelser som Hålogaland Teater AS har gjort fra syv ulike leverandører.

På bakgrunn av revisors funn og vurderinger er revisors konklusjon at Hålogaland Teater AS i flertallet av de syv undersøkte anskaffelsene, i liten grad har etterlevd de relevante bestemmelsene i regelverket om offentlige anskaffelser.

Konklusjonen bygger på følgende oppsummerte vurderinger for disse syv undersøkte anskaffelsene:

I en av de syv undersøkte anskaffelsesprosessene er revisors vurdering at Hålogaland Teater AS har oppfylt alle de utledete revisjonskriteriene. For de øvrige seks undersøkte anskaffelsene har revisor enten vurdert at flesteparten av revisjonskriteriene ikke er oppfylt eller at revisjonskriteriene ikke lar seg vurdere, fordi det ikke foreligger dokumentasjon.

For fire av de syv undersøkte anskaffelsesprosessene har Hålogaland Teater AS vist til at anskaffelsen er gjennomført uten konkurranse fordi det kun er én leverandør i markedet, som av ulike årsaker, kan levere tjenesten. Revisor har for disse anskaffelsene bemerket at vi er uenige i at anskaffelsen kan unntas fra regelverket som sådan, selv om vilkårene for unntak fra forskriften del II eller del III skulle være oppfylt.

10 UTTAELSE

Rapporten ble sendt til uttalelse til direktør i Hålogaland Teater AS, Beate Stang Aas, 12.07.2021. KomRev NORD mottok uttalelsen den 19.08.2021 og denne er i sin helhet inntatt nedenfor. Med bakgrunn i uttalelsen har vi vurdert om tilbakemeldinger har gitt grunnlag for å gjøre endringer i rapporten. Vi har ikke funnet grunnlag for å gjøre endringer i revisors funn eller vurderinger. Konklusjonen gjelder kun for de undersøkte anskaffelsene. Vi har i rapportens sammendrag og metodekapittel tydeliggjort hvordan anskaffelsene er valgt ut. Nedenfor inngår tilbakemeldinger fra revisor knyttet til tre av anskaffelsene som selskapet er uenig med revisors vurderinger av.

Utklipp 6: Uttalelse fra Hålogaland Teater AS

Rapport fra eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon «Hålogaland Teater AS» - kommentarer fra Hålogaland Teater

Det vises til rapport fra KomRev Nord vedrørende overnevnte mottatt pr mail den 12.7.2021. Under følger kommentarer fra Hålogaland Teater:

Eierskapskontroll - Punkt vedrørende Selskapsvedtekter og aksjelovens bestemmelser etter § 2-2 andre ledd om å vedtektsfeste anvendelse av overskudd og formuen ved oppløsning:

Hålogaland Teater får 70 % av den samlede offentlige finansieringen fra Stortinget via Kulturdepartementet. Det gjøres oppmerksom på at en eventuell endring av vedtektene må hensynta «Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt driftstilskudd fra Kulturdepartementet». Bl.a. vises til pkt. 8 – tilbakebetaling av tilskudd hvor det står:

«Statstilskuddet gis til de formål og under de forutsetninger som er angitt i tilskuddsbrevet. Eventuelt ubenyttet tilskudd kan benyttes i senere budsjettermin.

Dersom tilskuddsmottaker akkumulerer overskudd over flere år som følge av lavere aktivitetsnivå enn det som er forutsatt ved tildelingen av tilskudd, vil departementet vurdere å redusere størrelsen på framtidige tilskudd.

Dersom det i ettertid viser seg at tilskuddet ikke er nyttet i samsvar med forutsetningene i tilskuddsbrevet, kan departementet eller tilskuddsforvalter kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt. Dersom tilskuddsmottaker har mottatt tilskudd på bakgrunn av uriktige opplysninger, kan dette i særlige tilfeller være brudd på bestemmelsene i straffelovens §§ 371–372.»

Forvaltningsrevisjon:

KomRev Nord har plukket ut 6 områder fra teatrets driftsbudsjettet som grunnlag for sin konklusjon som sier at teatret i liten grad har etterlevd reglene om offentlig anskaffelse.

Grunnlaget for denne konklusjonen representerer i verdi under halvparten av innkjøpsaktiviteten ved teatret.

Totalt er det utført 25 anskaffelser med en verdi på ca 26 mill. kroner i perioden 2017-2020. Flesteparten av disse er innkjøp som ikke overstiger terskelverdi for offentliggjøring (17). Av disse er 7 gjennomført uten konkurranse.

Deres ref.
Ida Simonsen

Vår ref.
[Arkiv] / [Journal]

Saksbehandler
Beate Stang Aas

Dato
19.08.2021

Telefon
+47 95268658

Epost
beate@ht.tr.no

Hålogaland Teater
Postboks 840
9258 Tromsø

77 60 64 00
post@ht.tr.no
Org: 920 093 914

hålogalandteater.no

Vi mener at rapporten ikke gir et dekkende bilde av teatrets totale innkjøpsaktivitet og at de aller fleste innkjøpene er gjennomført i henhold til gjeldende regelverk. Samtidig anerkjenner vi KomRevs funn og tar de som gode innspill til innkjøpsarbeidet fremover. Frem mot 2028 skal teatret reinvestere utstyr/byggetjenester for ca 80 mill. kroner. Dette skal selvfølgelig gjennomføres i samsvar med reglene om offentlige anskaffelser.

På generelt grunnlag vil vi vise til at Hålogaland Teater er en kunstnerisk virksomhet hvor teatersjefen både er daglig leder og suveren på de kunstneriske valgene. Vi diskuterer jevnlig, i forbindelse med enkelte innkjøp, hvordan vi kan imøtekomme kunstneriske valg på best mulig måte og samtidig etterleve reglene for offentlige anskaffelser. Det er åpnet for unntak på visse områder, bl.a. ved valg av kunstneriske team (regissører, scenografer og øvrige designere) og kunstneriske aktører (skuespillere og musikere). I enkelte situasjoner foreligger det ikke klare skiller mellom hva som er kunstnerisk design og andre tjenester/innkjøp. Dette er avgjørelser som teatrets ledelse må ta fra gang til gang. Beslutninger kan derfor, i enkelte tilfeller, avvike fra de faglige vurderinger som gjøres av jurister og revisorer i henhold til regelverket. For å si det på en annen måte: Som en kunstnerisk institusjon, kjenner vi noen ganger på at jussen og rapportens revisjonskriterier ikke er tilpasset vår virksomhet.

Kommentarer til de konkrete funnene i rapporten:

1. **ISS-vasketjenester.** Ingen kommentarer.
2. **TryggVakt 2014-vertskapstjenester ved forestillingsavvikling.**

KomRev Nord konkluderer med at teatret hadde plikt til å gjennomføre en ny anskaffelsesprosess på vertskapstjenester med virkning fra 1.1.2019. Dette er teatret enig i.

Avtalen med vaktelskapet for denne perioden var basert på en anskaffelsesprosess i 2014 og inngått avtale i 2015 med varighet til 31.12.2018. På grunn av en lenge ønsket ombygging av teatrets foaje og nødvendig bytte av billettsystem, valgte teatret å prolongere avtalen til 2020 for å være sikker på hvilke arbeidsoppgaver som skulle inngå i avtalen med en fremtidig vertskapsfunksjonstjeneste. Det var også behov for å forbedre publikumsfokus/effektivisere organiseringen av teatrets møte med publikum før, under og etter forestillinger (billett kjøp, vertsfunksjon, servering, garderobes mm). Dette hadde også økonomiske konsekvenser for en fremtidig avtale.

Funksjonaliteten, organisering og økonomien av billettkjøpet i et fremtidig billettsystem, hadde ikke teatret kunnskap om før anskaffelsesprosessen av billettsystemet var gjennomført. Anskaffelsesprosess og beslutning om et nytt billettsystem ble avsluttet i slutten av 2019 med planlagt oppstart medio 2020. På grunn av Corona-pandemien ble opplæring-/implementering med bistand fra billettselskapet forsinket.

Situasjonen oppsto ut fra et ønske om en kostnadseffektiv og kvalitetssikret prosess rundt anskaffelse av vertskapstjenester.

3. Ishavsbyen **Bedriftshelsetjeneste.** Teatret er enig i KomRev Nord sin konklusjon.
4. Tank design – **kjøp av designtjenester i markedsføringsarbeidet av teatrets forestillinger.**

Teatret tar til etterretning KomRev Nord sine juridiske henvisninger og definerte revisjonskriterier som grunnlag for denne anskaffelsen.

Når det gjelder konkret avtale med Tank design kunne dette vært unngått ved at det ble gjort en vurdering av forventet kontraktsverdi i forkant, og at kontraktlengden kunne blitt justert i forhold til det. Det burde utlyses som en intensjonskunngjøring etter §8-18.

Det vises forøvrig til det som teatret har påpekt i rapporten, at denne type tjeneste på dette tidspunktet ble definert som en del av den kunstneriske prosessen rundt teatrets forestillinger.

5. Lydproduksjon – supplering av deler av allerede innkjøpt lydutstyr.

Teatret tar til etterretning KomRev Nord sine juridiske henvisninger og definerte revisjonskriterier som grunnlag for anskaffelse av deler til teatrets lydanlegg.

Det fokuseres på det ene innkjøpet på kr. 474.000,-, og at teatret ikke hadde adgang til å benytte unntaksparagraf på dette.

Som teatret har påpekt i rapporten, vil oppfølging av KomRev Nord sin konklusjon få stor praktisk betydning for teatret ved forestillingsavvikling. For eksempel når en ødelagt del må erstattes på kort varsel for å kunne spille planlagte forestillinger.

6. Nordlys og ITromsø – annonsering av teatrets forestillinger.

KomRev Nord konkluderer med at det juridiske grunnlaget og de definerte revisjonskriterier ikke er oppfylt for annonsering av teatrets forestillinger i 2 medier i Tromsø. Det er vanskelig for teatret å forholde seg til denne konklusjonen. Det vises til anmerkningene fra teaterets innkjøpsjef, bl.a. at det er innlysende at det må inngås avtaler med de to mediene som befinner seg i teatrets nedslagsfelt. Det ikke er gjennomført konkurranse mellom disse to mediene fordi deres lesergrunnlag komplementerer hverandre og det ikke eksisterer alternative medier som innfrir teatrets behov.

Det er viktig å forstå at formålet med annonseavtalene er at befolkningen i Tromsø og omegn skal få kjennskap til, og kjøpe billetter til, teatrets forestillinger. Det forutsetter annonsering i lokale medier.

Å gjennomføre en anskaffelsesprosess i fremtiden, vil ikke være hensiktsmessig. Teatret vil i så fall bli nødt til å gjennomføre rene skinnprosesser som strider mot lovverkets formål, nemlig effektiv bruk av samfunnets ressurser.

Avslutning:

Hålogaland Teater har som strategisk hovedmål å ha god virksomhetsstyring. Det innebærer blant annet at vi skal følge alle lover og regler som følge av at vi er et offentlig eid aksjeselskap.

Rapporten fra KomRev Nord konkluderer med at teatret i liten grad har etterlevd reglene om offentlige anskaffelser. Som våre innspill over avslører, kjenner vi oss ikke helt igjen i en slik konklusjon. Vi tar til etterretning mye av det som er anført i rapporten, samtidig som vi er kritiske til de revisjonskriteriene som er satt. Vi etterlyser en større forståelse for nødvendigheten av et skille mellom kunst/design og andre tjenester som er nødvendige for en kulturvirksomhet.

Et ordinært aksjeselskap har som formål å skaffe overskudd til sine eiere. Hålogaland Teater AS har gjennom tilskuddsbrevet fra kulturdepartementet som oppgave å gjennomføre Stortingets kulturpolitikk ved:

Når det gjelder anskaffelsen fra **Tank Design AS**, finner revisor grunn til å bemerke at revisjonskriteriene som er vurdert å ikke være oppfylt knytter seg til at oppdragsgiver er forpliktet til *å sikre at vurderinger og dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig, samt å føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever*. Disse forpliktelsene gjelder selv om anskaffelsen skulle defineres som en del av den kunstneriske prosessen rundt teatrets forestillinger. Ettersom anskaffelsesprosessen ikke er dokumentert, har det ikke vært mulig for revisor å vurdere om de øvrige revisjonskriteriene er oppfylt. Revisor har på denne bakgrunn også konkludert med at Hålogaland Teater AS ikke har oppfylt revisjonskriteriet om *at oppdragsgiver må kunne godtgjøre at vilkårene for unntak er oppfylt, dersom oppdragsgiver mener at unntaksbestemmelser gjelder for anskaffelsen*.

Også når det gjelder anskaffelsen fra **Lydproduksjon Tromsø AS**, knytter våre vurderinger seg til at oppdragsgiver ikke i tilstrekkelig grad har sikret *at de vurderinger og den dokumentasjon som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig, samt at oppdragsgiver ikke har oppfylt plikten til å føre protokoll med det innhold som forskriften krever*. I uttalelsen fra Hålogaland Teater AS legges det til grunn at revisor konkluderer med at teatret ikke hadde adgang til å benytte unntaksparagraf på anskaffelsen, og at dette vil få stor praktisk betydning for teatret ved forestillingsavvikling. Vi har i våre vurderinger presisert at unntaksparagrafen ikke kommer til anvendelse for denne anskaffelsen, fordi anskaffelsens verdi tilsier at anskaffelsen *kun omfattes av anskaffelsesforskriften del I*. Vi har i vår vurdering **ikke lagt til grunn** at Hålogaland Teater AS ikke hadde anledning til å gjennomføre anskaffelsen fra Lydproduksjon Tromsø AS. Våre vurderinger knytter seg **utelukkende til manglende sikring av vurderinger og dokumentasjon som har betydning for anskaffelsesprosessen, samt kravet til protokollføring**.

Når det gjelder anskaffelsene fra **Nordlys** og **iTromsø**, vises det til i Hålogaland Teater AS sin uttalelse at det ikke er gjennomført konkurranse mellom disse to mediene, fordi deres lesergrunnlag komplementerer hverandre og at det ikke eksisterer alternative medier som innfrir Teatres behov. Det presiseres videre at formålet med annonseavtalene er at befolkningen i Tromsø og omegn skal få kjennskap til, og kjøpe billetter til, teatrets forestillinger og at det forutsetter annonsering i lokale medier. Hålogaland Teater AS legger til grunn at det ikke vil

være hensiktsmessig å gjennomføre en anskaffelsesprosess på dette området i fremtiden og at gjennomføring av konkurranse vil stride mot lovverkets formål – effektiv bruk av samfunnets ressurser. For denne anskaffelsen har revisor vurdert at Hålogaland Teater AS var forpliktet til å følge anskaffelsesforskriften del I. Dette innebærer blant annet at oppdragsgiver *skal gjøre beregninger av anskaffelsens verdi, innhente tilbud fra flere potensielle leverandører, gjøre potensielle leverandører kjent med de forhold som skal vektlegges ved deltakelse og tildeling av kontrakt, fortløpende sikre at de vurderinger og den dokumentasjonen som har betydning for gjennomføringen av anskaffelsen er skriftlig, samt føre anskaffelsesprotokoll med det innhold som forskriften krever.* Hensynene bak reglene i anskaffelsesforskriften del I er blant annet å sikre **likebehandling av leverandører** og **forutberegnelighet for leverandører i anskaffelsesprosessen**. Dette innebærer at alle potensielle leverandører skal gis **samme muligheter** gjennom hele anskaffelsesprosessen. *Forutberegnelighetsprinsippet* innebærer at oppdragsgiver må gi informasjon til leverandørene om hva som skal anskaffes, hvilke kriterier som ligger til grunn for valget av leverandør og hvordan konkurransen skal gjennomføres. I praksis stiller dette **krav til klarhet og struktur i informasjon som kommuniseres til leverandørene**, på ethvert stadium av anskaffelsesprosessen.⁸⁷ På denne bakgrunn finner revisor grunn til å bemerke at det er gode grunner for å følge regelverkets krav, selv om selskapet skulle anse det som åpenbart at avtale må inngås med lokalavisene og at det ikke finnes andre aktuelle leverandører.

Uttalelse fra Troms og Finnmark fylkeskommune angående eierskapskontrollen:

Rapporten ble også sendt 12.07.2021 til Troms og Finnmark fylkeskommunes eierrepresentant i Hålogaland Teater AS, fylkesråd Anne Toril Eriksen Balto, for uttalelse. KomRev NORD mottok 26.08.2021 følgende tilbakemelding fra vår kontaktperson for fylkesråd Balto, seksjonsleder kunst- og kulturavdelingen Eirin Gjelsås:

Utklipp 7: Uttalelse fra Troms og Finnmark fylkeskommune

Hei Bjørnar

Takk for tilsendt rapport og for mulighet til å komme med uttalelse.

Troms og Finnmark fylkeskommune har ingen tilbakemeldinger/ uttalelse til rapporten.

Vennlig hilsen / Dearvvuodaiguin / Tervheisin

Eirin Gjelsås

Seksjonsleder kunst-og kulturutvikling

Divisjon kultur og levekår

Troms og Finnmark fylkeskommune

⁸⁷ Morten Goller mfl., *Anskaffelsesrett i et nøtteskall*, 2. utgave, Oslo 2017 s. 51.

11 ANBEFALINGER

På bakgrunn av revisors funn, vurderinger og konklusjon i forvaltningsrevisjonen anbefaler vi Hålogaland Teater AS å treffe tiltak for å sikre at anskaffelsesregelverket etterleves, herunder særskilt for å sikre at vurderinger og beslutninger i anskaffelsesprosesser dokumenteres i tråd med regelverket.

Vi anbefaler Troms og Finnmark fylkeskommune som eier av Hålogaland Teater AS å vurdere om det bør iverksettes tiltak for å sikre oppfyllelse av samtlige av de krav og anbefalinger som er vurdert av revisor i denne eierskapskontrollen.

12 REFERANSER

Referanseliste eierskapskontrollen:

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon. FOR-2019-06-17-904
KS (2020): *Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll*. Kommunesektorenes Organisasjon.
Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) LOV-1997-06-13-44
Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) LOV-2018-06-22-83
Meld. St. 8 (2019-2020): *Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig utvikling*, lagt fram av regjeringen 22.11.2019
NKRF (2018): *Veileder i selskapskontroll: - med vekt på eierskapskontroll*, fastsatt av styret i NKRF 22.10.2018

Dokumenter gjeldende Hålogaland Teater AS:

Innkalling til generalforsamling 28.05.2021 (opprinnelig 26.05.) (innkalt 10.05.)
Innkalling til generalforsamling 28.05.2020 (innkalt 26.05.)
Innkalling til generalforsamling 28.04.2019 (innkalt 28.03.)
Innkalling til ekstraordinær generalforsamling 28.02.2019 (innkalt 21.02.)
Protokoll for generalforsamling 28.05.2021
Protokoll for generalforsamling 28.05.2020
Protokoll for generalforsamling 28.04.2019
Protokoll for ekstraordinær generalforsamling 28.02.2019
Status for strategiplan, måloppnåelse, risikovurdering og satsinger i 2020-21, sak 26/20.
Strategiplan for 2019-2025: *Vi setter spor. Norges teater i nord*.
Økonomiske nøkkeltall for Hålogaland Teater AS, fra: proff.no og brreg.no (Brønnøysundregistrene)
Årsmelding Hålogaland Teater 2020 (Årsberetning og regnskap)
Årsmelding Hålogaland Teater 2019 (Årsberetning og regnskap)
Årsmelding Hålogaland Teater 2018 (Årsberetning og regnskap)
Årsmelding Hålogaland Teater 2017 (Årsberetning og regnskap)

Sentrale politiske vedtak:

FR 303/20 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Endringer i vedtektene i aksjonær- og selskapsavtalene til Hålogaland Teater AS, Davvi Álbmogiid Guovddás Os / Senter for Nordlige Folk AS, Halti Kvenkultursenter IKS og Verdensarvsenteret for bergkunst – Alta museum IKS*, vedtatt av fylkesrådet 17.11.2020, sak 303/20.
FR 233/20 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Fylkesrådenes oppgaver og fullmakter, justeringer*, vedtatt av fylkesrådet 15.09.2020, sak 233/20.
FR 159/20 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Rutiner for oppfølging av fylkeskommunens eierskap*, vedtatt av fylkesrådet 02.06.2020, sak 159/20.
FR 4/20 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Fylkesrådenes tjenester og saksområder*, vedtatt av fylkesrådet 03.01.2020, sak 4/20.
FT 108/20 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll 2020-2024*, vedtatt i fylkestingets møte 08.12.2020, sak 108/20.

- FT 103/20 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Endringer i vedtektene i aksjonær- og selskapsavtalene til Hålogaland Teater AS, Davvi Álbmogiid Guovddás Os / Senter for Nordlige Folk AS, Halti Kvenkultursenter IKS og Verdensarvsenteret for bergkunst – Alta museum IKS*, vedtatt av fylkestinget 08.12.2020, sak 103/20.
- FT 89/20 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Eierskapsmelding 2020*, vedtatt i fylkestingets møte 08.12.2020, sak 89/20.
- FT 4/19 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Reglement for fylkesrådet i Troms og Finnmark*, vedtatt i fylkestingets møte 28.10.2019, sak 4/19.
- FT 4/19 Troms og Finnmark fylkeskommune: *Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget i Troms og Finnmark og tildeling av innstillingsrett*, vedtatt i fylkestingets møte 28.10.2019, sak 4/19.
- FT 2/08 Troms fylkeskommune (2008): *Eierstrategi - Hålogaland Teater AS*, vedtatt i fylkestingets møte 22.04.2008, sak 2/08.

Referanseliste forvaltningsrevisjon:

- Lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (LOA)
- Lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)
- Forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser (FOA)
- Forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (anskaffelsesforskriften)
- Prop. 51 L (2015-2016)
- KOFA 2013/21
- Goller, Morten mfl., *Anskaffelsesrett i et nøtteskall*, 2. utgave (Oslo 2017)
- Veileder til reglene om offentlige anskaffelser, Nærings- og fiskeridepartementet, 2017

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, tolv kommuner i Nordland og 28 kommuner i Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Sjøvegan, Leknes og Svolvær.

Vi har 45 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 14 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi
- Økonomi, regnskap og revisjon

